

Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

Introductiedossier

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

de organisatie

april 2024

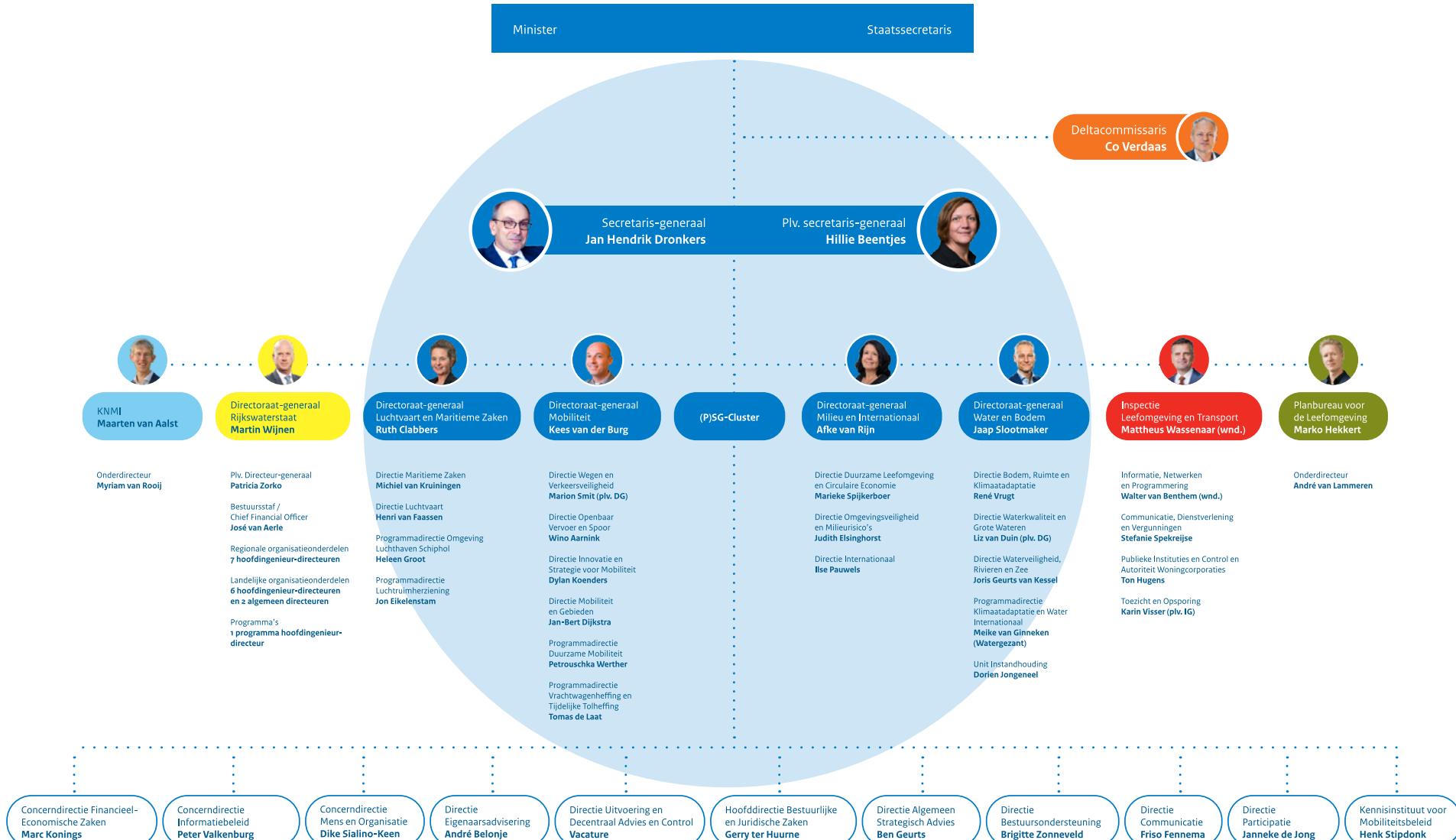
Inhoudsopgave Introductiedossier

1 Secretaris-generaal (SG)	4	1
1.2 Specifieke wetenswaardigheden: Het Kompas, facts & figures lenW	6	
2 Directoraat-generaal Luchtvaart en Maritieme Zaken (DGLM)	7	2
2.1 Directie Luchtvaart (LV)	8	
2.2 Directie Maritieme Zaken (MZ)	11	
3 Directoraat-generaal Milieu en Internationaal (DGMI)	13	3
3.1 Directie Duurzame Leefomgeving en Circulaire Economie (DLCE)	14	
3.2 Directie Omgevingsveiligheid en Milieurisico's (OenM)	18	
3.3 Directie Internationaal (DI)	19	
3.4 Programma Industrie, Leefomgeving en Omwonenden (IGLO)	23	
3.5 Nationaal Milieuprogramma (NMP)	24	
4 Directoraat-generaal Mobiliteit (DGMo)	27	4
4.1 Directie Wegen en Verkeersveiligheid	29	
4.2 Directie Openbaar Vervoer en Spoor (OVS)	32	
4.3 Directie Duurzame Mobiliteit (DuMo)	36	
4.4 Directie Mobiliteit en Gebieden (MenG)	38	
4.5 Programmadirectie Vrachtwagenheffing en Tijdelijke Tolheffing (VWH-TTH)	40	
4.6 Directie Innovatie en Strategie voor Mobiliteit (ISM)	42	
5 Directoraat-generaal Water en Bodem (DGWB)	44	5
5.1 Directie Bodem, Ruimte en Klimaatadaptatie (BRK)	46	
5.2 Directie Waterkwaliteit en Grote Wateren (WGW)	48	
5.3 Directie Waterveiligheid, Rivieren en Zee (WRZ)	49	
5.4 Programmadirectie Klimaatadaptatie en Water Internationaal (KAWI)	52	
5.5 Unit Instandhouding (UIH)	53	
6 Rijkswaterstaat (RWS)	55	6
7 Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT)	67	7
8 Deltacommissaris	69	8
9 Koninklijk Nederlands Meteorologisch Instituut (KNMI)	73	9
10 Planbureau voor de Leefomgeving (PBL)	77	10
11 Stafdirecties en overige dienstonderdelen	79	11
Hoofddirectie Financiën en Integrale Bedrijfsvoering (FIB)	80	
Concerndirectie Financieel Economische Zaken (FEZ)	83	
Directie Bestuursondersteuning (DBO)	85	
Directie Communicatie (DCO)	88	
Directie Algemeen Strategisch Advies (ASA)	90	
Hoofddirectie Bestuurlijke en Juridische Zaken (HBJZ)	91	
Directie Participatie (DP)	92	
Departementaal Coördinatiecentrum Crisisbeheersing (DCC)	95	
Kennisinstituut voor Mobiliteitsbeleid (KiM)	98	
12 ZBO's en RWT's	101	12
Raad voor de leefomgeving en infrastructuur (Rli)	102	
Autoriteit Nucleaire Veiligheid en Stralingsbescherming (ANVS)	103	
Airport Coördination Netherlands (ACNL)	106	
Centraal Bureau Rijvaardigheidsbewijzen (CBR)	107	
Examinering en certificering voor de mobiliteitsbranche (IBKI)	108	
Voorzitter van het bestuur Luchtverkeersleiding Nederland (LVNL)	108	
Stichting Nationale en Internationale Wegvervoer Organisatie (NIWO)	109	
ProRail	110	
Dienst Wegverkeer (RDW)	111	
Overige ZBO's en RWT's	111	

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Maart 2024, De raden, commissies, zbo's en instellingen zijn hier niet in opgenomen

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12

☰
☰
☰

▲
▼

Hoofdstuk 1

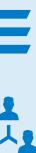
Secretaris-generaal (SG)

Jan Hendrik Dronkers

De Secretaris-Generaal (SG) heeft de eindverantwoordelijkheid voor het beleid en beheer van het ministerie en is het hoofd van de ambtelijke organisatie. Jan Hendrik Dronkers bekleedt deze functie sinds 1 september 2020. Dronkers bekleedde daarvoor de functie van loco Secretaris-Generaal en DG Luchtvaart en Maritieme Zaken. Hij begon zijn carrière bij Rijkswaterstaat, waar hij opklom tot de functie van DG.

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12

Bij afwezigheid of verhindering van de secretaris-generaal en ten aanzien van specifieke, bij instructie van de secretaris-generaal aangewezen taken is de plaatsvervangend secretaris-generaal bevoegd om als zodanig als plaatsvervanger op te treden. Hillie Beentjes is plaatsvervangend secretaris-generaal, zij vervult tevens de functie van Hoofddirecteur Financiën en Integrale Bedrijfsvoering. De SG wordt bijgestaan door de Bestuursraad. De Bestuursraad bestaat uit:

- De directeur-generaal Luchtvaart en Maritiem (DGLM)
- De directeur-generaal Milieu en Internationaal (DGMI)
- De directeur-generaal Mobiliteit (DGMo)
- De directeur-generaal Water en Bodem (DGWB)
- De directeur-generaal Rijkswaterstaat (DGRWS)
- De inspecteur-generaal Inspectie Leefomgeving en Transport (IG ILT)
- De hoofddirecteur Financiën en Integrale Bedrijfsvoering (FIB)
- De directeur Directie Bestuursondersteuning (DBO)
- De directeur Financieel Economische Zaken (FEZ)

Binnen lenW wordt het SG-DG sturingsmodel gehanteerd. Door de bestuursraad wordt collegiaal overlegd en gezorgd voor de afstemming van beleid, uitvoering en inspectie en de stafdiensten. De SG adviseert de lenW-bewindspersonen in algemene zin. De leden van de bestuursraad adviseren de minister en staatssecretaris op hun eigen beleidsterrein. De SG is als eindverantwoordelijke van de ambtelijke organisatie ook eigenaar van verschillende Zelfstandige uitvoeringsorganisatie (ZBO's) van lenW.

Werkzaamheden & kerntaken

Het ministerie van lenW kent drie hoofdfuncties

- De beleidsontwikkeling, waarvoor de beleidsdirectoraten verantwoordelijk zijn. Zij worden bijgestaan door de stafdiensten
- De uitvoering van het beleid, waarvoor Rijkswaterstaat verantwoordelijk is.
- De inspectie van de naleving van wetten, waarvoor de inspectie verantwoordelijk is.

lenW kent drie begrotingen

1. **Hoofdstuk XII (HXII).** De gewone beleidsbegroting zoals elk departement die kent. Hierop worden de uitgaven voor Milieu en beleidsinitiatieven op het gebied van spoor en luchtvaart verantwoord.
2. **Mobiliteitsfonds** (MF). Het MF heeft ten doel het faciliteren van de bereikbaarheid van heel Nederland door veilige, innovatieve en duurzame mobiliteit van personen en goederen.
3. **Deltafonds** (DF). Van hieruit worden investeringen in waterveiligheid en kwaliteit gedaan.

Het MF en het DF hebben een looptijd tot 2037 en kennen geen eindejaarsmarge.

1.2 Specifieke wetenswaardigheden: Het Kompas, facts & figures lenW

Kompas lenW geeft richting aan de ontwikkeling van lenW

Sinds 2021 werkt het ministerie van lenW vanuit een gezamenlijke visie en ambitie onder de titel Kompas lenW. Sinds 2023 is Kompas in de realisatiefase belandt onder de noemer ‘Samen van denken naar doen.’

Kompas lenW geeft richting aan hoe lenW anticipeert en aansluit op actuele maatschappelijke ontwikkelingen. Het gaat hierbij in toenemende mate om complexe vraagstukken waarbij vele stakeholders betrokken zijn. Het Kompas helpt om te navigeren naar een ministerie dat met de samenleving verbonden is, werkt vanuit een sterke interne samenwerking tussen beleid, uitvoering en inspectie en daarbij het lange termijn perspectief voor ogen houdt. Kompas geeft richting aan de ontwikkeling van lenW langs drie hoofdlijnen, met daaronder 10 thema’s:

De drie hoofdlijnen zijn:

1. **Buiten voorop** (opgavegericht en integraal werken) We stellen de maatschappelijke opgave centraal en werken daar samen met andere overheden, maatschappelijke organisaties, burgers en bedrijven aan.
2. **Samen sterk** (beleid, uitvoering, inspectie en staf werken goed samen) Om buiten daadkrachtig te kunnen zijn is een robuuste taakuitvoering en goede samenwerking binnen lenW tussen beleid, uitvoering, inspectie, bedrijfsvoering en kennis nodig.
3. **Toekomstgericht** (lange termijn voor ogen bij korte termijn handelen; benutten data en informatie). We werken toekomstgericht, met het lange termijn perspectief voor ogen waarbij data en informatievoorziening in het primaire proces verankerd zijn.

Het programmateam Kompas bestaat uit 10-12 (6-7 fte) medewerkers die zijn gedetacheerd vanuit de verschillende organisatieonderdelen. Kompas valt onder de directe aansturing van de SG. Vier maal per jaar komt de BSR bij elkaar om de voortgang van Kompas te bespreken. Bovenstaande visual geeft een overzicht van de Kompas thema’s.

Facts & figures

De omvang van lenW in fulltime equivalenten eind 2023 is 15.400 fte.

Dat aantal is globaal als volgt verdeeld:

- RWS: 10.700 fte;
- Beleid: 1.370 fte;
- ILT: 1.470 fte;
- KNMI, PBL en ANVS: 860 fte;
- Bedrijfsvoering en Ondersteuning: 1.000 fte.

Hoofdstuk 2

Directoraat-generaal Luchtvaart en Maritieme Zaken (DGLM)

Ruth Clabbers

Het directoraat-generaal Luchtvaart en Maritieme Zaken (DGLM) is één van de vier beleidsdirectoraten-generaal binnen het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Het directoraat-generaal bestaat uit de directie Luchtvaart, de directie Maritieme Zaken; de programmadirectie Omgeving Luchthaven Schiphol, het programma Luchtruimvernieuwing en het programma Bescherming Noordzee.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12

7

Deze onderdelen werken gezamenlijk aan de hoofdopgaven van DGLM. Hieronder een aantal van deze opgaven:

1. de mobiliteitsvraagstukken in brede zin; Hoe reizen personen en goederen veilig, duurzaam en slim; nu en in de toekomst; nationaal en internationaal; met oog voor de omgeving?
2. een veilige ontwikkeling van de luchtvaart en scheepvaart, inclusief het luchtruim en de infrastructuur; en de rol van buisleidingen binnen het goederenvervoer en de rol die de overheid hierin moet spelen.
3. de verduurzaming van de luchtvaart en scheepvaart;
4. het stimuleren van innovaties zoals smart shipping en drones.

2.1 Directie Luchtvaart (LV)

De directie Luchtvaart maakt zich in nationaal en internationaal verband sterk voor een veilige, duurzame en concurrerende luchtvaart in, van en naar Nederland. De directie doet dit op basis van de Luchtvaartnota 2020-2050. Onder de titel **Verantwoord vliegen naar 2050** is een koers ingeslagen waarin niet kwantiteit maar de kwaliteit van publieke belangen centraal staat.

Deze publieke belangen zijn veiligheid, verbondenheid, omgevingskwaliteit en duurzaamheid. In deze koers met als uitgangspunt ‘slim en duurzaam’ kan de luchtvaartsector, innovatief als die is, ontwikkelruimte verdienen door hinder en omgevingseffecten te reduceren en aantoonbaar stiller en schoner te worden. Een goede internationale bereikbaarheid door de lucht wordt bepaald door de kwaliteit van het netwerk van verbindingen. Daarvoor is een nieuw beleidskader ontwikkeld.

De directie Luchtvaart is ook aanspreekpunt voor de beleidsonwikkeling, projecten en wet- en regelgeving met betrekking tot het luchtverkeer en de luchthavens in Caribisch Nederland. De directie is zo veel mogelijk ingericht langs de lijnen van de publieke belangen, zie ook het DGLM organogram hiervoor. Er is een nauwe samenwerking met de twee programmadirecties luchtvaart die eveneens deel uitmaken van DGLM: Programma Omgeving Luchthaven Schiphol (POLS) en programmadirectie Luchtruimvernieuwing. Het integrale luchtvaartbeleid sluit nauw aan bij de missie en visie en de drie kernwaarden van het departement: bereikbaarheid, veiligheid en leefbaarheid.

Werkveld en stakeholders

Het aantal stakeholders is groot. Om de belangrijkste te noemen:

Alle belanghebbenden op en rondom luchthaven Schiphol. Veel kwesties rondom de omgeving worden besproken in de Maatschappelijke Raad Schiphol (MRS) waarin omwonenden zijn vertegenwoordigd. De directie heeft frequent contact met KLM. Het ministerie van Financiën beheert het aandeelhouderschap van Schiphol en van KLM.

Het internationale karakter van luchtvaart betekent dat veel regelgeving van oorsprong internationaal is. Met name bij de Internationale burgerluchtvaartorganisatie ICAO in Montréal, die vooral op het gebied van veiligheid en duurzaamheid normen vaststellen. De besluitvorming in ICAO vereist de nodige voorbereiding met andere landen en verdere uitwerking binnen EU verband. EASA (luchtvaartveiligheid) en Eurocontrol (netwerkplanning luchtruim) zijn belangrijke Europese organisaties.

De Luchtverkeersleiding Nederland (LVNL) beheert het luchtruim en zorgt voor veilige aanvliegroutes. Voor het hogere luchtruim is de luchtverkeersleiding MUAC in Maastricht een belangrijke partij.

Voor de regionale luchthavens van nationale betekenis Eindhoven, Rotterdam/The Hague, Groningen/Eelde en Maastricht/Aachen worden Luchthavenbesluiten vastgesteld, waarin is aangegeven binnen welke milieunormen verkeer op de lucht en de grond wordt afgehandeld. Elk van deze regionale luchthavens kent een Commissie Regionaal Overleg (CRO) waarin gemeentes, bewonersvertegenwoordigers en IenW/directie Luchtvaart participeren.

Het ministerie van Veiligheid en Justitie is samen met de Nationale Coördinator Nationale Veiligheid (NCTV) eerstverantwoordelijke voor de veiligheid op Schiphol. Bij dat departement ligt ook de politieke aansturing voor de grensbewaking door de Koninklijke Marechaussee. Er is tevens intensief contact met het ministerie van Defensie vanwege de belangen van de militaire luchtvaart.

De Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) is verantwoordelijk voor toezicht op en handhaving van de (internationale) luchtvaartregelgeving. Op grond van ICAO-regelgeving vormen – onderdelen van – de directie Luchtvaart en de ILT samen de nationale luchtvaartautoriteit.

Het nu geldende luchthavenverkeerbesluit (LVB) dateert van 2008, terwijl Schiphol sinds die tijd fors gegroeid is.

2.1.1 Programmadirectie Omgeving

Luchthaven Schiphol

De internationale luchthaven Schiphol verbindt Nederland met de wereld via een uitstekend netwerk van bestemmingen. Dit levert een belangrijke bijdrage aan onze welvaart. Tegelijkertijd ligt Schiphol in één van de drukste delen van Nederland. Omwonenden ervaren overlast van vliegtuiggeluid en maken zich zorgen om negatieve effecten op hun gezondheid, de natuur en het klimaat. Daarnaast zijn in het gebied rondom Schiphol verschillende nationale opgaven. Deze opgaven hangen nauw met elkaar samen en bepalen mede de leefomgevingskwaliteit in het gebied. Om deze redenen heeft het kabinet op 24 juni 2022 het 'Hoofdlijnenbesluit Schiphol' genomen. Het doel van dit besluit is om te komen tot een nieuwe balans tussen het belang van een internationale luchthaven voor Nederland en de kwaliteit van de leefomgeving, specifiek voor omwonenden. Het gaat hierbij met voorrang om het aanpakken van de geluidsoverlast rond de luchthaven en het herstellen van de rechtspositie van omwonenden.

De juridische basis van de operatie op Schiphol op dit moment niet goed geborgd. Het nu geldende luchthavenverkeerbesluit (LVB) dateert van 2008, terwijl Schiphol sinds die tijd fors gegroeid is. Door het lang uitblijven van een natuurvergunning (ondertussen in september 2023 verleend) kon er geen nieuw LVB worden vastgesteld. Dit betekent dat ook het Nieuw Normen- en Handhavingsstelsel (NNHS), waarin de start- en landingsbanen dusdanig worden gebruikt zodat ze per saldo de minste hinder voor de omgeving opleveren, niet wettelijk kon worden verankerd. Daardoor opereert Schiphol al sinds 2015 op basis van gedoogbeleid (anticiperend handhaven). Feitelijk betekent dit dat er door de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) geen maatregel aan de sector wordt opgelegd bij een overschrijding van de grenswaarden,

zolang dit het gevolg is van vliegen volgens het NNHS. Bewoners kunnen zich niet beroepen op het LVB. Deze situatie is niet langer houdbaar. Programmadirectie Omgeving Luchthaven Schiphol heeft als opdracht om de juridische basis van Schiphol, en daarmee tevens de rechtspositie van de omwonenden te herstellen, zodat er zekerheid en perspectief geboden kan worden voor zowel de omgeving als de hubfunctie van Schiphol. Op deze manier wordt er uitvoering gegeven aan het Hoofdlijnenbesluit Schiphol.

2.1.2 Programmadirectie Luchtruimvernieuwing, Lelystad Airport en onbemande luchtvaart

De Programmadirectie Luchtruimvernieuwing is gericht op de herindeling van het Nederlandse luchtruim, op de realisatie van Lelystad Airport en de inpassing van Onbemande Luchtvaart.

Programma Luchtruimvernieuwing

Het programma Luchtruimvernieuwing is gericht op het bereiken van drie samenhangende doelen: Het verruimen van het militaire oefengebied o.a. vanwege de komst van de F-35; het verminderen van de uitstoot van schadelijke stoffen en het zorgen van minder geluidsoverlast in de omgeving van de luchthavens. Het programma LRH wordt gezamenlijk uitgevoerd door het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, het Ministerie van Defensie, het Commando Luchtstrijdkrachten (CLSK), Luchtverkeersleiding Nederland (LVNL) en Maastricht Upper Area Control Centre (MUAC).

Stakeholders

Het Programma LRH heeft vanaf het begin intensief gecommuniceerd en gesprekken gevoerd met alle betrokken stakeholders. Te weten met provincies en gemeenten (zowel bestuurlijk als ambtelijk), luchtruimgebruikers, belangenorganisaties van omwonenden, maatschappelijke organisaties, milieuorganisaties, verschillende CRO's, MRS en de NOVEX regio Schiphol. In deze gesprekken is steeds aandacht besteed aan proces en inhoud.

Lelystad Airport

Het project Lelystad Airport is gericht op het openen van de luchthaven voor handelsverkeer. Het project maakt onderdeel uit van de programmadirectie Luchtruimherziening.

Stakeholders

Het project is in gesprek met stakeholders rond de luchthaven. Bestuurlijk betreft het hier met name gemeenten die zitting hebben in de CROLL, de gemeente Lelystad en de Provincie Flevoland. Daarnaast wordt het dossier geregeld besproken met gemeenten en provincies waar de routes van en naar Lelystad Airport over lopen. Het project overhoudt daarnaast contact met de overige deelnemers van de CRO Lelystad.

Programma Onbemande Luchtvaart

Het programma Onbemande Luchtvaart werkt aan het vormgeven van de kaders van het onbemande luchtvaartsysteem in Nederland, waarbij veiligheid en de kwaliteit van de leefomgeving geborgd zijn. Dit wil zeggen dat de sector alle mogelijkheden wil geven om bij te dragen aan maatschappelijke doelen, maar niet zelf aan toepassingen of technieken werkt. Belangrijk doel is dat de initiatieven van de dronesector aansluiten bij de publieke belangen van Nederland, zoals veiligheid en leefbaarheid.

Stakeholders

Het stakeholderveld voor Drones is nog volop in ontwikkeling. Verschillende stakeholdergroepen beginnen zich steeds beter te organiseren. Er is de afgelopen jaren gewerkt aan het verbeteren van de samenwerking binnen de dronesector door de oprichting van de Drone Council Nederland. Innoveren, pionieren en experimenteren horen bij de ontwikkeling van de onbemande luchtvaartsector. Dat vraagt om nauwe samenwerking met de sector om de ontwikkeling van nieuwe, meer datagedreven beleidsconcepten vorm te kunnen geven. De inpassing in de leefomgeving is uitdagend en vraagt om nieuwe samenwerkingsvormen met de nationale en regionale overheden.

2.2 Directie Maritieme Zaken (MZ)

De werkzaamheden van de directie Maritieme Zaken zijn verdeeld over vijf afdelingen: Zeevaart, Binnenvaart en Vaarwegen, Zeehavens, Multimodaal Goederenvervoer en Buisleidingen en Duurzame Scheepvaart. Maritieme Zaken richt zich op het beleid en de wetgeving voor de zeescheepvaart (zowel wereldwijd opererende Nederlandse vloot als scheepvaartverkeer op de Noordzee), met name binnen de Internationale Maritieme Organisatie in Londen en de EU. Het onafhankelijk Tuchtcollege voor de Scheepvaart is organisatorisch onderdeel van deze afdeling.

De afdeling Binnenvaart en Vaarwegen richt zich op het beleid en de wetgeving voor de binnenvaart, in nauwe samenwerking met de Centrale Commissie van de Rijnvaart en de EU. Ook de aansturing van infrastructuurprojecten ten behoeve van onze Nederlandse vaarwegen valt onder deze afdeling.

Bij de afdeling Zeehaven staan ons zeehavenbeleid centraal. Ook zit in deze afdeling een cluster waarbij security centraal staat.

De afdeling Multimodaal Goederenvervoer en Buisleidingen (MGB) is verantwoordelijk voor de ontwikkeling en uitvoering van het multimodaal goederenvervoerbeleid via weg, water, spoor en buisleidingen. Tevens is MGB verantwoordelijk voor de volledige digitalisering van de informatie-uitwisseling in multimodaal goederenvervoer op een toekomstbestendige digitale infrastructuur.

De afdeling Duurzame Scheepvaart is verantwoordelijk voor de Nederlandse inzet bij de energietransitie in de zeevaart en de binnenvaart, inclusief de rol die de havens daarin spelen. Daarnaast is de afdeling verantwoordelijk voor beleid gericht op luchtverontreinigende emissies in Nederland. De afdeling verzorgt de Nederlandse inbreng bij internationale klimaat- / energie- / verduurzamingsafspraken, en zorgt voor doorvertaling naar Nederland en het faciliteren van de energietransitie voor Nederlandse stakeholders.

Werkveld en stakeholders

Het internationale karakter van de directie Maritieme Zaken is een belangrijk onderdeel van de maritieme strategie. Scheepvaart is een internationale sector, en wetgeving en beleid worden dus zoveel mogelijk internationaal afgestemd. Hiermee wordt getracht een gelijk speelveld te behouden en de concurrentiepositie van de Nederlandse scheepvaart en zeehaven te bewaken.

Binnenvaart

CBRB (Centraal Bureau voor de Rijn- en Binnenvaart), Koninklijke-BLN (Binnenvaart Logistiek Nederland) Schuttevaer, ASV (Algemene Schippers Vereeniging), NVB (Nederlandse Vereniging van Binnenhavens), Vereniging evofenedex, EICB (Expertise- en Innovatie

Centrum Binnenvaart), Vereniging van Nederlandse Inland Terminal Operators (VITO), Vereniging van Waterbouwers, NML (Nederland Maritiem Land), Klassenbureau's, BBZ (Vereniging van Beroepschartervaart), Waterrecreatie Nederland.

Zeevaart

KVNR (Koninklijke Vereniging van Nederlandse Reders), Nautilus (vakbond maritieme professionals), NML (clusterorganisatie Nederland Maritiem Land), Scheepsbouw Nederland (Nederland Maritieme Techniek), Vereniging van Waterbouwers, Redersvereniging voor de Zeevisserij.

Zeehavens

Havenbedrijf Amsterdam, Havenbedrijf Rotterdam, Groningen Seaports, Zeeland Seaports, Havenschap Moerdijk, ORAM (Ondernemersvereniging Amsterdam), Deltalinqs (Havenondernemers Rotterdam), Loodswezen

Multimodaal Goederen-vervoer en Buisleidingen

Ministeries van BZK en EZK, VNG, Evofenedex, Logistieke Alliantie, TLN, Port of Rotterdam, Port of Amsterdam, Amsterdam Airport Schiphol, Douane, ILT, RWS, NVWA, Politie, (Lucht)havenautoriteiten, Koninklijke Marechaussee, NCTV, Topsector Logistiek, Stichting Connekt, VNO-NCW, MKB Nederland, Europese Commissie, Digital Transport and Logistics Forum (DTLF), Benelux Unie, iSHARE en omliggende EU-lidstaten.

Duurzame Scheepvaart

Alle stakeholders van binnenvaart, zeevaart en zeehavens

Hoofdstuk 3

Directoraat-generaal Milieu en Internationaal (DGMI)

Afke van Rijn

Het directoraat-generaal Milieu en Internationaal (DGMI) bevordert een gezonde, veilige, schone en duurzame leefomgeving. Onderwerpen zijn bijvoorbeeld: circulaire economie, luchtkwaliteit, geluid, statiegeld, afval, vuurwerk, stoffenbeleid, nucleaire veiligheid, asbest, biotechnologie, het stelsel van vergunningverlening, handhaving en toezicht (VTH) en het Nationaal milieuprogramma. DGMI coördineert daarnaast de internationale component van het IenW-brede beleidswerk, inclusief internationale bezoeken en economische diplomatie.

Bij DGMI werken we met zo'n 300 mensen die collegialiteit en de inzet voor een gezonde, veilige en schone leefomgeving belangrijk vinden. Verder zijn werkplezier, integriteit en diversiteit & inclusie passende omschrijvingen van de werksfeer.

Werkveld & stakeholders

Er is veelvuldig en intensief contact met diverse stakeholders over de beleidsterreinen van DGMI. Hierbij kan worden gedacht aan maatschappelijke organisaties, kennisinstellingen, bedrijfsleven, medeoverheden, provincies en gemeenten. Een greep uit de nationale stakeholders: Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), Interprovinciaal Overleg (IPO), Omgevingsdiensten, platform duurzaamheid, MVO-Nederland, Afvalfonds Verpakkingen, Milieu Centraal, Natuur en Milieu, VNO-NCW, Koninklijke Vereniging van de Nederlandse Chemische Industrie. DGMI heeft ook intensief contact op het internationale vlak met de Europese Commissie/Raad, met andere landen (binnen de EU en mondial) en met partijen als UN Environment Programme (UNEP), Global Centre of Adaptation (GCA) en Platform for Accelerating the Circular Economy (PACE). Daarnaast werkt DGMI met verschillende departementen samen op dossiers die elkaar raken, waarbij vooral met EZK, VWS, LNV, Financiën, BuZa, JenV en BZK nauwe contacten zijn.

3.1 Directie Duurzame Leefomgeving en Circulaire Economie (DLCE)

Werkzaamheden/kerntaken

De directie Duurzame Leefomgeving en Circulaire Economie (DLCE) werkt aan het bevorderen van een duurzame en gezonde leefomgeving en aan de transitie naar een circulaire economie. Onze instrumenten variëren van wet- en regelgeving tot financiële prikkels, vrijwillige maar niet vrijblijvende afspraken met partijen uit de verschillende ketens en stimuleren van koplopers. Op alle onderwerpen werken we intensief samen met vele partners, zoals wetenschap, NGO's, bedrijfsleven, decentrale overheden en natuurlijk met veel andere ministeries. Daarbij houden onze onderwerpen niet op bij de grens en is ook Europese en internationale samenwerking van groot belang. Onze onderwerpen staan sterk in de belangstelling van politiek, media en maatschappij.

Ten aanzien van een duurzame leefomgeving is het uitgangspunt milieuveertreiniging bij de bron aan te pakken, nieuwe problemen te voorkomen en te streven naar een stapsgewijze verbetering van de milieukwaliteit. Zo realiseren we gezondheidswinst en voorkomen we dat Nederland op slot gaat. We doen dat bij DLCE op het terrein van lucht, geluid en geur (bij stallen).

Luchtverontreiniging behoort tot de belangrijkste risicofactoren voor de gezondheid. Naast dat voldaan moet worden aan regelgeving gericht op het behalen van luchtkwaliteitsdoelstellingen, zetten we met het Schone Lucht Akkoord, samen met gemeenten en provincies erop in om in 2030 50% gezondheidswinst uit binnenlandse bronnen te realiseren ten opzichte van 2016. Om deze doelen te bereiken, zijn maatregelen

afgesproken in alle vervuilende sectoren (landbouw, industrie, houtstook, mobiliteit, scheepvaart). DGMI is stelselverantwoordelijk voor het luchtkwaliteitsbeleid. Het treffen van inhoudelijke maatregelen ligt bij andere onderdelen van lenW en andere ministeries. Daar werken we vanzelfsprekend nauw mee samen.

Geluid is ook een belangrijke factor waar het gaat om de kwaliteit van de leefomgeving. Naast (ernstige) hinder kan langdurige blootstelling aan hoge geluids niveaus ook leiden tot negatieve gezondheidseffecten. Met het oog op het zoveel mogelijk voorkomen van onacceptabele hinder en/of gezondheidseffecten kent Nederland al vele jaren een stelsel van normering voor activiteiten/infra en regels voor de toepassing daarvan bij ruimtelijke besluiten. Deze regels zijn thans vastgelegd in de Wet milieubeheer en de Wet geluidhinder. De geluidregels zijn ondergebracht onder de Omgevingswet (per 1/1/2024).

De bewindspersoon lenW is tevens verantwoordelijk voor de regelgeving omrent de emissies van geur, stikstof/ammoniak en fijnstof vanuit de stallen. De regelgeving betreft zowel de toegestane maximale emissies als de technische middelen die ingezet kunnen worden om bepaalde emissiereducties te bereiken. Innovatiebeleid is een verantwoordelijkheid van de bewindspersoon LNV evenals de omvang van de veestapel. De bewindspersoon lenW is vervolgens verantwoordelijk voor het toelatingsbeleid van nieuwe technieken die volgen op de innovatie. Ook voor deze technieken wordt dan via een procedure de emissie reducerende werking bepaald. Gelet op de vereiste zorgvuldigheid is dit een lange procedure (ca 2 jaar).

Binnen de fysieke domeinen van het ministerie van lenW gaat het vaak om complexe besluitvorming waarbij naast bereikbaarheid, veiligheid en klimaat, ook rekening gehouden dient te worden gehouden met de gezondheid van mensen en de natuur. Om het milieubelang

volwaardig mee te wegen in deze besluitvorming en elke schijn van belangenverstengeling te voorkomen, hanteert lenW voor projecten waarbij lenW ook initiatiefnemer is voor het besluit een passende functiescheiding voor het doorlopen van de milieueffectrapportage-procedure (m.e.r.-procedure). DLCE vervult deze rol van **bevoegd gezag voor m.e.r.-procedures** over luchthavens, de bedrijfsduurverlenging van de kerncentrale Borssele, en het Nationaal Programma Radioactief Afval. In hun rol als wettelijke adviseurs worden daarbij ook de bewinds-persoon voor Natuur en Stikstof en de Commissie voor de milieueff-trapportage geraadpleegd.

Ten aanzien van de transitie naar een **circulaire economie** is het doel om in Nederland in 2030 50% minder primaire grondstoffen (mineralen, metalen en fossielen) te gebruiken en in 2050 volledig circulair te zijn - een Nederland zonder afval. Circulaire economie levert een belangrijke bijdrag aan de klimaatopgave en draagt ook bij aan leveringszekerheid en economische verdienvermogen. Om die circulaire doelen in 2030 en 2050 te halen, coördineert lenW/DLCE het Nationaal Programma Circulaire Economie, een riksbreed programma met actieve betrokkenheid van BZK, EZK en LNV en een groot aantal partners vanuit het bedrijfsleven, de wetenschap, NGO's, decentrale overheden etc. De transitie is een jonge transitie. Daarom is het belangrijk om de ontwikkelingen goed te monitoren en daarvan te leren en bij te kunnen sturen. Deze monitoring wordt uitgevoerd door het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) in samenwerking met een groot aantal kennisinstellingen. Naast de coördinerende rol brengen we vanuit DLCE/lenW ook een groot aantal onderwerpen zelf verder op het terrein van Circulaire Economie. Dat varieert van vrijwillige maar niet vrijblijvende afspraken met partners in de keten tot (Europese) wet-en regelgeving gericht op duurzaam gebruik van grondstoffen en een zo hoogwaardige mogelijke verwerking van afval waaronder op het gebied van verpakkingen (o.a statiegeld), wegwerplastics en specifieke product-

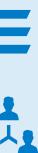

groepen, tot het uitvoeren van het beleidsprogramma op het terrein van textiel en de uitvoering van een duurzaamheidskader biomassa. Ook zijn we verantwoordelijk voor de rijksbrede coördinatie van Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (MVI).

Nederland staat in Europa bekend als koploper op het terrein van circulaire economie. Ook vanuit de EU is er versterkte aandacht voor Circulaire Economie. Het EU Actieplan Circulaire economie (CEAP), dat in 2020 door de Europese Commissie in het kader van de Green Deal is gepresenteerd, kondigde (wetgevings-) voorstellen voor de hele levenscyclus van producten aan, van ontwerp en productie tot consumptie, reparatie, hergebruik, recycling en het terugbrengen van hulpbronnen in de economie. Deze voorstellen zijn recent of worden op dit moment uit onderhandeld en geven kaders voor het werk in de komende jaren.

Per 1 november 2023 is binnen DLCE gestart met het programma CE, klimaat en energie. Kerntaak van het programma is de uitvoering van de eerste drie circulaire klimaatmaatregelen uit de voorjaarsbesluitvorming van april 2023. Daarnaast coördineert het programma de financiële middelen voor de circulaire klimaatmaatregelen die in ‘eerdere klimaatrondes’ zijn genomen. Verder coördineert het programma de adviezen rond klimaat en energie bijvoorbeeld t.b.v. de interdepartementale voorportalen ACKE/MCKE. Inhoudelijk stuurt het programma op versterken samenhang tussen CE en klimaat- en energiebeleid’.

Werkveld/stakeholders

Rijksoverheid

DLCE werkt met vrijwel alle ministeries samen. Het meest actief met EZK, BZK, LNV, maar ook met BHOS, OCW, SZW, VWS en FIN. In bijzonder is DLCE voor een groot deel van de uitvoering van de werkzaamheden opdrachtgever van RWS, RVO (eigenaar EZK), RIVM (eigenaar VWS) en de Belastingdienst (FIN). Voor toezicht en handhaving heeft DLCE te maken met ILT en de omgevingsdiensten, als uitvoeringsinstanties van de decentrale overheden.

Decentrale overheden

- Het Interprovinciaal Overleg (IPO)
- Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG)
- Unie van Waterschappen

Kennisinstellingen

- PBL, Centraal Bureau voor de Statistiek, TNO, Centraal Planbureau
- Universiteiten waaronder de WUR, UU en TU Delft

Internationale gremia

- Europese Unie (EU)
- De Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO)
- World Health Organisation (WHO)
- Verenigde Naties (VN)

Bedrijfsleven

- Afvalfonds Verpakkingen
- Brancheorganisaties uit het afvalverwerkende bedrijfsleven (o.a. VA, NVRD)
- VNO-NCW en MKB-Nederland
- MVO-Nederland
- InvestNL
- ABP
- Groen banken en Nederlandse Grootbanken
- Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA)

Maatschappelijke en wetenschappelijke organisaties

- Nederlandse Stichting Geluidshinder (NSG)
- Longfonds
- Platform Duurzaamheid.nl
- Sociaal-Economische Raad (SER)
- Stichting Milieu Centraal
- Stichting Natuur en Milieu
- Vakbonden (FNV, CNV, VHP)
- Het Groene Brein etc.
- Jonge Klimaatbeweging
- LTO (land- en tuinbouwsector)
- Nederlandse Vereniging Pluimveehouders
- Producentenorganisatie Varkenshouderij

3.2 Directie Omgevingsveiligheid en Milieurisico's (OenM)

Werkzaamheden/kerntaken

De directie Omgevingsveiligheid en Milieurisico's (O&M) maakt beleid dat de basis legt voor een gezonde, veilige en schone leefomgeving, met als centrale opgave "Het realiseren van een gezonde, veilige en schone leefomgeving, die door de inwoners van Nederland ook als zodanig wordt ervaren". Enerzijds in een regisserende rol door (integraal) norm- en kaderstellend beleid te voeren voor omgevingsveiligheid en milieurisico's. En anderzijds in een stimulerende rol door onder meer het in beeld (laten) brengen van risicosituaties en risico's als gevolg van nieuwe technologieën, het stimuleren van het aanpakken daarvan en het verbeteren van de veiligheidsprestatie van risicobedrijven. Bij dat alles speelt het stelsel van Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) een belangrijke rol. Een gezamenlijke verantwoordelijkheid van alle bevoegde gezagen en omgevingsdiensten, waarbij IenW stelselverantwoordelijke is.

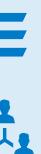
O&M streeft naar het voorkómen van milieurisico's en gevaren. Er is bij veel onderwerpen nog sprake van een situatie waarin het beleid gericht is op het saneren en beheersen van milieurisico's en gevaren, maar de maatschappelijke transitie naar 'veilig aan de voorkant' is ingezet. Onze overtuiging is dat dit niet alleen leidt tot betere oplossingen, maar ook voor meer draagvlak. O&M heeft voor haar werk zicht op de trends en ontwikkelingen in het milieu-veiligheidsdomein, benut daarbij het opgebouwde netwerk van betrokken partijen, en agendeert en acteert daar waar dat nodig is.

O&M ontwikkelt en implementeert daartoe beleid op het gebied van:

- Het stelsel van vergunningverlening, handhaving en toezicht (VTH);
- Gevaarlijke stoffen in risicotvolle bedrijven en hun omgeving;
- Vervoer van gevaarlijke stoffen via weg, water, spoor en buisleidingen;
- Gevaarlijke stoffen en nieuwe risico's zoals bij de energietransitie (waaronder chemische stoffen, zeer gevaarlijke stoffen, PFAS, nanodeeltjes, genetisch gemodificeerde organismen en asbest);
- Biotechnologie;
- Biociden en gewasbeschermingsmiddelen (buiten de landbouw);
- Nucleaire veiligheid en stralingsbescherming.

Om invulling te geven aan de opgave waar O&M voor staat, wordt gewerkt in diverse inhoudelijke taakvelden. Er zijn taakvelden die een robuuste plek in de directie innemen en er zijn programma's die met de actualiteit mee bewegen. Ook wordt er dwarsdoorsnijdend (binnen het DG) gewerkt aan vraagstukken met een ICT-component en is er een team van crisiscoördinatoren. Zie onderstaand organogram van de huidige O&M-organisatie.

Werkveld/stakeholders

O&M opereert in een dynamische omgeving. De directie zoekt in nationaal en internationaal verband voortdurend naar de beste weg tussen alle belangen die er zijn bij het ontwikkelen, vaststellen en uitvoeren van het beleid voor een veilige en gezonde samenleving.

O&M ontwikkelt het beleid met vele stakeholders, zoals maatschappelijke organisaties, NGO's, andere overheden en bedrijfsssectoren. Bij veel onderwerpen van de directie zijn technisch-wetenschappelijke kennis en data van groot belang voor beleidsontwikkeling. Hiervoor is een goede en efficiënte samenwerking met kennisinstituten als het RIVM essentieel. Dit geldt ook voor een goede relatie met relevante adviesorganen, zoals de Gezondheidsraad, de Commissie Genetische Modificatie (COGEM), als ook met toezichts- en uitvoeringsorganen als de ILT en Rijkswaterstaat en ZBO's zoals Autoriteit Nucleaire Veiligheid en Stralingsbescherming (ANVS) en het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (CTGB). Vanzelfsprekend wordt daarbij veel samengewerkt met de andere overheden en collega departementen.

Twee keer per jaar vindt het interbestuurlijk koepeloverleg Bob (Bestuurlijk overleg Omgevingsberaad) plaats.

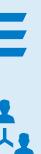
3.3 Directie Internationaal (DI)

Werkzaamheden/kerntaken

Directie Internationaal geeft invulling aan de internationale beleidsagenda van het Ministerie van IenW, onder andere door de vertaling van de nationale opgaves naar het internationale optreden en vice versa. De directie ondersteunt en adviseert het gehele ministerie voor een strategische visie en inzet in de bilaterale, Europese en mondiale domeinen. Bijvoorbeeld: ondersteuning bewindspersonen in hun internationale optredens (middels beheren en voorbereiden internationale reisagenda). Het versterken van samenwerking tussen overheden, kennisinstellingen en bedrijfsleven via inkomende en uitgaande bezoeken. Het strategisch beïnvloeden van internationale processen, samen met de diverse IenW-attachées in Brussel, Berlijn, Parijs, Londen, Beijing en Washington en via mondiale fora (verschillende VN-organisaties).

De transitieopgaven slimme en duurzame mobiliteit, klimaatadaptatie en circulaire economie waarvoor IenW de komende jaren aan de lat staat, zijn bij uitstek internationaal; zo ook vraagstukken rondom open strategische autonomie en economische veiligheid die IenW sectoren raken. De vraag op welk niveau, op welke instrumenten en in welke coalities het best kan worden ingezet, is afhankelijk van het vraagstuk, de ambitie op het dossier, de dominante spelers, de beïnvloedingsmogelijkheden door Nederland en het draagvlak voor die inzet. Tegelijkertijd heeft de Oekraïne crisis eens te meer laten zien dat onverwachte ontwikkelingen mondial directe gevolgen hebben voor Nederland en IenW. IenW is daarbij bij uitstek in staat om invulling te geven aan het adagium *building back better* via de ingezette transities. Daarbij op onze beurt bijdragend aan de in september 2015 vastgestelde 2030 Agenda voor Duurzame Ontwikkeling (*sustainable development goals, SDGs*) waar alle landen, inclusief NL, zich aan hebben verbonden. Ook de ontwikkelingen

in en rondom Europa, variërend van de Europese Green Deal tot de nieuwe relatie met het Verenigd Koninkrijk, vereisen gericht en afgewogen inzet op internationale activiteiten ten behoeve van het Nederlandse beleid.

De directie internationaal

DI duidt internationale trends die relevant zijn voor het realiseren van de doelstellingen van het ministerie van LenW. DI haalt internationale inzichten van buiten naar binnen en voedt zo de verschillende nationale beleidsprocessen. Vice-versa vertaalt DI nationale beleidsinitiatieven naar de vereiste internationale en Europese inzet.

DI is de draaischijf tussen nationale – bilaterale – Europese en mondiale processen. DI is excellent in Europese processen, werkt bilateraal langs beleid-, kennis en economische diplomatie-lijnen en koppelt mondiale inzet aan de andere twee stromen. Mondiale inzet richt zich bijvoorbeeld op het agenderen, reguleren en implementeren van dwarsdoorsnijdende milieu, klimaat en mobiliteitsvraagstukken.

Vanuit het duiden van de internationale trends en de draaischijf functie denkt DI **strategisch en heeft een lange termijn inzet**. De breedte van de LenW thema's begint en eindigt niet binnen onze landsgrenzen. De conflicterende belangen in het ruimtelijk ordeningsdomein, geopolitieke ontwikkelingen en de planetaire crises (biodiversiteitsverlies, klimaatverandering en milieuvervuiling) vragen om strategische afwegingen die vooruitkijken. DI speelt hier vanuit de internationale dimensie een rol in, in nauwe samenwerking met alle organisatieonderdelen van LenW.

Werkveld/stakeholders

De directie Internationaal (DI) onderhoudt een (generiek) internationaal netwerk waar LenW-breed gebruik van kan worden gemaakt. Dit netwerk is vaak aanvullend aan de internationale netwerken die de andere LenW-onderdelen zelf onderhouden en die zich vaak op specifieke thema's richten. Vanuit de directie Internationaal is er direct contact met de verschillende ambassades, al dan niet met een eigen LenW-attachée, zoals in Brussel, Berlijn, Parijs, Londen, Beijing en Washington. De Permanente Vertegenwoordiging bij de EU (PV EU) heeft een LenW-afdeling die tevens onderdeel van de directie is. Verder wordt er nauw samengewerkt in multilaterale organisaties zoals de EU, de OESO en de VN. Bij een aantal organisaties zoals de EU (meer in het bijzonder de Europese Commissie) en UNEP (het VN-milieuprogramma) zijn LenW'ers gedetacheerd. De directie zet zich in om LenW-collega's op internationaal-strategische plekken te detacheren.

Ook wordt er veel samengewerkt in partnerschappen en diverse platforms van stakeholders rondom internationalisering van beleidsthema's, zoals de Holland Circulair Hotspot. Daarnaast werkt DI actief aan en met internationale coalities, zoals de Transport Decarbonization Alliance (TDA). Al deze coalities dienen ter ondersteuning van de nationale doelstellingen, zoals klimaatadaptatie, circulaire economie en duurzame mobiliteit.

Specifiek

Een sterke inzet op economische diplomatie

DI is binnen IenW primair verantwoordelijk voor het bijdragen aan en het vergroten van het verdienvermogen van de IenW-sectoren in het buitenland. DI coördineert deze inzet en trekt hierin samen op met de verschillende beleidsonderdelen van IenW en met BZ/BHOS, EZK en RVO. Dit vindt onder andere plaats via de voorbereiding, uitvoering en follow-up van handelsmissies. Daarnaast kennen we een sterke aanpak voor duurzame economische diplomatie, waarin maatschappelijke en economische doelstellingen gecombineerd worden. DI werkt hierbij met een selectie prioriteitslanden om de impact te vergroten, zowel vanuit het oogpunt van verdienvermogen als impact van de transities.

In de **internationale (reis)agenda** staan adviezen over internationale bijeenkomsten, conferenties, bezoeken en bilaterale gesprekken. De internationale agenda wordt ca. om de 6 weken aan de bewindspersonen voorgelegd en in lijn gebracht met uw internationale prioriteiten. Incidenteel worden virtuele (bilaterale) overleggen georganiseerd of een videoboodschap opgenomen (i.v.m. agendadruk en tijdsefficiency), dat is eerder uitzondering dan regel post COVID.

De Directie Internationaal ondersteunt bij al deze internationale evenementen en zorgt voor een IenW brede coördinatie van de dossiers. De **International Support Desk (ISD)** werkt aan de logistieke ondersteuning van (virtuele) internationale bijeenkomsten van zowel de bewindspersonen als de hoog ambtelijke top van IenW.

DI coördineert de inzet richting de nieuwe Europese Commissie

Onder coördinatie van DI wordt binnen IenW (samen met de posten en PVEU) gewerkt aan het vaststellen en uitdragen van de ambities voor het werkprogramma voor de komende jaren van de nieuwe Commissie die naar verwachting na medio 2024 van start gaat.

De directie Internationaal bestaat uit drie taakvelden.

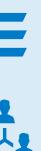
Taakveld Europese Unie: ondersteunt de bewindspersonen, ambtelijke top en beleidsdirecties bij de inzet in de EU en alle Europese ontwikkelingen en het dossier Ruimtedata;

Taakveld bilateraal: ondersteunt de bewindspersonen, ambtelijke top en beleidsdirecties bij alle inzet m.b.t. bilaterale landen, internationale reizen en handelsmissies;

Taakveld mondial: ondersteunt de bewindspersonen, ambtelijke top en beleidsdirecties met de inzet in mondiale fora, zoals de VN of de OESO.

DI is verder betrokken bij en verantwoordelijk voor de IenW inzet bij **Europese fondsen** zoals Connecting Europe Facility (CEF), Horizon Europe en Interreg.

Europese Unie: Milieuraad en Transportraad

IenW draagt de verantwoordelijkheid voor twee Europese ministerraden: de Transportraad en de Milieuraad. De Milieuraad behandelt ook dossiers van EZK en LNV (resp. klimaat en biodiversiteit). Jaarlijks vinden voor beide raadsformaties in principe vier Raden plaats (in Brussel of Luxemburg) en 2 informele Raden. De informele Raden vinden plaats in het land van het Voorzitterschap van de Raad van de EU. De agenda's van de Raden worden bepaald door de wetgevingsagenda van de EU gecombineerd met de onderwerpen waar het Voorzitterschap de prioriteiten op heeft gelegd. Voor beide Raden zal het werkprogramma van het nieuwe Commissie bepalend zijn voor de agenda's van de raden van de komende jaren.

Ook verzorgt DI de inbreng, kwaliteit en afstemming voor de interdepartementale EU-processen. Zo coördineert DI alle IenW-instructies voor het Comité van Permanente Vertegenwoordigers (COREPER) en verzorgt DI de inzet in de (ambtelijke) voorportalen van de Ministerraad (BNC, CoCo, HCEU, REA). Zo begeleidt DI de beleidscollega's bijvoorbeeld bij het opstellen van een beoordeling van een nieuw Europees voorstel op het gebied van IenW. De verantwoordelijkheid voor beleidsinzet en uiteindelijke implementatie van EU wet- en regelgeving ligt bij beleidsdirecties. Kortom DI zorgt samen met beleidsdirecties voor NL standpuntbepaling van EU voorstellen, het EU onderhandelingstraject incl. voorbereidingen en dossiervorming voor Commissie Debatten in TK en voor de Raden.

Effectieve strategische agendering voor de IenW-transities

Tegen de achtergrond van een veranderend internationaal speelveld ontwikkelt de directie samen met de relevante beleidsdirecties de meest effectieve internationale inzet. De directie Internationaal is gericht op het optimaal ondersteunen van de IenW-onderdelen in hun internationale activiteiten. Door het aanjagen en stimuleren van de strategische agendering van de IenW-transities, wordt ingezet op het vergroten van de internationale impact van IenW en de transities. Hierbij valt te denken aan actieve ondersteuning bij Europese onderhandelingen, het mondialiseren van de transities (bijv. klimaatadaptatie via de Climate Adaptation Summit van januari 2021) of het ondersteunen van beleidsdirecties bij de internationalisering van de IenW-sectoren.

Belangrijke instrumenten voor de internationale functie van IenW

- De directie Internationaal verzorgt de wekelijkse Ministerraadadviesering over internationale onderwerpen op de agenda van de MR.
- Daarnaast verzorgt DI adviezen over deelname aan – en inzet voor – de verschillende internationale onderraden, zoals de Raad Europese Aangelegenheden (REA) en – waar relevant - de Raad Defensie en Internationale Aangelegenheden (RDIA).
- DI verzorgt alle adviezen over deelname aan internationale bijeenkomsten, bezoeken en gesprekken van de Internationale Support Desk van DI. DI zorgt voor de interne afstemming en voorbereiding van dossiers samen met beleidsdirecties.

Ruimtevaart: satelliet- en navigatiedata

Tot slot is lenW/DI verantwoordelijk voor de vormgeving van het beleid op het gebied van satelliet - en navigatiedata. Hierbij gaat het enerzijds om het stimuleren van interdepartementale bewustwording op het gebied van de risico's van de uitval of verstoring van satellietnavigatie binnen vitale publieke en private processen, en het stimuleren van de mitigatie van deze risico's. Anderzijds gaat het bij de nationale beleidsverantwoordelijkheid om de Nederlandse bijdrage aan het Europese Galileo satellietnavigatiesysteem en dan met name de invoering van de dienst Public Regulated Service (PRS) in Nederland. PRS is de meest gevoelige en verstrekkende dienst van Galileo. Door middel van encryptie en diverse technieken in de signalen en signaalverwerking is PRS in sterke mate ongevoelig voor het verstören van de signalen (jamming) of het manipuleren van de signalen (spoofing). Daarmee is PRS bedoeld voor vitale processen binnen de publieke en private sector die ook in crisisomstandigheden moeten blijven functioneren en voor processen waarbij de geregistreerde plaats- en tijd gegarandeerd correct moeten zijn.

Vanuit het thema ruimtevaart stimuleert lenW het gebruik van aardobservatiedata afkomstig van satellieten. Aardobservatiedata ondersteunt de belangrijke transitie-opgaves uit het regeerakkoord zoals klimaat en energie, verduurzaming, digitalisering en de ontwikkeling van sleuteltechnologieën, en draagt bij aan een veilige en sterke samenleving.

3.4 Programma Industrie, Leefomgeving en Omwonenden (IGLO)

Doeleinden

1. Versnellen van het verminderen van de impact die industrie heeft op de gezonde leefomgeving (objectief);
2. Verbeteren van de leefervaring van omwonenden in de buurt van industrie (subjectief)
3. LenW een krachtige en proactieve speler laten zijn op het thema Industrie, Leefomgeving en Omwonenden, met een toekomstbestendige koers – die zowel departementaal, interdepartementaal als richting omwonenden en bedrijven helder is.

Resultaat

- Bindende maatwerkafspraken over versnelde verduurzaming en verbetering van de leefomgeving met de 20 grootste industriële vervuilers.
- Een stevig partnerschap met o.a. het ministerie van EZK in het Nationaal Programma Verduurzaming Industrie.
- Uitwerken van de kabinetsreactie op het rapport 'Industrie en Omwonenden' van de Onderzoeksraad voor Veiligheid.
- Aanpakken van de milieuproblematiek rondom Tata Steel.

Werkveld/stakeholders

Onze belangrijkste samenwerkingspartners en stakeholders zijn:

- Industriële omwonenden en de verbanden waarin zij eventueel georganiseerd zijn
- Bedrijven die gelden als de grootste industriële uitstoters - en afvalverbrandingsinstallaties, o.a. Tata Steel, Shell, Dow, BP en de bedrijven op Chemelot.
- Het ministerie van EZK
- Omgevingsdiensten
- RIVM
- ILT

3.5 Nationaal Milieuprogramma (NMP)

Werkzaamheden/Kerntaken

In januari 2021 is binnen DGMI gestart met de opzet van het Nationaal Milieuprogramma (NMP), als uitwerking van het Nationaal Milieubeleidskader (NMK) "Een schone taak". Het NMK is in november 2020 aan de Tweede Kamer gepresenteerd en op 22 februari 2021 definitief gepubliceerd. Dit NMK zet een visie voor nieuw kabinetsbeleid neer, met vier bouwstenen voor succesvol milieubeleid: (1) voorkomen van milieuschade, (2) beheersing van risico's op afwenteling en (3) voortdurende verbetering van de milieukwaliteit door aanpak van bestaande problemen en (4) verbinding en samenwerking, want het milieubeleid is er voor iedereen, maar is ook van iedereen.

Doeleinden

In Nederland zijn in de afgelopen decennia flinke stappen gezet in het milieubeleid en hebben we successen geboekt. Tegelijkertijd worden we nog steeds geconfronteerd met hardnekkige problemen en dienen ook nieuwe problemen zich aan. Daarom is het nu tijd voor concrete verdere stappen in het milieubeleid. Dit om uiteindelijk te bereiken dat in 2050 de leefomgeving veilig, schoon en gezond is, waarbij de gezondheids- en milieurisico's verwaarloosbaar zijn. Dit is een riksbreed doel en vastgesteld in de Nationale Omgevingsvisie (NOVI). De uitvoering hiervan gebeurt door IenW in het NMP, dat naar verwachting eind 2024 gepubliceerd wordt.

Resultaat

Het NMP biedt een samenhangende visie en kader met de te behalen doelen en daarvoor benodigde tussendoelen voor een schone, veilige en gezonde leefomgeving in 2050. In het verlengde van het NMP zal ook een actieagenda voor de eerstkomende jaren worden ontwikkeld en wordt een doorlopend proces vormgegeven waarin stakeholders met elkaar samenwerken aan het realiseren van de visie.

Uw voorganger heeft op 1 juli 2022 na behandeling in de MR de Tweede Kamer een brief over het NMP gestuurd. Deze brief geeft richting over de aanpak en inhoud van het NMP en heeft de volgende bijlagen: de Notitie Reikwijdte en Detailniveau voor het planMER traject, het ontwerp-participatieplan en de RIVM verkenning. In de brief zijn de drie hoofdopgaven: Vitale Ecosystemen, Gezonde Leefomgeving en Duurzame, Circulaire Economie verder uitgewerkt. De NRD en het ontwerp-participatieplan heeft vervolgens van 24 augustus t/m 4 oktober ter inzage gelegen in de zienswijzenprocedure.

Op 14 juli 2023 is een vervolgbrief naar de kamer gestuurd over het NMP, met daarin onder andere de gemeenschappelijke waarden die zijn geïdentificeerd op basis van verschillende participatietrajecten. Dit zijn waarden die spelen in de samenleving en die ten grondslag zouden moeten liggen aan het milieubeleid. Deze waarden zijn: Gezondheid, Verantwoordelijkheid en Rechtvaardigheid. Verder geeft de brief aan dat er dilemma's zijn bij de samenloop van milieubeleid met andere opgaven in de leefomgeving, zoals de woonopgave en de energietransitie. Het is de bedoeling dat het NMP deze dilemma's benoemt en aangeeft hoe hier keuzes kunnen worden gemaakt.

Werkveld/stakeholders

De scope van het NMP betreft het milieubeleid van heel IenW. Dit betekent dat niet alleen de beleidsonderwerpen van DGMI eronder vallen, maar ook de milieu-gerelateerde beleidsonderwerpen van DGLM, DGWB en DGMO. Door deze brede scope zijn ook de uitvoeringsorganisaties van IenW, de ILT en Rijkswaterstaat, betrokken. Effectief milieu-beleid raakt ook het beleid van andere departementen, zoals LNV, BZK, VWS en EZK en heeft daardoor een interdepartementaal karakter. Er zal daarom aandacht moeten zijn hoe het NMP samenhangt met de update van de NOVI, de nota Ruimte. Het NMP kan ook niet los gezien worden van de doelen en ambities die in internationale kaders zijn afgesproken en vastgelegd. Daarbij moet gedacht worden aan de SDG's, andere milieu gerelateerde doelen van de VN, de EU Green Deal en het 8ste Environment Action Programme van de EU.

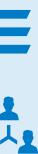
Participatie

Samen met de Directie Participatie heeft het NMP-team een participatiestrategie opgesteld. Deze strategie omvat de samenwerking met stakeholders in de samenleving. Hieronder vallen onder andere medeoverheden, uitvoeringsorganisaties (RWS, ILT, Omgevingsdiensten), het bedrijfsleven, NGO's, belangenorganisaties, wetenschap en burgers. Het is van belang om deze partijen van meet af aan goed te betrekken bij het NMP. De ambitie is om in interactie het NMP te ontwikkelen. Zo is er nog meer "beweegruimte" voor input en creëren we meteen draagvlak.

Om naast de professionele stakeholders ook inwoners te betrekken bij de totstandkoming van het NMP, is er ook een Participatieve Waarde Evaluatie (PWE) uitgevoerd. De Participatieve Waarde Evaluatie (PWE), uitgevoerd door Populytics, is een raadplegingsmethode die de acceptatie van overheidsbeleid kan vergroten. In een PWE wordt de participant op een laagdrempelige manier uitgenodigd op de stoel van de staatssecretaris te gaan zitten. In een online omgeving ziet diegene

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12

welke keuze de staatssecretaris moet maken voor het NMP, een overzicht van de concrete voor- en nadelen (of effecten) van de maatregelen waartussen de staatssecretaris kan kiezen en de beperkingen die er zijn (bijv. beperkt budget of een streefdoel). De PWE is door ongeveer 5000 respondenten ingevuld en daarmee representatief voor de Nederlandse bevolking. Uit de PWE is gebleken dat meer dan de helft van de Nederlanders zich zorgen maakt om het milieu, een nog groter deel vindt het voorkomen van milieuproblemen belangrijker dan genezen. Ongeveer 65% van de Nederlanders heeft een minder uitgesproken mening over milieuonderwerpen, maar men doet wel liever iets dan niets. Een voorwaarde bij het ondernemen van actie is wel dat de effecten duidelijk zijn.

Ook heeft het NMP t een uitgebreid jongerenparticipatietraject uitgevoerd onder het motto ‘voor jongeren, door jongeren’. Inmiddels is hiervoor door de jongeren een Jongerenmilieuraad (JMR) opgezet.

26

Hoofdstuk 4

Directoraat-generaal Mobiliteit (DGMo)

Kees van der Burg

Het Directoraat-Generaal Mobiliteit (DGMo) is (systeem)verantwoordelijk voor de mobiliteit van Nederland. In Nederland en in verbinding met het ons omringende buitenland. Mobiliteit en bereikbaarheid (voor iedereen, waar dan ook) heeft een eigenstandige waarde. Mobiliteit draagt daarnaast bij aan de bereikbaarheid van vitaal economische en maatschappelijke functies zoals wonen, werk, onderwijs, zorg, welzijn en recreatie.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12

27

Of het nu gaat om bereikbaarheid van en door mensen of goederen. En onze infrastructuur kan een belangrijke bijdrage leveren aan de toekomstige ruimtelijk inrichting van Nederland. We participeren in het ruimtelijk ordenings- en voorzieningenbeleid. Dat bepaalt immers mede de behoefte aan bereikbaarheid. Waar bereikbaarheidsvragen nopen tot mobiliteitsmaatregelen, hanteren we een breed scala aan instrumenten. Van gedragsinterventies en wet- en regelgeving tot het beheer, de exploitatie en aanleg van (nieuwe) nationale infrastructuur. Adagium daarbij is “de juiste mobiliteit op de juiste plek”. We verbinden daartoe modaliteiten en netwerken om te komen tot effectieve, efficiënte en innovatieve oplossingen. Bijzondere aandacht gaat daarbij uit naar het versterken van onze mainports en hun achterlandverbindingen, de stedelijke bereikbaarheid en die van de regio's. Onze mobiliteit is betaalbaar, toegankelijk en van goede kwaliteit: ze is veilig, duurzaam en met oog voor de leefomgeving.

De organisatie van het directoraat ziet er als volgt uit:

1. directie Wegen en Verkeersveiligheid;
2. directie Openbaar Vervoer en Spoor;
3. directie Duurzame Mobiliteit;
4. directie Mobiliteit en Gebieden;
5. directie Innovatie, Strategie voor Mobiliteit;
6. programmadirectie Vrachtwagenheffing en Tijdelijke Tolheffing.

Tevens kent DGMo een Stafbureau DGMo.

Bij DGMo werken circa 400 medewerkers.

Werkveld & stakeholders

Er is veelvuldig en intensief contact met diverse stakeholders op de beleidsterreinen van DGMo. Dat varieert van consumentenorganisaties (zoals ANWB, ROVER, Fietsersbond, Wandelnet), koepels van private organisaties (zoals FMN, BOVAG, RAI, VNA, Bouwend Nederland, VNO/NCW, MKB-NLD, VEMOBIN) tot concessiebeheerders (zoals NS, ProRail, Wagenborg). Soms zijn deze organisaties verenigd in bijvoorbeeld Mobiliteitsalliantie, Logistieke Alliantie, Formule e-team of Uitvoeringsoverleg Duurzame Mobiliteit. We onderhouden nauw contact met diverse kennisinstellingen zoals het KiM, PBL, TNO, CROW, SWOV en afzonderlijke denktanks. Daarnaast is DGMo verantwoordelijk voor een aantal ZBO's zoals RDW, CBR, BKI en NEa. Tenslotte wordt samengewerkt met gemeenten (verenigd in de VNG), provincies (verenigd in het IPO) en met de twee vervoerregio's in Nederland (MRDH en VRA). Er wordt intensief samengewerkt met (bijna alle) departementen. Naast het ministerie van Algemene Zaken en Financiën gaat het daarbij in het bijzonder om de beleidsterreinen van Justitie en Veiligheid, Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Onderwijs, Defensie, Economische Zaken en Klimaat, Landbouw en Natuur, Sociale Zaken en Volksgezondheid, Welzijn en Sport. In Europees en internationaal verband bestaat het werkveld uit onder andere Europese Commissie en Europese Raad, maar ook de Benelux.

Specifiek

Voor onderling overleg en afstemming zijn op dit moment de Bewindspersonenstaf, het Stafoverleg Minister-DGMo/RWS, het Stafoverleg Staatssecretaris-DGMo en afzonderlijke ‘bilateralen’ te gebruiken.

Caribisch deel van het Koninkrijk

In de Bestuursraad wordt gewerkt met IenW-brede portefeuilles, waarbij aan de directeur-generaal Mobiliteit momenteel de portefeuille Caribisch deel van het Koninkrijk is toebedeeld. Uit hoofde van deze taak coördineert de directeur-generaal de IenW-taken binnen IenW, richting het DG Koninkrijksrelaties van BZK, andere departementen en natuurlijk de eilanden zelf.

4.1 Directie Wegen en Verkeersveiligheid

Directie

De directie Wegen en Verkeersveiligheid (WV) is **stelselverantwoordelijk** voor het wegensysteem, doorstroming en de verkeersveiligheid, binnen de kaders van leefbaarheid (geluid, lucht, etc.). Dit betekent dat we een verantwoordelijkheid dragen voor de begroting artikel 14, het Mobiliteitsfonds (MF) onderdeel wegen en de regelgeving zoals de Wegen en Verkeerswet. We zijn opdrachtgever voor ontwikkeling, instandhouding en exploitatie van het hoofdwegennet (RWS).

We maken de kaders voor de gebruikers (zoals helmplicht voor snor- en bromfietsers), het onderliggend wegennet (verkeersregels, plek op de weg/snelheden) en voor de uitvoering bij ZBO's en agentschappen (CBR, RDW, ILT, IBKI en RWS). We zorgen ervoor dat we integraal werken met aandacht voor de bredere kaders zoals duurzaamheid, cyberveiligheid, vitale infra-structuur, milieu, in goede afstemming met de andere netwerken (zoals OV en spoor) en met oog voor de kansen en bedreigingen van de digitale wereld, en dat we waar nodig helpen om die kaders aan te scherpen, uitvoerbaar en betaalbaar te maken.

Bij de directie werken circa 110 fte.

Beleidスマtig ligt de focus op:

- De aanleg en instandhouding van het hoofdwegennet inclusief de beleidsvorming die daar mee samenhangt (met RWS) – Afdeling Programmering Rijkswegen;
- De veilige (en slimme) verkeersafwikkeling en weggebruik – Afdeling Wegverkeersbeleid;
- het veilige (en slimme) gedrag van de weggebruikers – Afdeling Verkeersveiligheid;
- de kaders rondom toelating van veilige en slimme voertuigen en digitalisering – Afdeling voertuigen en Digitale Infrastructuur.

De wereld staat ondertussen niet stil. Wensen ten aanzien van de (wettelijke) eisen voor onze infrastructuur, veiligheid en leefomgeving zullen vanuit de gebruiker, omgeving en de politiek naar verwachting in de toekomst veranderen. We zien tegelijkertijd een stijgende trend in het aantal verkeersongevallen. Ontwikkelingen in technologie en digitalisering bieden ook kansen om onze infrastructuur en voertuigen slimmer en veiliger te maken. Dit vraagt ook richting op de vraag hoe de auto zijn belangrijke rol in de bereikbaarheid kan blijven vervullen bij verdere groei van de mobiliteitsvraag in de schaarse ruimte. De komende jaren gaat, naast de reguliere taken die bij de afzonderlijke afdelingen staan vermeld, bijzondere aandacht uit naar 1) het Toekomstperspectief Automobiliteit, 2) het basiskwaliteitsniveau van het Hoofdwegennet en 3) Trendbrekers Verkeers-veiligheid. Voor deze drie thema's zijn separate fiches opgenomen in het inhoudelijk introductie-dossier.

Werkzaamheden & kerntaken

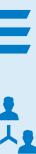
De afdeling Programmering Rijkswegen werkt als bevoegd gezag en opdrachtgever van RWS aan brede bereikbaarheidsprogramma's zoals Samen Bouwen Aan Bereikbaarheid (SBAB) en stedelijke bereikbaarheid Almere, het aanlegprogramma zoals MIRT onderzoek A1/A35 Knooppunt Azelo-Buren en planuitwerking N35 Nijverdal-Wierden en de instandhouding van het hoofdwegennetwerk (beheer en onderhoud en vervanging en renovatie).

Het hoofdwegennet heeft als primaire functie om personen- en goederenverkeer af te wikkelen. Daarvoor moeten de hoofdwegen beschikbaar zijn en voldoen aan wettelijke eisen voor veiligheid en leefbaarheid. Er wordt ook blijvend ingezet op veilige doorstroming. Er ligt hier een grote opgave in het in stand houden van de zogenoemde basiskwaliteitsniveau (BKN) van ons hoofd-wegennet. De komende periode zullen we voortdurend de balans moeten aanbrengen tussen wat nodig, maakbaar en mogelijk is.

De afdeling Wegverkeersbeleid houdt zich bezig met de randvoorwaarden voor aanleg en het huidig gebruik van het hoofdwegennet en kijkt naar de toekomstige ontwikkeling van het weg-verkeer, met inachtneming van de LenW-opgaven bereikbaarheid, veiligheid en leefbaarheid. De afdeling is zowel verantwoordelijk voor de beleidsmatige kant van personenverkeer als van goederenvervoer over de weg en de implementatie van de EU regelgeving die daarbij komt kijken. De afdeling heeft onderwerpen in beheer zoals: betalen naar gebruik, snelheidsbeleid, veiligheid hoofdwegen-netwerk, luchtkwaliteit, geluid, modellering, rij- en rusttijden, internationale vracht-vervoerregelgeving, verzorgingsplaatsen enz. De afdeling coördineert namens heel LenW ook de stikstofaanpak. Al deze onderwerpen vinden plaats in nauwe samenwerking en verbinding met andere onderdelen van het ministerie, en met andere ministeries als EZK, SZW, LNV en Financiën en met uitvoerende organisaties als RWS, ILT en RDW.

De afdeling Verkeersveiligheid werkt aan een permanente verbetering van de verkeersveiligheid op de weg, vanuit een integrale visie op gedrag en infrastructuur. De laatste jaren is de daling van het aantal verkeersdoden gestagneerd en er komen nieuwe uitdagingen op ons af. Denk aan nieuw soortige voertuigen, toenemend gebruik van drugs in het verkeer en toenemend aantal kwetsbare verkeersdeelnemers door de vergrijzing. Doel van de afdeling verkeersveiligheid is het realiseren van een trendbreuk in het aantal verkeersslachtoffers, met als ultieme ambitie nul verkeers-slachtoffers in 2050. Daarvoor heeft de afdeling als belangrijkste agenda het Strategisch Plan Verkeersveiligheid dat met medeoverheden wordt uitgevoerd en een Landelijk Actieplan dat nationaal wordt uitgevoerd. De aanpak is risico gestuurd: We brengen risico's in kaart en zetten vervolgens in op maatregelen om die risico's te verkleinen. Hieraan gekoppeld is een investerings-impuls verkeersveiligheid, waarmee het Rijk tot 2030 € 500 mln. (10 x € 50 mln per jaar) beschikbaar stelt aan de medeoverheden (cofinanciering) voor het treffen van bewezen effectieve verkeersveiligheidsmaatregelen. Met deze middelen kunnen medeoverheden maximaal 50 procent van hun uitgaven aan deze maatregelen cofinancieren. De investeringsimpuls levert zo € 1 mld aan investeringen in de verkeersveiligheid op. Een bedrag van € 50 mln is onttrokken aan de investeringsimpuls t.b.v. innovatieve maatregelen gericht op fietsveiligheid. Bij de afdeling rust ook de verantwoordelijkheid voor het beleid voor voertuigen die gebruik maken van (brom)fiets-paden en van het beleid ten aanzien van rijvaardigheid (wanneer kan je rijden?), rijgeschiktheid (wanneer mag je rijden?) en gedragsbeïnvloeding. De afdeling is eerste aanspreekpunt voor het CBR bij beleid.

De afdeling Voertuigen & Digitale Infrastructuur is verantwoordelijk voor de voertuigtoelating (zowel de RDW als opdrachtgever en (internationale) wet- en regelgeving op dit gebied. Daarnaast is de afdeling verantwoordelijk voor digitale infrastructuur. Dat betreft alle informatie die ervoor zorgt dat reizigers via navigatieapps en systemen de juiste reisinformatie, verkeersveiligheids-waarschuwingen en multimodale reisinformatie ontvangen. De afdeling is tot slot verantwoordelijk voor de vitale infrastructuur en weerbaarheid van onze infrastructuur. Daaronder valt ook de implementatie van Europese wetgeving (NIS en CER).

Vanuit voertuigenbeleid speelt de komende kabinetperiode vooral de implementatie van wet- en regelgeving op het gebied van zelfrijdend vervoer. Zo wordt in 2024 een wetsvoorstel naar Kamer gestuurd om het testen op de openbare weg van zelfrijdende functies mogelijk te maken in het kader van typegoedkeuring. Daarna worden er wetsvoorstellen voorbereid op het gebied van aansprakelijkheid en handhaving van ADS voertuigen. Hierbij is de internationale wetgeving (General Safety Regulation) en het OVV-rapport Wie Stuurt leidend.

Voor het digitaal stelsel mobiliteitsdata worden komende kabinetperiode afspraken gemaakt met decentrale overheden. Door alle goede informatie te ontsluiten via het Nationaal Toegangspunt Mobiliteitsdata (NTM, afgelopen kabinetperiode) krijgen reizigers bijvoorbeeld verkeersveiligheidswaarschuwingen

als ze een schoolzone naderen. Hiermee implementeren we de Europese ITS directive. Nederland loopt voorop met deze toepassingen door afspraken te maken met partijen als TomTom en Hyundai Kia.

In 2024 komt de Europese Commissie daarnaast met wetgeving over de toegang tot voertuigdata. Fabrikanten en overheden hebben hierbij een groot belang voor verkeersveiligheid, maar ook toepassingen als wegonderhoud en verkeersmanagement.

Jaarlijks maakt de afdeling VDI een monitor Smart Mobility die aan de Kamer wordt gestuurd. Hierin worden alle ontwikkelingen geschatst over ADAS, zelfrijdend vervoer, deelbaarheid, mobility as a service en het gebruik van navigatie apps. Op basis daarvan kunnen bewindspersonen afspraken maken met medeoverheden.

Werkveld & stakeholders

De directie Wegen en Verkeersveiligheid werkt nauw samen met o.a. decentrale overheden (regio, Provincie), de directie Wegen en Verkeersveiligheid werkt nauw samen met o.a. decentrale overheden (regio, provincie, gemeente), maatschappelijke organisaties (ANWB, SWOV) en uitvoeringsinstanties (ILT, Rijkswaterstaat, CBR, IBKI, NIWO, NTM en de RDW). Ook met het bedrijfsleven wordt samen gewerkt, zoals in het verder brengen van innovaties in het verkeer, w.o. TLN, evofenedex, RAI-vereniging, BOVAG en de automotive industrie.

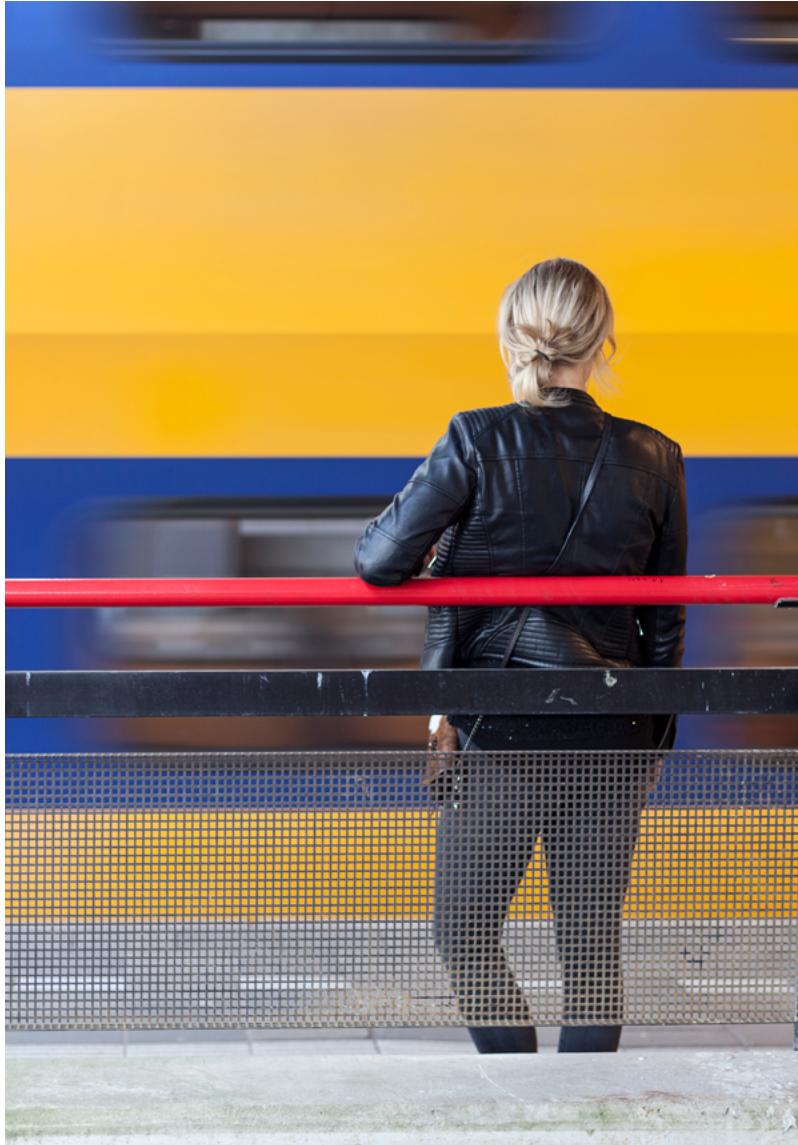
4.2 Directie Openbaar Vervoer en Spoor (OVS)

De directie Openbaar Vervoer en Spoor (OVS) zorgt ervoor dat reizigers gebruik kunnen maken van een optimaal ov-netwerk, dat steeds meer goederen per spoor vervoerd kunnen worden en dat de hoofdspoornetinfrastructuur voldoende capaciteit heeft, betrouwbaar en veilig is. De directie OVS draagt vanuit het spoor en OV bij aan slimme, schone en veilige mobiliteit. Zowel in Nederland als over de grens.

De wereld buiten het openbaar vervoer verandert snel en ingrijpend, juist ook in mobiliteit en in ICT-toepassingen voor mobiliteit. Het OV kan en wil een belangrijke bijdrage leveren aan de grote maatschappelijke vragen, zoals bereikbaarheid en klimaatproblematiek, maar staat - na jaren van stevige groei - onder druk door lagere groei en personeelstekorten. Verschraling in de regio is hierbij een zorg. OVS is concessieverlener voor de hoofdrailnetconcessie naar NS en voor het beheer van het spoor naar ProRail.

Werkveld en kerntaken

- Stelselverantwoordelijk: OVS is stelselverantwoordelijk voor de OV-sector als geheel (marktordening, wetgeving, regie voeren) en direct verantwoordelijk voor alle infrastructuurprojecten op spoorgebied, de aansturing van NS en ProRail (concessies), de instandhouding van het spoor, spoorgoederenvervoer en nog vele andere (internationale) dossiers.
- Ambities: De ambities zijn vastgelegd in de Mobiliteitsvisie, de Lange Termijn Spooragenda en het Toekomstbeeld OV, waaraan de directie samen met partners uitvoering geeft. Dit mondigt uit in diverse projecten en programma's op het gebied van o.a. (spoor)veiligheid, de toekomst van het spoor netwerk in Nederland, OV-betalingmiddelen en nog vele andere (internationale) dossiers.

- Samenwerking: Ambities kunnen alleen gerealiseerd worden in goede samenwerking. Dit doen we met al onze partners: met vervoerders, ProRail als infrabeheerder, provincies én vervoer-regio's als medeopdrachtgevers in het OV. Daarnaast zijn onder meer de reizigersorganisatie Rover, het KNV als koepelorganisatie voor onder meer taxi en goederenvervoer belangrijke partners. Deze partners komen we tegen o.a. aan de OV en spoortafels, in de BO MIRT's en het NOVB.
- Belangrijke stakeholders: o.a. NS, ProRail, FMN, OVNL, Rover en RailGood.

Werkzaamheden per afdeling

De werkzaamheden van de directie OVS zijn verdeeld over vijf afdelingen en één programma:

1. Rijksinfrastructuur;
2. Veiligheid en Goederen.
3. Aansturing NS en ProRail;
4. Beleid en Omgeving;
5. OV en Stations;
6. Programma Publiekrechtelijke Omvorming ProRail.

De formatie van de hele directie is ruim 110 fte.

Rijksinfrastructuur

- De afdeling is verantwoordelijk voor het investeringsbeleid in het spoor en voor de verandering en vernieuwing van het Nederlandse hoofdrailnet. Rijksinfrastructuur vervult de opdracht-geversrol richting ProRail voor (grote) infrastructuurprojecten die door het Rijk zijn geïnitieerd. Daarnaast geeft de afdeling invulling aan beleidsvorming en de (deels wettelijke) taken op het gebied van omgevingsaspecten zoals geluid, trillingen, luchtkwaliteit, stikstof en duurzaamheid in het algemeen rond spoorwegen. Het cluster

adviseert de (politieke) leiding hierover en voert overleg met de omgeving en stakeholders, zoals ProRail, NS. De sector heeft momenteel te maken met tekorten op zowel financieel vlak als op de arbeidsmarkt.

- Programma's PHS en ERTMS: De programma's ERTMS en Hoogfrequent Spoorvervoer (PHS) vormen de basis van de investeringen in het spoor. Beide bevinden zich in de realisatiefase. ERTMS (een Europese verplichting) zorgt voor een veiliger spoor, én biedt ook potentiële voordelen op het gebied van betrouwbaarheid, snelheid, capaciteit en grensoverschrijdend treinverkeer. Het programma ERTMS heeft te maken met grote tekorten. PHS heeft als uitgangspunt de infrastructuur optimaal te benutten en zo met minder dan 1% uitbreiding van het spoorwegnet een toename van het aantal treinen met circa 15% op het Nederlandse spoorwegnet mogelijk te maken.

Veiligheid en goederen

- De afdeling Veiligheid & Goederen werkt aan de nationale en internationale randvoorwaarden voor veilig spoorverkeer (met reizigers en goederen) en een concurrerend en duurzaam vervoer van goederen gericht op een beweging van weg naar spoor.
- Spoorveiligheid: zo wordt uitvoering gegeven aan de Beleidsagenda Spoorveiligheid 2020-2025. Enkele beleidsprioriteiten zijn het realiseren van veiligere overwegen, (cyber)security, en verminderen van het aantal treinen dat door een rood sein rijdt (STS-passages).
- Internationaal: Vanuit OVS wordt het Europese en internationale beleid gecoördineerd voor spoorwegen. Het betreft dan o.a. EU-beleid, regelgeving en financiering van o.a. infra-structuur, interoperabiliteit, veiligheid, innovatie en personen- en goederenvervoer.
- Wetgeving: Er wordt gewerkt aan de herziening van de Spoorwegwet en de implementatie van het 4e spoorpakket (wetgevingsvoorstellen o.a. m.b.t. Europese marktordening op het spoor).

- Spoorgoederenvervoer: OVS werkt mee aan een bredere goederenvervoervisie en er wordt subsidie verstrekt om de operatie van het spoorgoederenvervoer te verbeteren, met name bij de omleidingen in verband met de werkzaamheden “3e spoor” in Duitsland. In 2018 is met sectorpartijen de algemene ambitie om te werken aan een aantrekkelijk, concurrerend spoorgoederenvervoer, concreet vertaald in het Maatregelenpakket Spoorgoederenvervoer. OVS werkt met de sectorpartijen aan de uitvoering hiervan.

Aansturing NS en ProRail

- De afdeling geeft invulling aan de aansturing van ProRail en NS via de concessies en via de financiële bijdrage aan ProRail.
- Daarnaast wordt gewerkt aan prestatieverbeteringen op de HSL en wordt erop toegezien dat ingroei van het alternatieve aanbod van NS voor vervoer over de HSL conform gemaakte afspraken verloopt.
- Het project nieuwe vervoerconcessie is verantwoordelijk voor het concessieverleningstraject van de onderhands te gunnen HRN-concessie aan NS (2025 en verder). Dit project zit vanaf begin 2024 in de implementatiefase.

Beleid en omgeving

- De afdeling voert regie op de OV- en spoortafels en het OVS-deel van het MIRT, maakt beleid op het gebied van stedelijk OV en de toekomstige ontwikkeling van het (inter)nationale spoor, heeft een kennisfunctie en levert vanuit daar input voor bijvoorbeeld de Nationale Omgevingsvisie (NOVI).
- Toekomstbeeld OV: In februari 2019 zijn gezamenlijk met de decentrale overheden en OV-partijen de contouren en doelen van het Toekomstbeeld OV neergezet. Na grondig onderzoek door ProRail en vervoerders is hier nu een Ontwikkelagenda aan gekoppeld die de keuzes inzichtelijk maakt en een perspectief biedt richting 2040.

- In gebiedsgerichte bereikbaarheidsprogramma's in de metropoolregio's van Amsterdam, Utrecht en Rotterdam-Den Haag wordt samen met BZK en EZK en de regionale overheden invulling gegeven aan opgaven in het gebied rond wonen, werken en bereikbaarheid. Met name de benodigde extra woningen richting 2030 en 2040 vragen om slimme oplossingen op het gebied van bereikbaarheid. OV kan die ruimte efficiënt en duurzaam invullen.
- Op het gebied van internationaal personenvervoer wordt gewerkt aan concrete verbeteringen zoals het tot stand brengen van een directe verbinding tussen Eindhoven en Düsseldorf en het versnellen van de verbinding naar Berlijn.

OV en Stations

- De afdeling OV en stations houdt zich in de volle breedte bezig met de organisatie en kwaliteit van het hele OV in Nederland. Denk daarbij aan concessie-overstijgende onderwerpen als OV betalen en data, toegankelijkheid en sociale veiligheid. Ook de onderwerpen taxi en stations horen bij het streven naar een optimale deur-tot-deur reis. We doen dit niet alleen, maar trekken samen op met de decentrale overheden, vervoerders en andere stakeholders.
- Marktordening: Het kabinet heeft in 2020 een besluit genomen over de marktordening op het spoor. Belangrijkste onderdeel hiervan is de nieuwe onderhandse gunning van de nieuwe concessie voor het hoofdrailnet aan NS eind 2023. Verder zetten we in op een toekomst-bestendige marktordening op het spoor door te werken aan bijvoorbeeld een afwegingskader voor de toekomstige decentralisatie van treindiensten, open toegang, het opstellen van een stations-agenda samen met NS en ProRail, en door het uitvoeren van een marktverkenning naar de internationale verbindingen die mogelijk op basis van open toegang vanaf 2025 aangeboden zullen worden.

Programma Omvorming ProRail

- Het programma werkt aan de omvorming van ProRail BV tot publiekrechtelijk zelfstandig bestuursorgaan met eigen rechtspersoonlijkheid (zbo). De omvorming heeft tot doel de organisatie van ProRail vorm te geven op een wijze die past bij de publieke taken die ProRail uitvoert, de aansturing te vereenvoudigen en de publieke verantwoording over de wettelijke taken en de besteding van publiek geld (jaarlijks ruim € 2 miljard) te versterken. De afronding van de omvorming van ProRail tot zbo is randvoorwaardelijk voor het borgen van de publieke belangen en het aangaan van de toekomstige opgaven van het vitale spoorproces.
- lenW en ProRail voeren het programma gezamenlijk uit. Naast het wet- en regelgevingstraject wordt met een multidisciplinair team (OVS, HBJZ en FIB) ook gewerkt aan implementatie in de organisatie, procedures en producten van de betrokken organisatieonderdelen.

Werkveld & stakeholders

Voor de genoemde samenwerking vinden meerdere overleggen plaats waarbij de bewindspersoon een rol heeft, waaronder:

- Bestuurlijk Tripartiete overleg tussen lenW, NS en ProRail: (vz. DG/ bewindspersoon lenW) dit overleg vindt 4 keer per jaar plaats, waarvan 2 keer in aanwezigheid van de bewindspersoon lenW. Het concessiebeheer van NS en ProRail staat hierin centraal.
- Nationaal OV Beraad (NOVB): (vz. bewindspersoon lenW) vier keer per jaar overleggen overheden, vervoerders en consumentenorganisaties die het gezamenlijk belang van de OV-reiziger, de vervoerders en de concessieverleners dienen.
- Landelijke OV en Spoortafel: (vz. bewindspersoon lenW) elk half jaar vindt er een bijeenkomst plaats tussen opdrachtgevende overheden, vervoerders, de goederenvervoersector, ProRail en consumentenorganisaties met als doel de samenwerking te bevorderen en verbeteringen te realiseren in de deur-tot-deur-reis.

- Bestuurlijk Overleg Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT): jaarlijks vindt er in het najaar besluitvormend overleg plaats tussen lenW, EZK en decentrale overheden waarbij per MIRT-gebied de lopende projecten, de Gebiedsagenda en de daaruit voortkomende strategische discussies centraal staan.

Andere grote overleggen:

- Spoorgoederentafel: (vz. Wando Boeve) drie à vier keer per jaar overleggen lenW, verladers, spoorvervoerders, terminals, havens, spoorinfrastructuurbedrijven, ProRail over de toekomst van het transport over het spoor.

Landelijke Overleg Consumentenbelangen Openbaar Vervoer (Locov): (vz. P.F.C. Jansen) Meerdere malen per jaar overleggen consumentenorganisaties met lenW, NS en ProRail over de belangen van de treinreiziger. Voor verdere informatie: www.locov.nl.

4.3 Directie Duurzame Mobiliteit (DuMo)

Ambitie en opgaven

“Samen werken aan een zorgeloze transitie naar 100% duurzame en schone mobiliteit voor een leefbare wereld.” Concreet betekent dit het terugbrengen van de uitstoot die negatief is voor klimaat, stikstof of luchtkwaliteit. Daarnaast het stimuleren van fietsen en lopen.

1 Klimaatopgave

De directie Duurzame Mobiliteit (DuMo) is systeemverantwoordelijk voor het mobiliteitsdeel van de Klimaatopgave. Het overzicht en de coördinatie voor alle modaliteiten ligt bij DuMo, de verantwoordelijkheid voor de uitwerking voor scheepvaart en luchtvaart ligt bij de desbetreffende directies bij DGLM.

Verkeer is verantwoordelijk voor bijna een kwart van de CO₂- emissies. Huidig beleid is om de CO₂-uitstoot van het verkeer terug te brengen tot maximaal 21 Mton in 2030 en geen uitstoot meer in 2050. Hiervoor moeten alle fossiele brandstoffen worden uitgefaseerd. Er zijn grofweg drie knoppen om aan te draaien: sneller meer elektrische auto's in het wagenpark; meer hernieuwbare brandstoffen bijmengen in de brandstofplas; terugdringen van het aantal gereden kilometers (bijvoorbeeld door een systeem van Betalen naar Gebruik). Volgens doorrekening van het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) komen we met het huidig beleid uit tussen de 18 en 25 Mton in 2030. Daarbij is Betalen naar Gebruik opgenomen voor 0,5 – 2,5 Mton.

Samen met andere overheden en maatschappelijke organisaties is een programma ingericht om de doelen te bereiken. Er zijn doelen gesteld per modaliteit (personen-, bestel-, vrachtauto's, OV-bussen, mobiele machines). De samenwerking en implementatie verloopt over het algemeen goed, en dit is ook belangrijk om flexibel te kunnen inspelen op uitvoeringsproblemen die zo nu en dan opduiken. Zo bleek dat de capaciteit van de elektriciteitsnetten niet is voorbereid op de snelle overschakeling op meer elektriciteitsgebruik. Momenteel wordt uitgezocht hoe elektrisch rijden een deel van de oplossing hiervoor kan zijn, maar ook of het beperkingen voor de ambitie oplevert.

Opgave voor deze kabinetperiode zijn de implementatie van een aantal Europese Richtlijnen; het uitvoeren van de meer dan honderd acties uit het Nationale Klimaatakkoord gericht op 2030; het instrumenteren van het klimaatbeleid 2030 – 2050.

Voorbeelden uit het huidig programma zijn:

- Subsidies voor personen-, bestel-, vrachtauto's en bouwmaterieel. Zowel voor voertuigen als laadinfrastructuur en waterstoftankstations;
- Covenants en bestuursakkoorden voor de invoering van zero emissie bussen, doelgroepen-vervoer, taxi's en zero emissie zones voor stadslogistiek;
- Regelgeving voor vermindering klimaatuitstoot voor personenverkeer bij bedrijven met meer dan honderd werknemers;
- Programma voor voldoende laadpalen en waterstoftankstations;
- Handelssystematiek voor de bijmenging van hernieuwbare brandstoffen in de huidige brandstofplas.

2. Stikstofopgave

Waar het Ministerie LNV systeemverantwoordelijkheid draagt voor de totale stikstofopgave, vervult de directie Wegen en Verkeersveiligheid een coördinerende rol voor het ministerie van IenW. De aansturing van

het rijksbrede programma Schoon en Emissieloos Bouwen valt onder directe verantwoordelijkheid van DuMo. Hierin worden de opgaven op het gebied van klimaat, natuur en gezondheid integraal opgepakt. DuMo draagt bij aan de stikstofopgave om de natuur te herstellen en biodiversiteit te bevorderen door NOx-reductie via het verschonen van verbrandingsmotoren van voertuigen en mobiele werktuigen en het bevorderen van reeds duurzame vervoersmiddelen. De inspanningen in het kader van deze hoofdopgave dragen tevens bij aan de klimaat- en leefbaarheidsopgave. De inzet van schone bouwmachines draagt bij aan het kunnen aanleggen van woningen, wegen en elektriciteitsnetten.

Voorbeeldinspanningen zijn:

- Uitvoering routekaart Schoon en Emissieloos Bouwen i.c.m. een subsidieregeling, schonere en emissieloze aanbestedingen van rijksposten en een kennis- en een innovatieprogramma;
- Opsporing en gerichte handhaving van defecte en gemanipuleerde AdBlue systemen van vrachtwagens.

3. Leefbaarheidsopgave

DuMo draagt bij aan de leefbaarheidsopgave om de gezondheid van mensen te bevorderen door NOx-reductie en PM-reductie (fijnstof) via verbrandingsmotoren van voertuigen en het bevorderen van actieve mobiliteit en veranderen van modaliteit. Voorbeeldinspanningen zijn:

- Verschonen fossiele brandstofauto's via Euro 7/VII-normen;
- Invoeren verbeterde APK-roetdeeltjestellertest;
- Voldoen aan strenge regels rond kwaliteit van brandstoffen.

4. Mobiliteitsopgave (fietsen en lopen)

Waar de systeemverantwoordelijkheid voor bereikbaarheid bij de directies Wegen en Verkeersveiligheid en Openbaar Vervoer en Spoor ligt, draagt DuMo bij aan de mobiliteitsopgave door het bevorderen van fietsen en lopen (actieve mobiliteit) en het veranderen van modaliteit van mensen en goederen. Voorbeeldinspanning hierbij is stimuleren actieve en deelmobiliteit.

De vier hoofdopgaven zijn niet los van elkaar te bezien. Veel inspanningen dragen bij aan meerdere doelen en opgaven. Dit vraagt om het bewust stellen van prioriteiten en eigen inzet in het licht van met name de systeemverantwoordelijkheid voor twee opgaven.

Werkveld en stakeholders

Het werkveld is groot en de stakeholders zijn legio. In het Uitvoeringsoverleg komen verschillende stakeholders bij elkaar. De directie Duurzame Mobiliteit heeft niet limitatief de volgende stakeholders: grote werkgevers (VNO, Shell, Unilever), MKB, netbeheerders (NBNL, TenneT, Stedin, Enexis, Alliander), energieproducenten en -leveranciers (Eneco, Vattenfall, Gasunie, Shell, BP), E-Laad personenvervoerders (NS, Veolia, HTM, RTM), goederenvervoerders (TLN), producenten en importeurs (RAI, BOVAG, VDL, DAF, Ebusco, auto-importeurs), officiële reizigersorganisaties (Rover, ANWB), leasebedrijven en mobiliteitsdiensten (ING, Athlon), RWS, RVO, RDW, RIVM, decentrale overheden (VNG, IPO), SER, EZK, BZK, Financiën, Duurzame Top 100, De Groene 11 (Stichting Natuur en Milieu, Milieudefensie), Platforms en Green Deals (FET, NWP, Biobrand-stoffen), Duurzame Mainports (Schiphol, Havenbedrijf Rotterdam, Havenbedrijf Amsterdam), Topsectoren, Kennisinstellingen (KIM, TNO, ECN, CE Delft, PBL, CPB, SWOV), innovatieclusters (Automotive Helmond, Green Village, Energy Valley), Coalitie anders Reizen, VER, VN (Klimaat-akkoord /COP), WEF, EU (DG MOVE, DG Environment), informele EU-werkgroep Zero emissie mobiliteit, Zero emission vehicles alliance (ZEV), Fietsersbond, Tour de Force.

4.4 Directie Mobiliteit en Gebieden (MenG)

De directie Mobiliteit en Gebieden (MenG) verbindt vanuit een integrale blik op de fysieke leefomgeving, landelijk en regionaal mobiliteitsbeleid om Nederland voor nu en in de toekomst bereikbaar, veilig, leefbaar en gezond te houden met de mobiliteitsvisie 2050 als uitgangspunt. De directie MenG speelt hierbij een overkoepelende integrerende rol door:

1. Het verbinden van het mobiliteits- en infrabeleid aan ruimtelijke ordening en voorzieningen-beleid om onnodige mobiliteit(soplossingen) te voorkomen, bijvoorbeeld bij de keuze van woningbouwlocaties of concentratie van ziekenhuizen.
2. Andere mobiliteitsoplossingen te bedenken dan nieuwe infrastructuur (slim benutten bestaande netwerk).
3. Mobiliteitsoplossingen vanuit het systeem als geheel te benaderen: het verbinden van netwerken en verschillende modaliteiten (deelmobiliteit en hubs).
4. Het geluid van regio's (los van grote budgettaire schaarste) beter door te laten klinken in nationale besluitvorming en een nieuwe balans aanbrengen in de investeringslogica van het Rijk (meer gericht op brede welvaart).

De directie Mobiliteit en Gebieden bestaat uit drie afdelingen:

- MIRT en Ruimte
- MIRT Projecten en Programma's
- Mobiliteit en Transities

De totale formatie van directie MenG bestaat uit ongeveer 75 fte (peildatum november 2023).

Werkzaamheden & kerntaken

Onderstaand zijn de belangrijkste werkzaamheden en kerntaken per afdeling voor de directie MenG weergegeven:

Afdeling MIRT en Ruimte

Voert de regie op het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT) en stuurt op blijvende effectiviteit daarvan. Hier wordt vorm aan gegeven door:

- Het voorbereiden van de MIRT cyclus. Een gestructureerde overlegvorm waarbij twee keer per jaar overleg plaatsvindt tussen het Rijk en de vijf MIRT-landsdelen. Het voorbereiden van het overleg hierover met de Tweede Kamer. Het MIRT-proces is een unieke en geoliede machine waarlangs integraal en op voorstellbare wijze besluitvorming plaatsvindt.
- Het opstellen van het MIRT overzicht met MIRT-projecten en -programma's dat als bijstuk bij de Begroting wordt verstuurd.
- De MIRT spelregels over hoe te beslissen over investeringen vanuit het Mobiliteitsfonds. Van onderzoek naar realisatie: welke informatie en middelen zijn nodig om daar (vervolg)stappen te zetten.

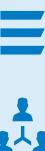
Tegelijkertijd wordt aan vernieuwing gewerkt om het MIRT effectief te laten blijven, gezien alle daarop van invloed zijnde ontwikkelingen.

Onderdeel van de afdeling MIRT en Ruimte is het programma Woningbouw en Mobiliteit (WoMo). Binnen dit programma werken de ministeries van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) samen. Woningbouw en bereikbaarheid van nieuwe woningen worden in samenhang opgepakt.

De scope van dit programma betreft de volgende gerelateerde opgaven:

- De € 7,5 miljard aan investeringen in de bereikbaarheid van circa 400.000 nieuwbouw-woningen tot en met 2030 in de 17 grootschalige NOVEX-woningbouwlocaties en daarbuiten.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12

- Bijdragen aan dat de bereikbaarheid via het hoofdwegen- en hoofdspoor net op orde blijft gegeven de bouw van een groot aantal nieuwe woningen.

Vanuit het cluster Ruimte binnen de afdeling MIRT en Ruimte wordt de inbreng voor infrastructuur, mobiliteit en bereikbaarheid in de Nota Ruimte georganiseerd en vormgegeven. Vanwege de juridische status van de Nota Ruimte, de lange termijnplanning van infrastructuur en mobiliteit en de structurerende werking die hiervan uitgaat, is het belangrijk dit onderwerp stevig te verankeren in deze nota.

Afdeling Mobiliteit en Transities (MenT):

Hier worden de beleidsprincipes uit de mobiliteitsvisie 2050 vertaald naar een gebiedsgerichte aanpak. De aanpak mobiliteitstransitie is het onderdeel van de mobiliteitsvisie 2050 dat zich richt op maatregelen die op relatief korte termijn realiseerbaar zijn en leiden tot structurele betere mobiliteit en bereikbaarheid voor reizigers, vervoerders en bedrijven. De aanpak is een samenhangend pakket dat stap voor stap verder ontwikkeld wordt. Op korte termijn wordt ingezet op verschillende thema's: hubs, deelmobiliteit, werkgeversaanpak (in het kader van de Handreiking anders en duurzaam reizen), publiek vervoer en het Dutch Metropolitan Innovations (DMI) eco-systeem. Dat laatste gebeurt in nauwe samenhang met de uitwerking van de afspraken tussen Rijk en G40-gemeenten.

Afdeling MIRT Programma's en Projecten (MPP):

Voert MIRT-onderzoek en -verkenningen uit. De meeste van de studies worden integraal opgezet: wonen, werken en mobiliteit worden in samenhang onderzocht. Ook worden studies gezamenlijk met regionale overheden uitgevoerd. Op basis van de studieresultaten worden met de regio's bestuurlijke afspraken gemaakt over vervolgstappen, investeringen en verdere uitvoering. De afdeling voert de studies uit in opdracht van de DGMO-directies Openbaar Vervoer en Spoor, Wegen en Verkeersveiligheid en de DGLM-directie Maritieme zaken. Voor de DGWB-directie Waterveiligheid, Rivieren en Zee voert de afdeling een MIRT-verkenning uit voor het zuidelijk Maasdal. De medewerkers van de afdeling werken voor rijk en regio en zijn daarmee 'white label'.

Werkveld & stakeholders

De directie MenG werkt intensief samen met anderen, vooral met de DGMO-directies, enkele directies van DGLM, DGWB en DGMI, met RWS, Prorail en de ministeries van BZK en EZK. Naast deze rijksonderdelen werkt MenG intensief samen met regiopartners in de vijf MIRT-regio's en het bedrijfsleven.

4.5 Programmadirectie Vrachtwagenheffing en Tijdelijke Tolheffing (VWH-TTH)

De Programmadirectie Vrachtwagenheffing (VWH) en Tijdelijke Tolheffing (TTH) werkt aan de invoering van twee verschillende vormen van tolheffing:

1. Kilometerheffing voor vrachtverkeer;
2. Tolheffing voor alle verkeer op twee – nog te realiseren – snelweg-trajecten: de Blankenburg-verbinding en de ViA15.

De programmadirectie heeft een omvang van ca. 38 fte, die bestaat uit een mix van interne en externe professionals.

Werkzaamheden & kerntaken

Programma Vrachtwagenheffing

Het Programma Vrachtwagenheffing betreft de invoering van een kilometerheffing voor vracht-verkeer, vergelijkbaar met onze buurlanden. Het voornemen om een vrachtwagenheffing in te voeren komt voort uit het regeerakkoord van kabinet Rutte III. In 2022 is het wetsvoorstel vrachtwagenheffing door de Tweede en Eerste Kamer aangenomen.

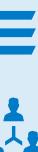
Met de invoering van vrachtwagenheffing gaat binnen- en buitenlands vrachtverkeer betalen voor het gebruik van de Nederlandse wegen. Om betalen per gereden kilometer mogelijk te maken, zal het systeem van een vaste belasting wijzigen naar een variabele heffing. Met de invoering van de vrachtwagenheffing gaat de motorrijtuigenbelasting voor vrachtwagens omlaag en vervalt het Eurovignet in Nederland. De netto-opbrengst uit de vrachtwagenheffing zal in overleg met de vervoerssector worden ingezet voor verduurzaming en innovatie van de vervoerssector (de ‘terugsluis’).

Voor de invoering van deze vrachtwagenheffing en het terugsluizen van de netto-opbrengst naar de vervoerssector is het Programma Vrachtwagenheffing ingericht. De werkzaamheden voor het programma zijn ondergebracht in vier teams:

1. **Team Beleid Juridisch Kader en Communicatie VWH**, verantwoordelijk voor de beleidsontwikkeling en regelgeving voor de vrachtwagenheffing en de interne en externe communicatie m.b.t. de vrachtwagenheffing;
2. **Team Heffingssysteem VWH**, verantwoordelijk voor de (technische en organisatorische) implementatie van de vrachtwagenheffing. Dat gaat o.a. over boordapparatuur in vrachtwagens en de inrichting van de handhaving;
3. **Team Terugsluis VWH** onderzoekt welke maatregelen zinvol zijn voor het innoveren en verduurzamen van de Nederlandse vervoerssector, en zorgt dat de uitvoering hiervan wordt voorbereid;
4. **Team Programmabeheersing** richt zich op de financiën, planning en andere te beheersen aspecten van het programma.

Op 1 januari 2023 zijn enkele artikelen van de Wet vrachtwagenheffing in werking getreden en is de realisatie van het heffingssysteem voor de vrachtwagenheffing gestart.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12

De realisatiewerkzaam-heden bestaan onder andere uit inhoudelijke uitwerking, ICT-ontwikkeling, organisatie-inrichting en twee grote aanbestedingen die in 2023 zijn gestart en in 2024 worden afgerond. RDW is de centrale uitvoeringsorganisatie. Daarnaast zijn CJIB (incasso van boetes), ILT (handhaving langs de weg), Rijkswaterstaat (wegbeheer) en marktpartijen betrokken. In 2023 zijn middelen vrijgemaakt ten behoeve van het voorfinanciering van de terugsluis; in 2024 volgen de eerste subsidiemaatregelen. Naar verwachting start de vrachtwagenheffing in 2026.

Project Tijdelijke Tolheffing

Tijdelijke Tolheffing richt zich op de invoering van tolheffing. Deze tol zal tijdelijk worden geheven voor het gebruik van twee nog aan te leggen wegtrajecten. Dit betreft ten eerste de Blankenburg-verbinding (A24 tussen Europoort en Vlaardingen) die de bereikbaarheid van de Rotterdamse regio gaat verbeteren. Deze zal naar verwachting eind 2024 open gaan voor verkeer. Het tweede traject, de ViA15, betreft de verlenging van de A15 tussen Ressen en Duiven-Zevenaar en moet de bereikbaarheid en regionale doorstroming rondom Arnhem bevorderen. De planning voor dit traject zal herijkt worden zodra de Raad van State uitspraak heeft gedaan over het Tracébesluit. Deze uitspraak zou plaats moeten vinden in het eerste kwartaal van 2024. Naar verwachting is de openstelling van de ViA15 niet voor 2029.

Vanaf de openstelling zal er voor het gebruik van de Blankenburg-verbinding en de ViA15 tijdelijk tol worden geheven. Op deze manier betalen de gebruikers van deze wegen mee aan de financiering van de aanleg ervan, die zonder deze vorm van betaling niet zouden worden gerealiseerd. Een werkend tolsysteem bij ingebruikname van de weg is randvoorwaardelijk, omdat in de tracébesluiten het dempend effect van de tolheffing op de verkeersstromen het uitgangspunt is voor de opgenomen milieumaatregelen.

De DGMo werkzaamheden voor het project bestaan uit de ontwikkeling van beleid, wet- en regelgeving voor de Tijdelijke Tolheffing en het opdrachtgeverschap aan de uitvoeringsorganisaties. Daarnaast draagt het projectteam van DGMo bij aan het omgevingsmanagement, de communicatie over en de beheersing van het project.

De uitvoeringsorganisaties zijn RDW (inning van de heffing), Rijkswaterstaat (wegbeheer), CJIB (incasso van boetes) en ILT (handhaving langs de weg). Zij zijn onder leiding van de RDW als centrale uitvoerder verantwoordelijk voor de realisatie van het systeem. Hier toe zijn inmiddels diverse aanbestedingen afgerond en is de ICT-ontwikkeling vergevorderd. In 2024 zijn de belangrijkste werkzaamheden: het afronden en testen van de ICT, het inrichten van de exploitatie-organisatie, het afstemmen op de planning van de afbouw van de Blankenburgverbinding én de communicatie naar gebruikers. Goede communicatie naar gebruikers over de wijze waarop tol betaald moet worden is essentieel in het draagvlak voor en functioneren van het tolsysteem.

Werkveld & stakeholders

Belangrijke keuzes voor het programma vrachtwagenheffing worden besproken met verschillende interne en externe stakeholders waaronder vertegenwoordigers van de vervoerssector (TLN, evofenedex en VERN), met belanghebbenden zoals wegbeheerders (provincies, gemeenten en waterschappen) en organisaties die zich richten op verkeersveiligheid en milieu (Stichting Natuur en Milieu). Ook met andere belangenorganisaties wordt overlegd voor het verder brengen van innovaties en verduurzaming van de vervoerssector, waaronder de NVDE, RAI-vereniging, BOVAG, Bouwend Nederland. Daarnaast wordt er intensief contact onderhouden met Europese toldienst-aanbieders, de zogeheten EETS-aanbieders. Enkele van deze stakeholders hebben ook belang bij het project tijdelijke tolheffing. Bij dat project is uiteraard ook de samenwerking en afstemming met de twee wegenbouwprojecten van groot belang.

4.6 Directie Innovatie en Strategie voor Mobiliteit (ISM)

De **behoefte** aan bereikbaarheid en mobiliteit zal alleen al vanwege demografische en economische ontwikkelingen groeien. De **eisen** aan het systeem worden steeds hoger (klimaatbestendig, cyber etc.) terwijl de **mogelijkheden** om onze doelen op de oude manier te bereiken beperkt worden. Er is schaarste aan geld, (milieu)ruimte en personeel. Tegelijkertijd dienen zich allerlei nieuwe mogelijkheden aan.

De missie van de directie Innovatie en Strategie voor Mobiliteit is om richting te geven aan de verandering naar een toekomstbestendig mobiliteitssysteem. Dit doen we door het (door)ontwikkelen een samenhangende (innovatieve) visie en strategie, en het daarbij bieden van concrete handelingsperspectieven. Dit doen we voor het mobiliteitssysteem als geheel: vanuit een breed welvaartsperspectief. De directie werkt voor zowel DGMO als DGLM en vervult voor beide DG's de functie van beheerder van het Mobiliteitsfonds.

De directie Innovatie en Strategie voor Mobiliteit (ISM) bestaat uit:

1. Afdeling Mobiliteitsfonds
2. Afdeling Innovatie
3. Afdeling Strategie

De formatie van de directie is 31 fte.

Werkzaamheden en kerntaken

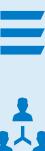
ISM heeft een voortrekende rol – bijvoorbeeld waar het gaat om de ontwikkeling van de overkoepelende Mobiliteitsvisie, het verder brengen van het werken met bereikbaarheidsdoelen of innovatie opgaven.

ISM is daarnaast onder meer verantwoordelijk voor de totstandkoming van de periodieke Integrale Mobiliteitsanalyse die de lange termijn bereikbaarheidsopgaven in kaart brengt en beheert en ontwikkelt beleidsinstrumenten als de MKBA werkwijzers.

ISM onderhoudt onder meer ook de contacten met de belangrijke externe stakeholders als Mobiliteitsalliantie, Logistieke Alliantie en de bestuurlijke koepels (VNG, IPO en Vervoerregio's) en met kennisleveranciers als het Kennisinstituut voor Mobiliteitsbeleid, universiteiten en TNO.

Als het gaat om innovatie moet worden gedacht aan coördinerende functies van onderwerpen die vaak tussen wal en schip vallen omdat ze sectoroverstijgend zijn (deelmobiliteit, hubs, gedrags-maatregelen, Nationaal Groefonds), het ondersteunen van beleidsdirecties bij innovatievragen en het komen tot out-of-the-box-oplossingen op dossiers die vastlopen, en het verder brengen van innovaties die we als kansrijk zien of als inspiratie kunnen bieden en uiteindelijk binnen de lijn moeten landen (in het verleden o.a. drones, elektrisch vliegen, autonoom varen, Mobility as a Service) en momenteel o.a. hyperloop, deelmobiliteit, energie en mobiliteit, brede welvaart, Bouwberaad, etc.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12

Veel aandacht gaat ook uit naar datagedreven werken om meer inzicht op de impact van (integraal) beleid in de gehele beleidscyclus te krijgen. Dat houdt in dat gewerkt wordt aan het operationaliseren en standaardiseren van kpi's rond brede welvaart voor alle directies en langzaamaan tot harmonisatie en dashboards te komen en naar meer datagedreven (integraal) beleid te gaan en naast ex-ante en ex-post-evaluatie ook veel meer aan geharmoniseerde en ex-durante evaluatie en dus bijsturing te doen. Daarbij zetten we onze strategische competenties in om de andere directies te ondersteunen omdat daar het voortouw ligt.

Het doel van het Mobiliteitsfonds is het faciliteren van de bereikbaarheid van Nederland door veilige, innovatieve en duurzame mobiliteit van personen en goederen. Met de komst van het Mobiliteitsfonds staat niet langer de modaliteit, maar mobiliteit centraal. Dit betekent dat er geen vaste verdeelsleutel meer is per vervoersmodaliteit, maar dat het afweegkader voor uitgaven uit het fonds opgavegericht plaatsvindt. Het Mobiliteitsfonds heeft een planhorizon van veertien jaar en loopt momenteel tot en met 2037 (begroting 2024). De afdeling Mobiliteitsfonds heeft onder meer de taak het beheer over de generieke investeringsruimte te voeren en te adviseren bij de allocatie van middelen uit het Mobiliteitsfonds.

Hoofdstuk 5

Directoraat-generaal Water en Bodem (DGWB)

Jaap Slootmaker

Het Directoraat-Generaal Water en Bodem (DGWB) zorgt samen met anderen voor de bescherming van Nederland tegen hoogwater, voor een verantwoord (mede-)gebruik en ruimtelijke ordening van de zee. We sturen op een duurzaam en veilig gebruik van het water-bodemsysteem dat bestand is tegen wateroverlast en droogte en blijvend kan voorzien in de juiste hoeveelheid water, van de juiste kwaliteit, op de juiste plaats.

We geven richting en invulling aan klimaatadaptatie door de (internationale) klimaatopgaven te vertalen naar uitvoerbaar en toekomstbestendig beleid als sturend fundament voor de inrichting van de fysieke leefomgeving. Zo dragen we bij aan een veilig leefbaar en bereikbaar Nederland.

Daarnaast wordt gewerkt aan DG overstijgende portefeuilles zoals Fysieke leefomgeving en Omgevingswet en de Unit Instandhouding.

Het directieteam van DGWB bestaat uit de dg Jaap Slootmaker, plaatsvervangend dg en directeur WGW Liz van Duin, BRK directeur René Vrugt, WRZ directeur Joris Geurts van Kessel, programmadirecteur en watergezant Meike van Ginneken en dg secretaris Eline Toes.

Directeur van de Unit Instandhouding is Dorien Jongeneel, niet lid van het DT DGWB, wel onderdeel van de DGWB organisatie.

Werkveld & stakeholders

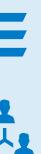
Er is veelvuldig en intensief contact met diverse stakeholders op de beleidsterreinen van DGWB. Hierbij kan worden gedacht aan organisaties en medeoverheden zoals de Unie van Waterschappen, Vereniging van Waterbedrijven in Nederland, drinkwaterbedrijven, Deltares, provincies, gemeenten, Hoogheemraadschap, Interprovinciaal Overleg, Vereniging van Nederlandse Gemeenten, College van Rijksadviseurs, nationaal/regionaal bedrijfsleven, etc. Ook is er intensief contact met de Deltacommissaris en diverse kennisinstellingen zoals Koninklijk Nederlands Meteorologisch Instituut en Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu. In Europees en internationaal verband bestaat het werkveld uit onder andere Europese Commissie/Raad, Internationale Riviercommissie, diverse VN organisaties etc.

Uiteraard wordt ook met verschillende departementen gesproken over de gezamenlijke belangen op de te onderscheiden beleidsdossiers, waarbij vooral met LNV, BZK/VRO, EZK/KE, BZ, VWS, etc. nauwe contacten zijn.

Specifiek

Ten behoeve van onderling overleg en afstemming, zijn op dit moment de Bewindsliedenstaf, DGWB stafoverleg en combistaf RWS-DGWB-DGLM met de minister en het DGWB stafoverleg met de staatssecretaris te gebruiken met daarnaast de afzonderlijke 'bilateralen'.

5.1 Directie Bodem, Ruimte en Klimaatadaptatie (BRK)

Werkzaamheden & kerntaken

Bij de directie BRK komt het beleid voor vitale bodem, klimaatadaptatie en een duurzame ruimtelijke ordening van boven- en ondergrond samen. Hiermee vormen we een schakel tussen belangrijke transities in de fysieke leefomgeving zoals woningbouw en de energietransitie. Door klimaatverandering en het toenemende extreme weer wordt de urgentie om het water en bodem systeem sturend te laten zijn steeds groter. BRK zorgt ervoor dat de positie van IenW wordt versterkt (FLOW), dat innovatie plaats vindt en dat er verbindingen worden gelegd (DISK). Daarom werken we aan de verankering van het principe van water- en bodem sturend (bijvoorbeeld in bestuurlijke afspraken of wetgeving), zorgen we dat kennis wordt ontwikkeld en dat we voldoende instrumenten hebben.

BRK wordt gevormd door bijna 100 enthousiaste, deskundige collega's die vanuit hun hart en hoofd een bijdrage leveren aan deze ingewikkelde opgaven.

Focus / dossiers

Afdeling Bodem

Duurzaam en efficiënt gebruik van de bodem en de ondergrond is een belangrijk maatschappelijk thema dat ook veel politieke aandacht krijgt. De afdeling Bodem werkt aan een vitale bodem die bijdraagt aan een gezonde leefomgeving voor onszelf en voor toekomstige generaties. Wij dragen bij aan toekomstbestendig beleid en regelgeving voor het behoud en de verbetering van de bodemkwaliteit. We maken beleid over het toepassen van grond en bouwstoffen op de bodem.

Denk hierbij aan recycling granulaat en bodemmassen. We kijken welke bodem beschermende maatregelen nodig zijn om te voorkomen dat de bodem verontreinigd raakt.

Daarnaast zetten we in op bodemherstel. We doen dit niet alleen, want voor het beschermen van de bodem is het belangrijk dat bedrijven hun bodemwerkzaamheden kwalitatief goed uitvoeren. Binnen publiek-private samenwerking is daartoe een stelsel voor kwaliteitsborging in het bodembeheer ingericht (het Kwalibo-stelsel). Daarin wordt gewerkt met certificaten, erkenningen, normdocumenten en regelgeving. De afdeling Bodem draagt bij aan het continue en duurzaam verbeteren van het Kwalibo-stelsel. Ook onderhouden we nauwe contacten met gemeenten, provincies en waterschappen over de aanpak van de verschillende bodemopgaven.

Binnen de afdeling wordt gewerkt in teams: Vitale Bodem, Bodemkwaliteit, Kwaliteitsborging Bodem.

Afdeling Klimaatadaptatie

Het klimaat verandert: het wordt warmer, natter, droger en de zeespiegel stijgt. Het weer is extremer: hittegolven nemen toe, regen- en hagelbuien zijn heviger, er is vaker storm en er zijn langere perioden van droogte. Hierdoor neemt de kans op schade toe. Daarom is het, naast het tegengaan van klimaatverandering (klimaatmitigatie), belangrijk dat we ons aanpassen aan deze veranderende omstandigheden (klimaatadaptatie).

In vrijwel alle economische en maatschappelijke sectoren zijn de effecten van klimaatverandering voelbaar en zichtbaar. Daarom is klimaatadaptatie in al die sectoren van belang. De strategie van het rijk is vastgelegd in Nationale Adaptatie Strategie. Het team Mainstreaming en Monitoring Klimaatadaptatie (in oprichting) staat aan de lat voor de nieuwe Nationale Adaptatie Strategie en de regionale doorwerking via

het LIFE Programma Klimaatadaptatie, de verbinding met de Europese klimaatadaptatie strategie, de kennisagenda, de monitoring van klimaatadaptatie door het PBL en de doorwerking van de NAS in bepaalde sectoren (zoals mobiliteitsnetwerken, vitale functies en de financiële sector).

Binnen de afdeling wordt gewerkt in teams: Regionaal, Bebouwd, Nationaal.

Afdeling Ruimte

Het principe dat Water en Bodem sturend zijn is richtinggevend voor het hele Directoraat-Generaal, alle directies dragen hieraan bij. Het Water en Bodem Sturend principe wordt momenteel nader uitgewerkt in een beleidsbrief van lenW waarin structurerende keuzes zijn opgenomen. De afdeling Ruimte heeft een coördinerende en regisserende rol bij het implementeren van het Wateren Bodem Sturend principe in zowel het eigen beleid als binnen andere beleidsterreinen van de Fysieke Leefomgeving. De afdeling voert regie op de verdere uitwerking van het principe en het vormgeven hiervan in gebieden. De sturing op samenhang en samenwerking tussen de verschillende directies en afdelingen binnen DGWB is hierbij urgent en belangrijk.

Daarnaast is de afdeling verantwoordelijk voor het ruimtelijke beleid rondom bodem en ondergrond en het invulling geven aan de opgave voor het NOVEX-gebied Zwolle. Belangrijke thema's zijn: het formuleren van doelstellingen voor duurzaam bodembeleid, het ruimtelijk ordenen van de ondergrond (bijvoorbeeld ruimte voor de energietransitie, klimaatadaptatie, digitalisering), het tegengaan van bodemdaling en Europees bodembeleid.

DGWB is, met het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, opdrachtgever voor het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) en draagt bij aan de uitvoering van dit programma. DGWB levert hiervoor een actieve bijdrage aan de uitwerking in de gebieden. De afdeling Ruimte coördineert de inhoudelijke inbreng vanuit de verschillende onderdelen van DGWB en lenW voor het NPLG.

Binnen de afdeling wordt gewerkt in teams: Ondergrond/Programma Bodem & Ondergrond, Water Bodem Sturend, Programma gebiedsgericht werken (i.o.).

Afdeling Fysieke Leefomgeving en Kennis

De afdeling Fysieke Leefomgeving en Kennis is verantwoordelijk voor het organiseren van de verbinding tussen de lenW doelen en ambities en de vertaling hiervan naar de nationale ruimtelijke opgaven. Denk hierbij aan de inbreng in de NOVEX gebieden, de provinciale Startpakketten voor de woningbouwopgave en de implementatie en evaluatie van de Omgevingswet. Daarnaast is de afdeling ervoor verantwoordelijk om binnen DGWB-data, kennis en innovatie te behartigen, zowel in interne als externe gremia.

De afdeling bestaat uit de teams FLOW (Fysieke Leefomgeving en Omgevingswet), DISK (Data, Innovatie, Strategie en Kennis) en NPLG (Nationaal Programma Landelijk gebied).

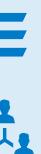
Binnen de afdeling wordt gewerkt in teams: Data, Innovatie, Strategie en Kennis, Fysieke Leefomgeving en Omgevingswet.

Werkveld & stakeholders

- Departementen: EZK, BZK, LNV, VWS, FIN.
- Andere overheden: UvW, IPO, VNG, waterschappen, provincies, gemeenten, Caribisch Nederland
- Bedrijven, ZBO's en maatschappelijke organisaties zoals VNO-NCW.
- Diverse kennisinstellingen, zoals TNO, RIVM, KNMI.
- Intern lenW is samenwerking met een groot aantal organisatieonderdelen. Uitschieters: RWS (diverse diensten), directie Duurzaamheid (DGMI), Directie Omgevingsveiligheid en Milieurisico's (DGMI), Watergezant, ILT.

Overlegstructuren die onder andere worden gebruikt, zijn: Stuurgroep Water; Regionale Bestuurlijke Overleggen; Bestuurlijk Overleg Bodem

5.2 Directie Waterkwaliteit en Grote Wateren (WGW)

Werkzaamheden & kerntaken

De directie Waterkwaliteit en Grote Wateren draagt bij aan de missie van DGWB voor waterkwaliteit en -beschikbaarheid van grond-, oppervlakte- en drinkwater en een samenhangende inzet op de grote rijkswateren en de bestuurlijke inbedding hiervan, specifiek die van de waterschappen.

De directie is medeverantwoordelijk voor een aantal thema's uit de Water en Bodem Sturend brief. Dit vraagt om onderzoeken, beleidsformulering en juridische borging en allen samen met andere overheden en stakeholders.

Bij de directie WGW werken ruim 100 mensen aan deze opgaven verspreid over drie afdelingen.

Focus / dossiers

Afdeling Waterkwaliteit en -beschikbaarheid

De afdeling Waterkwaliteit en waterbeschikbaarheid stuurt op het blijvend kunnen voorzien in de juiste hoeveelheid water, van de juiste kwaliteit, op de juiste plaats. Via de teams Grondwater, Zoet water, en Waterbeschikbaarheid en natuur wordt hiertoe beleid ontwikkeld en uitgedragen. Focus ligt de komende jaren op het maximaliseren van het doelbereik van de KRW voor zowel grond- als oppervlaktewater in 2027, de 2e Herijking van het Deltaprogramma Zoetwater, op het (laten) uitvoeren van de maatregelen van het Deltaprogramma Zoet Water, en op het realiseren van een duurzame grondwaterbalans door onder andere het inzichtelijk/beheersbaar maken van grondwateronttrekkingen. De afdeling is daarnaast betrokken bij interdeparte-

mentale dossiers rond landbouwbeleid, gewasbeschermingsmiddelen en mest. Binnen de afdeling wordt gewerkt in teams: Grondwater, Waterbeschikbaarheid, Waterkwaliteit en Natuur en Waterketen.

Afdeling Stoffen en Waterketen

De afdeling Stoffen en Waterketen stuurt op de beschikbaarheid van veilig en betaalbaar drinkwater voor iedereen in Europees en Caribisch Nederland, goede werking van de afvalwaterketen, beperking van lozingen op het oppervlaktewater en de verantwoorde omgang met nieuwe stoffen in water en bodem zoals PFAS. Draagt verder zorg voor de bemensing en coördinatie van de riviercommissies en op de herziening van een aantal EU richtlijnen.

Bij drinkwater is er een grote verwachting met enerzijds de beschikbaarheid van voldoende zoet (grond)water en het zuinig gebruik daarvan en anderzijds met de kwaliteit daarvan. Het halen van de KRW doelen zijn ook essentieel voor de drinkwatervoorziening, naast het terugdringen van stoffen die (nog) niet in de KRW zijn gereguleerd. Veel onderdelen zijn ook in de Water-Bodem-sturend brief vastgelegd.

Er is toenemende aandacht voor het belang van het terugdringen van lozingen op het oppervlaktewater, ten behoeve van het halen van de KRW-doelstellingen, de drinkwatervoorziening, de natuur etc. Daarom wordt gewerkt aan versterking van de inzet op vergunningverlening, toezicht en handhaving op dit gebied. De belasting van water en bodem met nieuwe stoffen zoals PFAS blijft een zorg. Dit gaat zowel om aanpassing van de regelgeving, onderzoek als specifieke gebieden zoals de Westerschelde en Dordrecht die speciale aandacht vragen.

Binnen de afdeling wordt gewerkt in teams: Waterketen, Chemische Waterkwaliteit, Stoffen Bodem

Afdeling Grote Wateren en Bestuur

De afdeling kenmerkt zich door integrale gebiedsopgave voor Wadden, IJsselmeergebied en Zuidwestelijke Delta waar alle DGWB opgaven en inhoudelijke beleidsthema's bij elkaar komen. Daarnaast verricht de afdeling GWB brede taken als Waterschappen, Deltaprogramma, commissiedebat en Wetgeversoverleg (WGO) Water als ook het Bestuurlijke Overleg water (BO water).

Beeldbepalend is o.a. toepassen van de structureerde keuze WBS in de gebieden als ook herijking Deltaprogramma. De toekomstige inrichting van de gebieden staat centraal. Daarin gaat het onder meer om balans tussen landbouw, visserij, natuur, duurzame energie, nieuwe (stedelijke) ontwikkeling, bereikbaarheid etc. Onderwerpen die dringend aandacht vragen in de gebieden. We zijn betrokken bij de PPLG in de drie gebieden. Binnen de afdeling wordt gewerkt in teams: Wadden en ZW-Delta, IJsselmeer gebied, Bestuur

Werkveld & stakeholders

- Departementen: EZK, BZK, LNV, BZ, VWS.
- Andere overheden: UvW, IPO, VNG, waterschappen, provincies, gemeenten,
- Internationaal: Verenigde Naties, UN Water, HELP, IHP, UNESCO IHE, IHP, IGRAC, WRI, OESO, EU.
- Bedrijven, ZBO's, maatschappelijke organisaties: drink-waterbedrijven, VNO-NCW, Stichting Bodembeheer, LTO.
- Diverse kennisinstellingen, zoals RIVM, TNO, Deltares, KNMI, Marin.
- Intern lenW is samenwerking met een groot aantal organisatieonderdelen. Uitschieters: Directie Omgevingsveiligheid en Milieurisico's (DGMI), RWS (diverse diensten) Directie Internationaal (DGMI), Watergezant, ILT.

Overlegstructuren die onder andere worden gebruikt, zijn: Stuurgroep Water; Regionale Bestuurlijke Overleggen; Commissies Waterschappen/ Unie van Waterschappen; Bestuurlijk overleg Kaderrichtlijn Water; Directeurenoverleg Wadden; Interdepartementaal Directeuren Overleg; Stuurgroepen Internationaal Watercluster.

5.3 Directie Waterveiligheid, Rivieren en Zee (WRZ)

Werkzaamheden & kerntaken

De directie WRZ zorgt samen met anderen voor de bescherming van Nederland tegen hoogwater en voor verantwoord gebruik van het rivierwatersysteem, ook met het oog op de (verre) toekomst, door kennisontwikkeling, beleid, wetgeving en instrumenten, kaders, processen en faciliteiten. Het beleid dat door DGWB wordt gevormd komt bij WRZ bij elkaar in de uitvoering van dat beleid in het rivierengebied. De directie WRZ draagt zorg voor een adequate bekostiging van deze projecten én voor de uitvoering en instandhouding van het waterbeleid van DGWB via het Deltafonds. De directie zorgt voor een verantwoord (mede)gebruik en ruimtelijke ordening van de zee door binnen politiek-bestuurlijke kaders wettelijke instrumenten, financiële middelen, kennis en kunde in te zetten.

Bij de directie WRZ werken ruim 85 mensen aan deze opgaven verspreid over drie afdelingen.

Focus / dossiers

Afdeling Waterveiligheid

De afdeling Waterveiligheid draagt zorg voor de bescherming van Nederland tegen hoogwater en verantwoord gebruik van het rivierwatersysteem, ook met het oog op de (verre) toekomst, door kennisontwikkeling, beleid, wetgeving en instrumenten, kaders, processen en faciliteiten. Dit gebeurt via (strategische) samenwerking binnen de watersector en met kennisinstellingen, bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties. Waterveiligheid kent een steeds integralere context en daarom is samenwerking en verbinding met andere dossiers van belang. Belangrijke randvoorwaarden zijn: klimaatrobust en toekomstbestendig, weerbaar voor alle dreigingen (waaronder hackers en bevers).

Verder is de afdeling Waterveiligheid verantwoordelijk voor de DGWBbrede coördinatie van het opdrachtgeverschap ILT, I&Wbreed opdrachtgever KNMI (inclusief wettelijke basis taken) en crisis coördinator DGWB. Ook is de afdeling verantwoordelijk voor het cyber en vitaalbeleid op de vitale processen: keren en beheren waterkwantiteit, drinkwatervoorziening, binnenkort afvalwatervoorziening. En heeft een coördinerende rol voor de volledige bestuurskern op het gebied van cyber. Binnen de afdeling wordt gewerkt in teams: Strategie & zeespiegelstijging, Rivierenbeleid, Waterveiligheid & instrumenten, Cyber & vitaal

Afdeling Rivieren en Deltafonds

Het team Rivieren werkt aan een toekomstbestendig rivierenstelsel dat als systeem goed functioneert en meervoudig bruikbaar is. Zo dragen we bij aan een veilig, gezond en leefbaar rivierengebied, waar de opgaven waterveiligheid, zoetwatervoorziening, scheepvaart, ecologische waterkwaliteit en ruimtelijke kwaliteit een plek hebben.

Het team Deltafonds draagt zorg voor een adequate bekostiging via het Deltafonds t.b.v. het waterbeleid van DGWB. Dit doen we via een

dienende, stabiele langjarige programmering, een brede financiële advisering, incl. ‘beheersing’ en professioneel opdrachtgeverschap richting RWS in een aantal (grote) uitvoeringsprogramma’s en -projecten, maar ook ‘instandhouding’ en klimaatbestendig Hoofdwatersysteem.

Binnen de afdeling wordt gewerkt in teams: Rivieren, Deltafonds

Afdeling Zee

De afdeling Zee voert de centrale overheidsregie op het beleid voor het Nederlandse deel van de Noordzee, en coördineert de verantwoordelijkheden van de verschillende departementen om integrale riksbeleidskaders voor het gebruik van de Noordzee tot stand te brengen en uit te voeren. Het wettelijk kader hiervoor zijn de Waterwet en Wet Ruimtelijke Ordening (wordt de Omgevingswet). De afdeling draagt de volgende verantwoordelijkheden:

- coördinerende verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de Kaderrichtlijn Mariene Strategie KRM in samenspraak met LNV; en is daarbij zelf verantwoordelijk voor de waterkwaliteit in het mariene milieu;
- de ruimtelijke planning van de Noordzee inclusief medegebruik van windparken, ter uitvoering van de Kaderrichtlijn Maritieme Ruimtelijke Planning MRP;
- coördinerende verantwoordelijkheid voor het Noordzeebeleid en de uitvoering van het Programma Noordzee;
- en speelt een coördinerende rol in de bevordering van een duurzame blauwe economie;
Leidend voor het geïntegreerde beleid voor de Noordzee is het Programma Noordzee 2022-2027 en 2028-2033 (onderdeel van het Nationaal Waterprogramma), waarvan ook de nationale Mariene Strategie voor de Noordzee, ter uitvoering van de KRM, deel uitmaakt).

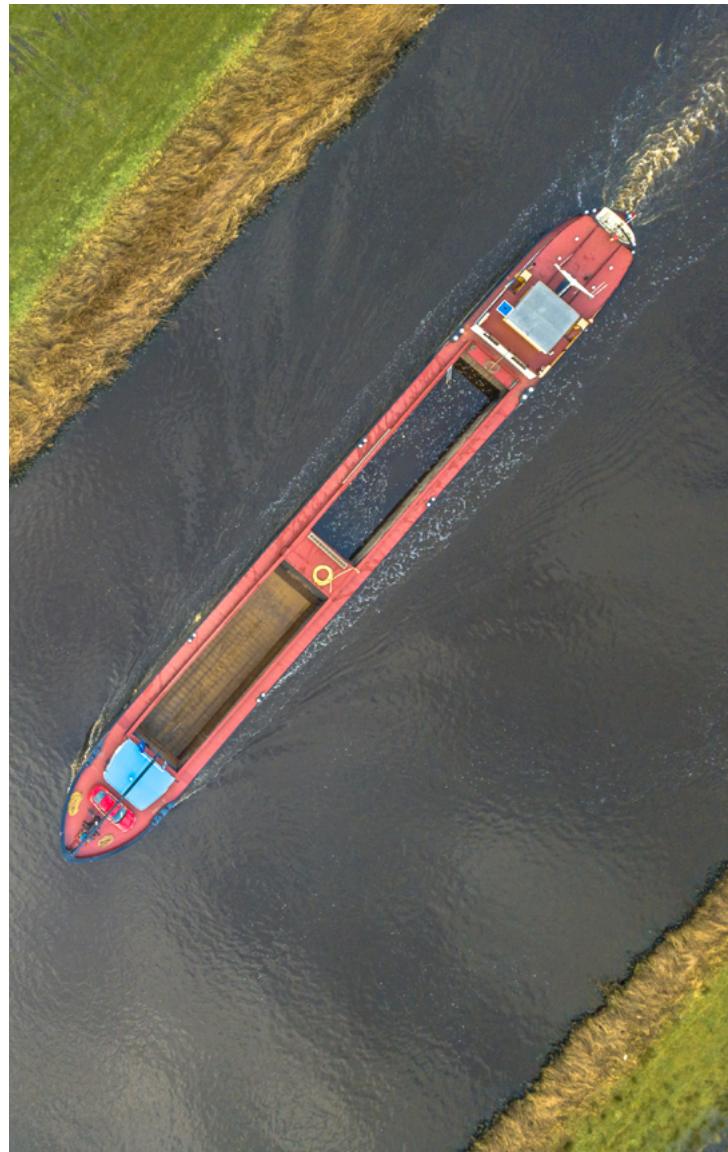
Binnen de afdeling wordt gewerkt in teams: Noordzee, Onderzoek & Oceanen, Regionale Zee

Werkveld & stakeholders

- Departementen: EZK, BZK, LNV, BZ, VWS.
- Andere overheden: UvW, IPO, VNG, waterschappen, provincies, gemeenten,
- Internationaal: Verenigde Naties, UN Water, HELP, IHP, UNESCO IHE, IHP, IGRAC, WRI, OESO, EU.
- Bedrijven, ZBO's, maatschappelijke organisaties: VNO-NCW, LTO.
- Diverse kennisinstellingen, zoals RIVM, TNO, Deltares, KNMI.
- Intern lenW is samenwerking met een groot aantal organisatie-onderdelen. Uitschieters: Directie Maritieme Zaken (DGLM), Directie Omgevingsveiligheid en Milieurisico's (DGMI), Directie Internationaal (DGMI), Watergezant, RWS (diversie diensten), ILT.

Overlegstructuren die onder andere worden gebruikt, zijn: Stuurgroep Water; Regionale Bestuurlijke Overleggen; Commissies Waterschappen/ Unie van Waterschappen; Noordzee-Overleg; Interdepartementaal Directeuren Overleg; Noordzee (IDON); Stuurgroepen Internationaal Watercluster.

5.4 Programmadirectie Klimaatadaptatie en Water Internationaal (KAWI)

Werkzaamheden & kerntaken

De IenW brede programmadirectie Klimaatadaptatie en Water Internationaal zet zich in om de transitie klimaatadaptatie, de kerntaak van het ministerie met primair een nationale scope, te voorzien van een internationale dimensie, waarin IenW ook onderscheid kan zijn. KAWI (KAWI) geeft invulling aan de Nederlandse Internationale Water ambitie (NIWA) en draagt bij het Parijs klimaatakkoord. De directie is gericht op mondiale klimaatadaptatie, waterzekerheid en waterveiligheid. Water is daarbij een motor voor klimaatadaptatie, aangezien klimaatverandering zich als eerst manifesteert in water uitdagingen.

KAWI positioneert water en klimaatadaptatie binnen de VN, klimaattoppen, in andere multilaterale fora. Hiervoor is de programmadirectie, in nauwe samenwerking met de Directie Internationaal, actief in diverse multilaterale organisaties en raamwerken, zoals de OECD, UNFCCC en UNECE. KAWI zorgt voor een actieve communicatie en aanwezigheid van Nederland (IenW) bij aantal selecte mondiale water- en klimaatbijeenkomsten.

De programmadirectie beheert ook bilaterale samenwerkingsrelaties met een aantal (delta)landen (buiten Europa) en heeft daarvoor internationale instrumenten ter beschikking. Met deze instrumenten worden klimaatadaptatie en duurzaam waterbeheer in landen naar een hoger niveau getild en kansen voor de Nederlandse sector verzilverd. Hiermee wordt het nationaal leer- en verdienvermogen versterkt.

Denk aan programma's als Partners voor Water, het International Panel for Deltas and Coastal Areas, het Valuing Water Initiative, Water as Leverage en de Disaster Risk Reduction faciliteit.

KAWI is in 2022 opgericht (ongeveer 20 FTE). KAWI voert het secretariaat van het interdepartementaal water cluster. De KAWI programmadirecteur is tevens de rijksbrede watergezant.

Watergezant

De Programmadirecteur Klimaatadaptatie en Water is tevens Watergezant voor het Koninkrijk der Nederlanden.

De Watergezant versterkt als thematisch ambassadeur de Nederlandse internationale waterambitie (NIWA), in binnen- en buitenland, namens en voor de departementen IenW, BZ, LNV en EZK, en de betrokken bewindspersonen.

De Watergezant is het boegbeeld Nederlandse Internationale Waterambitie (NIWA). Zij:
Verbindt van internationale kansen met nationale prioriteiten.
Draagt bij aan versnelling van de SDG-agenda, onder meer via de NIWA, de Water Action Decade, de Water Action Agenda en (internationale) coalities, zowel in bilaterale als multilaterale relaties.
Vergroot het waterbewustzijn wereldwijd (van response naar preparedness, en vanuit de relatie tussen water en andere maatschappelijke uitdagingen zoals klimaat, voedselzekerheid, biodiversiteit, maar ook veiligheid en stabiliteit);
Creëert mondiaal draagvlak voor de Nederlandse integrale, inclusieve en preventieve aanpak, en daaruit voortkomende kansen voor Nederlandse sectorpartijen;
Neemt deel aan internationale waterbijeenkomsten, multilaterale fora en IFI's die bijdragen aan de doelen van NIWA, zo nodig ter vervanging

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12

52

van betrokken bewindspersonen, in samenwerking met het IWC en met name DGIS/IGG,

Versterkt het nationaal leer- en verdienvermogen: ontwikkelingen, kansen en mogelijkheden in het buitenland identificeren en verbinden met Nederlandse bedrijven, kennisinstellingen en ngo's, het meewerken aan het neerzetten van Nederland als Centre of Excellence (behoud en versterking van de Nederlandse reputatie als internationale voorloper);

Werkveld & stakeholders

- Departementen: IenW, BZ (departement en ambassades en consulaten), EZK, LNV, BZK, AZ.
- Andere overheden: Unie van Waterschappen, VNG International.
- Internationaal: Verenigde Naties, Wereldbank, ADB, AIIB, GCF, CAF, GEF, OESO, EU, SIWI.
- Bedrijven topsector water (deltatechnologie en watertechnologie), maatschappelijke organisaties, drinkwaterbedrijven.
- Diverse kennisinstellingen TUD, WUR, KWR, IHE, Deltares.
- Intern IenW is de samenwerking met een specifiek aantal organisatieonderdelen. Directie Water, Ondergrond en Marien (DGWB), directie Internationaal (DGMI), RWS, KNMI, PBL.

Overlegstructuur die, onder andere, wordt gebruikt is: Stuurgroep Internationaal Water Cluster.

5.5 Unit Instandhouding (UIH)

Werkzaamheden & kerntaken

De Unit Instandhouding is namens DGWB, DGLM en DGMo verantwoordelijk voor het opdrachtgeverschap richting Rijkswaterstaat (RWS) voor instandhouding van de infrastructuur van het hoofdwegennet, hoofdvaarwegennet en het hoofdwatersysteem (RWS-netwerken). Daarnaast in de Unit verantwoordelijk voor het maken van beleid op het gebied van instandhouding en zorgt voor verbetering van de prestaties op deze netwerken.

De Unit werkt samen met RWS en belanghebbenden aan een toekomstbestendige en efficiënte instandhouding van netwerken. De werkzaamheden van de Unit dragen zo bij aan een betere bereikbaarheid, leefbaarheid en veiligheid en daarnaast een beter uitvoerbaar plan en lagere kosten voor instandhouding.

Werkveld & stakeholders

De Unit versterkt het opdrachtgeverschap rond instandhouding binnen de Beleidskern met het bundelen van de kennis binnen de beleidsdirectoraten (DGWB,DGLM en DGMo) op het gebied van instandhouding en door te fungeren als hét aanspreekpunt voor instandhouding voor de beleidsdirectoraat en RWS.

De Unit werkt nauw samen met de beleidsdirectoraten (DGWB, DGLM, DGMo) en RWS, met de directie Eigenaarsadviesering (DEA), concerndirectie Financieel-Economische Zaken (CDFEZ) en de directie Innovatie en Strategie Mobiliteit (ISM).

In de overlegstructuur is de Unit Instandhouding vertegenwoordigd in:

- Stuurgroep Driehoekszaken
- Werkgroep Driehoekszaken
- Stuurgroep Aanleg en Instandhouding
- Werkgroep Instandhouding
- Directorenoverleg Mobiliteitsfonds
- Opgaveberaad

Hoofdstuk 6

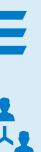
Rijkswaterstaat (RWS)

Martin Wijnen

Rijkswaterstaat is de uitvoeringsorganisatie van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. We beheren en ontwikkelen de rijkswegen, -vaarwegen en –wateren en zetten in op een duurzame leefomgeving.

Samen met anderen werken we aan een land dat beschermd is tegen overstromingen. Waar voldoende groen is, en voldoende en schoon water. En waar je vlot en veilig van A naar B kunt. Samen werken aan een veilig, leefbaar en bereikbaar Nederland. Dat is Rijkswaterstaat.

Werkzaamheden & kerntaken

Rijkswaterstaat (RWS) is de grootste uitvoeringsorganisatie van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en beheert en ontwikkelt het hoofdwegennet, hoofdvaarwegennet en hoofdwatersysteem.

De organisatie is opgericht op 24 mei 1798 bij de vaststelling van het ‘Plan tot beheersing van den Waterstaat der Bataafse Republiek’. In 2023 vierde Rijkswaterstaat het 225-jarig bestaan. Op 1 januari 2006 is de organisatie RWS ingesteld als baten-lastendienst (agentschap) en levert vanuit die hoedanigheid producten aan de eigenaar en opdrachtgevers van LenW en in een aantal gevallen andere departementen.

Bij RWS werken we met circa 11.000 medewerkers primair aan de aanleg en instandhouding en ontwikkeling van onze drie fysieke netwerken (Hoofdwegennet, Hoofdvaarwegennet en Hoofdwatersysteem) en van ons IV-netwerk. Daarnaast verlenen we vergunningen en leveren we diverse diensten aan burgers en bedrijven om goed gebruik te kunnen maken van ons areaal. Het budget in 2022 was 5,6 miljard euro (gegevens 2023 worden op 15 mei 2024 gepubliceerd).

Organisatie

De organisatie van RWS heeft een hoofdstructuur die bestaat uit:

- Het *bestuur*, ondersteund door een bestuursstaf, is verantwoordelijk voor de strategische sturing en besluitvorming van RWS. Naast de DG omvat het bestuur zes bestuursleden.
- Zeven *regionale onderdelen* verspreid over Nederland. Deze onderdelen treden op als vergunningverlener, beheerder en gebiedspartner en zijn gefocust op de eindgebruikers en de bestuurlijke partners zoals provincies en gemeentes. Ze kennen ieder een eigen beheergebied.
- Zeven *landelijke organisatieonderdelen* zorgen voor efficiëntie bij zaken die organisatieonderdeel-overstijgend zijn zoals inkoop, uitvoering van projecten en kennis.
- Verderop in dit hoofdstuk wordt nader ingegaan op deze dienstonderdelen.

Bestuur

Het bestuur van RWS komt wekelijks bijeen en bestaat uit de volgende personen: Martin Wijnen (DG), Patricia Zorko (pDG), Sylvia Bijl (CFO), Ron Kolkman (CIO), Louis Schouwstra (COO) en Erica Slump.

Continuïteit en ontwikkelingen

Het merendeel van het werk van RWS volgt de lijn van continuïteit, en ontwikkelt en verbetert zich continu op basis van vakmanschap.

Responsiviteit en adaptiviteit in relatie tot de omgeving zijn hierin belangrijke elementen. De basis is: onze dienstverlening aan weg- en vaarweggebruikers, onze alertheid bij crises, onze dagelijkse zorg voor het beheer van de netwerken en de omgeving.

De gewenste productietoename voor instandhouding en andere ontwikkelingen, maakt dat RWS zich daarnaast moet aanpassen en ontwikkelen om nu en in de toekomst goed voor toegerust te zijn om de missie (veilig, leefbaar, bereikbaar) waar te maken. Daarom zet RWS extra in op de volgende focuspunten voor een impuls:

- **Assetmanagement:** dit betreft het centraal stellen en verbeteren van assetmanagement over de hele (LenW)keten, zodat LenW richting de politiek en samenleving overtuigende en goede beslisinformatie kan opleveren. Het doel daarbij is realistische en efficiënte keuzes in het ontwikkelen, in stand houden en bedienen van de netwerken.
- **Duurzame Leefomgeving:** De focus ligt op het verankeren van duurzaamheid in de primaire processen en bijdrage aan circulariteit en energietransitie. De aandacht gaat daarnaast uit naar de ontwikkeling van de rol en positie van RWS in het ruimtelijk domein binnen de maatschappelijke transities en de relatie met andere infrastructuur.
- **Klimaatadaptatie:** samen met de collega's van beleid werkt RWS aan een stevige onderbouwing en van wat er aan keuzemogelijkheden is op het gebied van klimaatadaptatie, zodat tijdig besluitvorming kan

plaatsvinden over de mate van benodigde adaptatie van de netwerken en de ruimte die nodig is om nu en in de toekomst maatregelen te nemen om de effecten van klimaatverandering op te vangen.

- **Data en informatievoorziening:** RWS wordt steeds meer een ‘datagedreven’ organisatie. Informatievoorziening (IV) helpt ons in ons werk; zowel op kantoor als in ons primaire proces. Niet alleen bij aanleg, beheer en onderhoud van (rijks)wegen en -wateren, maar ook bij bruggen, sluizen en tunnels. Het is noodzakelijk om sneller te innoveren en te uniformeren, zodat we onze infrastructuur tijdig, goed en hindervrij kunnen vernieuwen.
- **Smart Mobility:** om te voorkomen dat Nederland verder dichtslibt en omdat meer asfalt niet altijd de oplossing is, omarmen wij nieuwe technologieën. Samen met andere wegbeheerders, marktpartijen en kennisinstellingen verzilveren we kansen om innovaties duurzaam toe te passen. Zo zijn we met Smart Mobility samen slim op weg.
- **Opgavegericht samenwerken:** we hebben als RWS meer werk te doen dan ooit. Maar om al het werk ook echt te dóén, moet onze slagvaardigheid omhoog. Anders samenwerken, met meer oog en respect voor elkaars rol, is daarvoor de sleutel. En altijd als één RWS voor de opgave buiten.

Algemene aandachtspunten

- **Capaciteit:** De opgave voor RWS groeit, vanwege de veroudering, intensief gebruik en slijtage van de netwerken. De productieopgave van nu en de toekomst vraagt om nieuwe kennis en vaardigheden. Tegelijkertijd is de arbeidsmarkt erg krap. Capaciteit bij RWS én in de markt is daardoor steeds vaker de beperkende factor voor de maakbaarheid.
- **Budget voor uitvoering kerntaken (met name instandhouding):** Met het huidige budget en personele bezetting is het huidige uitvoeringsprogramma voor aanleg en instandhouding maakbaar. Hoewel in het voorgaande coalitieakkoord aanvullend budget (1,5 mld. per jaar) is vrijgemaakt voor het beheren en onderhouden van de bestaande infrastructuur, is het aanvullende budget onvoldoende om het uitgesteld onderhoud in te lopen. RWS zet de komende jaren maximaal in op instandhouding. De omzet op instandhouding neemt daarbij toe van ca. 2,3 naar ca. 3 mld. in 2030. De totale instandhoudingsopgave is groter. RWS zet daarom in op groei van het productievolume. Voor goede uitvoering is tijdige besluitvorming, tijd en geld nodig.
- **Kansen voor innovaties:** Innovatie is nodig om Nederland op een duurzame en betaalbare manier leefbaar, bereikbaar en veilig te houden. RWS geeft ruim baan aan innovaties op de weg, het water, op het gebied van ruimte en duurzaamheid en informatievoorziening. RWS werkt hiervoor nauw samen met bedrijven, kennisinstellingen en andere overheden.

Landelijke dienstonderdelen

Zeven landelijke organisatieonderdelen zorgen voor efficiëntie bij zaken die organisatieonderdeel-overstijgend zijn zoals inkoop, uitvoering van projecten en kennis.

Bestuursstaf (BS)

*Hoofdingenieur-directeur (HID):
Sylvia Bijl*

Tevens CFO en bestuurslid

Doelstelling

De Bestuursstaf (BS) ondersteunt de (p)DG, de CFO en de andere leden van het Bestuur bij het aansturen van de organisatie en draagt bij aan de inbedding van Rijkswaterstaat in zijn omgeving. BS kijkt van buitenen naar binnen en adviseert op basis van overzicht, samenhang en integraliteit. Daarnaast adviseert en ondersteunt de staf de (p)DG in de DG-HID-sturingslijn. BS zorgt ook voor de verbinding met de beleidsdirectoraten.

Belangrijke projecten/opgave

- Het bewaken van de met het beleidsdepartement afgesproken kaders inzake de Herprioritering op het Mobiliteitsfonds (schuif van aanleg naar instandhouding) en de achtjarige opdracht Instandhouding inclusief een groei in productie op instandhouding van €2 naar €3 mld. Daarnaast het regie voeren op de implementatie hiervan.
- Het adviseren over de strategische positionering RWS en de implementatie van nieuwe (beleids-)ontwikkelingen, zoals gemaakte keuzes en afspraken in een coalitieakkoord.

Corporate Dienst (CD)

*Hoofdingenieur-directeur (HID):
Ben Huijskes-Nagel*

Doelstelling

De CD zorgt voor dienstverlening bij de uitvoering van primaire werkprocessen van het Bestuur, Bestuursstaf en de RWS-organisatieonderdelen. Vanuit Rijkswaterstaat leveren wij als Shared Service Organisatie (SSO) en expertise- en innovatiecentrum integrale bedrijfsvoeringsdiensten (o.a. personeel en organisatie, communicatie (waaronder het 0800-nummer van RWS, klantcontact) en juridische advisering) met maatschappelijke meerwaarde, aan zowel Rijkswaterstaat als de BV Nederland.

Belangrijkste opgaven/projecten

- De CD draagt op vele terreinen rechtstreeks bij aan de productieopgave van RWS. Bijvoorbeeld met juridische advisering, het beheer en onderhoud van een groot deel van de RWS-vastgoedportefeuille en de organisatie- en inrichtingsvraagstukken in het kader van RWS veranderopgave zoals Assetmanagement 2.0, de Werf en de Organisatieverandering in de regio.
- De CD vult met de Bestuursstaf en de Centrale Informatievoorziening de randvoorwaarden in waarmee RWS nieuwe medewerkers kan binnenhalen en de zittende medewerkers hun werk zo optimaal mogelijk kunnen doen.

Centrale Informatievoorziening (CIV)

Hoofdingenieur-directeur (HID):
Ron Kolkman

Tevens CIO en bestuurslid

Doelstelling

Het vierde RWS netwerk Data en IV is niet meer weg te denken, als CIV dragen wij dus – samen met alle andere onderdelen - de zorg om Nederland veilig, duurzaam en bereikbaar te houden. Ons fundament is altijd op orde. Kwetsbaarheden in ons IV-landschap worden niet geaccepteerd. Als deze er zijn dan gaan we daar wat aan doen. Continuïteit en veiligheid van onze IV is een basisvoorwaarde waar we geen concessies aan doen.

Belangrijke projecten/opgave

- De visie op digitalisering van Rijkswaterstaat – Doelgericht Digitaliseren genaamd – beschrijft onze ambitie op het gebied van data, informatievoorziening en technologie waarmee we de vele kansen van digitalisering willen gaan benutten. CIV levert een belangrijke bijdrage hier aan.
- Naast deze ‘change’ zetten we natuurlijk volledig in op onze ‘run’. Het is onze dagdagelijkse business om de continuïteit en veiligheid van ons IV-landschap te borgen.

Grote Projecten en Onderhoud (GPO)

Hoofdingenieur-directeur (HID):
Diana Beuting

Doelstelling

GPO realiseert onder meer grote aanleg-, vernieuwing- en onderhouds-projecten. GPO is expert op het gebied van project- en programmamanagement; met name bij grote complexe projecten, zoals de Afsluitdijk, Nieuwe Sluis Terneuzen, renovatie Van Brienenoordbrug, etc. Bij GPO zit veel (specialistische) technische vakkennis. GPO heeft naast technische kennis ook specialistische kennis in huis van o.a. kostprijs, veiligheid, inspecties, grondverwerving en inkoop en contractmanagement.

Belangrijke projecten/opgaven

- GPO heeft ondanks de schuif van aanleg naar instandhouding nog steeds een aanzienlijk aantal aanlegprojecten in portefeuille. Tegelijkertijd vraagt Vernieuwing en Beheer en Exploitatie steeds meer inzet van GPO. Daarbij komt dat we dit werk, vanwege beperkte capaciteit, zullen moeten uitvoeren met hetzelfde aantal mensen.
- Projecten krijgen te maken met andere vraagstukken, o.a. op het gebied van duurzaamheid en klimaatadaptatie. Ook zaken als de energietransitie, stikstof, PFAS, Kaderrichtlijn water (KRW) en cybersecurity zorgen voor een toenemende complexiteit in onze projecten alsook de maatschappelijke dynamiek.

Programma's, Projecten en Onderhoud (PPO)

*Hoofdingenieur-directeur (HID):
Bob Demoet*

Doelstelling

Programma's, Projecten en Onderhoud (PPO) levert een belangrijke bijdrage aan de onderhouds- en vernieuwingsopgave van Rijkswaterstaat. PPO werkt aan het onderhoud van rijkswegen, vaarwegen, bruggen, waterkeringen en sluizen en de bedieningsinstallaties in heel Nederland. Dit doen we met aandacht voor duurzaamheid, een veilige en gezonde leefomgeving en innovatie.

Belangrijkste projecten/opgaven

In de PPO-projectenportefeuille hebben we meer dan 50 projectteams, die werken aan een diverse portefeuille van kleine en middelgrote projecten (al dan niet in programma's zoals het Hoogwaterbeschermingsprogramma of voor de Kaderrichtlijn Water of de Riksrederij). Ieder projectteam stuurt meerdere projecten aan en ieder project meerdere contracten.

De belangrijkste opgaven zijn:

- Samenwerking met GPO en CIV op het gebied van de onderhoudsopgave en vernieuwing;
- Aanpassingen onderhoudscontracten 'Samenwerken in Onderhoud';
- Op bezetting blijven door aantrekkelijk te zijn en blijven als werkgever.

Verkeer- en Watermanagement (VWM)

*Hoofdingenieur-directeur (HID):
Erica Slump*

Tevens bestuurslid (tot 1 juli 2024 ivm hervorming bestuur gericht op C-rollen)

Doelstelling

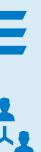
VWM zorgt er voor dat iedereen 24/7, onder gewone én bijzondere omstandigheden, veilig, duurzaam en vlot gebruik kan maken van onze wegen en vaarwegen. Met andere woorden: wij houden Nederland dag en nacht bereikbaar via de weg en het water. Wij zijn verantwoordelijk voor vier processen: scheepvaartverkeersmanagement, wegverkeersmanagement, watermanagement en crisismanagement. Ons werk is zeer zichtbaar en merkbaar voor (vaar)weggebruikers.

Belangrijkste projecten/opgaven

Het verkeer neemt aanzienlijk toe én er zal hinder voor de weggebruiker ontstaan door de vernieuwingsopgave. De druk op de operatie neemt daardoor toe.

- Veiligheid: doorgroeien naar een proactieve veiligheidscultuur (iedereen elke avond veilig thuis). Permanent aandacht voor het snel oplossen van storingen en het handhaven bij overtredingen (bijv. negeren rode kruisen).

- Watermanagement: door klimaatverandering ontstaan pieken in neerslag c.q. langere perioden van droogte. In samenwerking met de andere overheden coördineert het Watermanagementcentrum de voorspellingen en gezamenlijke acties op korte termijn, maar brengt ook expertise in voor oplossingen voor de lange termijn.

Water, Verkeer en Leefomgeving (WVL)

**Hoofdingenieur-directeur (HID):
Marlouke Durville**

Doelstelling

Bij WVL kennen wij de uitdagingen, kansen en mogelijkheden voor een toekomstbestendig Nederland. Met open vizier en nieuwsgierigheid vergroten we elke dag onze kennis & inzichten op het gebied van veiligheid, leefbaarheid en bereikbaarheid. Daarmee voorzien we anderen in hun kennis- en strategiebehoefte van vandaag en morgen. Zo werken we met elkaar aan het Nederland van overmorgen.

Belangrijke projecten/opgave

Als kennisrijk organisatieonderdeel ligt de meerwaarde van WVL in producten en diensten die de uitvoering in staat stellen om het werk optimaal uit te voeren. WVL vertaalt beleid en kennis naar de uitvoeringspraktijk. En andersom. WVL zorgt ervoor dat beleid, uitvoering (RWS en ze en 3e overheden) en kennis efficiënt samenwerken. Hierdoor wordt beleid uitvoerbaar en komt de juiste praktijkervaring in het beleid terecht. Hiervoor heeft WVL de kennis op orde en zorgt ervoor dat producten en diensten aansluiten op de vraag van nu en morgen. Dit doen we in nauwe samenwerking met onze leveranciers: kennisinstituten en marktpartijen.

Regionale dienstonderdelen

Zeven regionale onderdelen verspreid over Nederland. Deze onderdelen treden op als vergunningverlener, beheerder en gebiedspartner en zijn gefocust op de eindgebruikers en de bestuurlijke partners zoals provincies en gemeentes. Samenwerking met deze partners in de regio is essentieel voor de taakuitoefening. De regionale diensten kennen ieder een eigen beheergebied en dragen zorg voor de visie, meerjarenplanning en monitoring voor de hoofdwegen, hoofdvaarwegen en het hoofdwatersysteem in die beheergebieden.

Midden-Nederland

Hoofdingenieur-directeur (HID): Eric Diepstraten

Belangrijke projecten/opgave

Robuust en vitaal IJsselmeergebied

Het doel is om de kernfuncties van het IJsselmeergebied nu en in de toekomst te borgen. Te weten: Waterveiligheid, Zoetwater (voorziening) en Waterkwaliteit & Natuur. Uitdagingen zijn de verzilting (met name vanuit de sluizen in de Afsluitedijk) in relatie tot vaargeulen, zandwinning in het IJsselmeergebied, Programmatische Aanpak Grote Wateren/ Natura2000/Kaderrichtlijn Water, waterveiligheid en de spuicapaciteit.

Afsluitedijk

De hele Afsluitedijk en alle onderdelen zijn we aan het vernieuwen en versterken zodat de dijk aan de huidige wettelijke normen voor waterveiligheid voldoet. Ook moet er meer water worden afgevoerd vanwege de klimaatveranderingen, we moeten meer water kunnen afvoeren.

Ring Utrecht (A27/A12)

Het Tracébesluit van 2022 (extra rijstroken, scheiden drukke verkeersstromen en verbetering van de leefkwaliteit in de omgeving) ligt momenteel bij de Raad van State. Parallel hieraan heeft de regio – dankzij het regeerakkoord Rutte IV – ruimte gekregen om een alternatief te ontwikkelen voor de Ring Utrecht (ARU). In opdracht van DGMO toetst RWS dit alternatief.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12

Noord-Nederland (NN)

Hoofdingenieur-directeur (HID):
Joost de Ruig

Belangrijke projecten/opgave

Hoofdvaarwegennetwerk (Hoofdvaarweg Lemmer-Delfzijl)

De hoofdvaarweg Lemmer - Delfzijl (HLD) is een schakel in het goederenvervoer tussen Rotterdam en Amsterdam richting Duitsland. De HLD kampt met veel uitgesteld onderhoud. Daarnaast voldoet de HLD deels niet aan de toegekende klasse Va (Europa-breed vastgestelde classificatie voor vaarwegen). Daarom worden investeringen (MIRT, Vernieuwing) gerealiseerd.

Wadden

We zetten ons in voor een duurzame bescherming en ontwikkeling van de Waddenzee en behoud van het open landschap door uitvoering te geven aan de Agenda voor het Waddengebied, de Programmatische Aanpak Grote Wateren, De Kaderrichtlijn water, Eems-Dollard 2050 en het Beheerplan Natura 2000 voor de Waddenzee en het (reguliere) Instandhoudingsplan Wadden. Wij doen dit integraal en samen met onze partners en de Beheerautoriteit Wadden.

Hoofdwegennet

De Aanleg Ring Zuid (Ring Groningen) nadert zijn voltooiing en het herstel van de Prinses Margriet (PM)-tunnel (door druk grondwater opkomend tunneldeel) en de houten bruggen Sneek vragen de nodige aandacht.

Oost-Nederland (ON)

Hoofdingenieur-directeur (HID):
Marjolijn van de Zandschulp

Belangrijke projecten/opgave

Doortrekken A15 (ViaA15)

De A15 vanaf Ressen wordt doorgetrokken naar de A12 tussen Duiven en Zevenaar. Zo ontstaat er een doorgaande route van Rotterdam naar het Europese achterland. Dit project wordt voor een belangrijk deel gefinancierd door provincie Gelderland. Planning is afhankelijk van uitspraak Raad van State.

Natte corridors: hoofdtransportas Waal, IJssel en Twentekanaal

Op de Waal breiden we de ligplaatsen uit en hebben we een overnachtingshaven bij Spijk aangelegd. We werken aan een bereikbaar Twente en ronden Q2 2024 de verdieping van de vaarweg naar Klasse Va af. Naast de al eerder gerealiseerde tweede sluis bij Eefde, renovatie van de sluizen bij Hengelo en Delden en het versterken van 4 bruggen over het kanaal.

Deltaprogramma, Integraal riviermanagement en Kaderrichtlijn Water

De vele rivieren in ON maken dat alle programma's rond hoogwaterveiligheid, integraal watermanagement en waterkwaliteit een grote impact hebben. Daarnaast is van grote urgentie realisatie van de laatste tranche van KRW-maatregelen die eind 2027 moet zijn afgerekend en de verwerking van de actuele wet- en regelgeving rond zeer zorgwekkende stoffen in de lopende vergunningen én de handhaving daarop.

West-Nederland Noord (WNN)

Hoofdingenieur-directeur (HID):
Joost de Ruig a.i.

Belangrijke projecten/opgave

Metropoolregio Amsterdam

De komende 10 jaar wordt er in het zuidelijk deel van de Metropoolregio Amsterdam veel gebouwd op weg en spoor. RWS werkt samen met de regio in Amsterdam Bereikbaar om ervoor te zorgen dat alle benodigde werkzaamheden uitgevoerd kunnen worden met een acceptabele verkeershinder voor gebruikers, bewoners, bezoekers en bedrijven. We voeren het project A9 Badhoevedorp – Holendrecht en Zuidasdock (met Prorail, Gemeente Amsterdam, Provincie Noord-Holland en de Vervoerregio Amsterdam) uit.

Noordzeekanaal

Rond het Noordzeekanaal spelen grote opgaven op het gebied van verduurzaming, woningbouw, gezonde leefomgeving en waterbeheer. De rol van WNN is om de havens en het gebied daarachter bereikbaar te houden en om te zorgen voor droge voeten in West-Nederland. WNN staat aan de lat voor een groot aantal Vernieuwingsprojecten, onder andere het Gemaal IJmuiden. De marges voor waterbeheer zijn in dit gebied krap en nemen alleen maar toe door klimaatverandering.

West-Nederland Zuid (WNZ)

Hoofdingenieur-directeur (HID):
Arjan Driesprong

Belangrijke projecten/opgave

Aanleg

De aanleg van twee grote projecten, te weten de A16 Rotterdam, een rechtstreekse verbinding tussen de A13 en A20 (gereed in 2025) en de Blankenburgverbinding tussen de A20 en A15 ten westen van Rotterdam en onder de Nieuwe Waterweg door (gereed in 2024).

Vernieuwingsopgave

Eigenlijk nagenoeg alle bruggen en tunnels in het beheergebied van WNZ komen aan het einde van hun technische levensduur, waaronder de Van Brienenoordbrug. Aandachtspunt hierbij is de bereikbaarheidsaanpak voor en met de regio, o.a. Zuid-Holland Bereikbaar.

Op orde houden van de Stormvloedkeringen

WNZ beheert vier van de zes stormvloedkeringen, waaronder de Maeslantkering. We zorgen ervoor dat de keringen gedurende het stormseizoen altijd kunnen sluiten als dat noodzakelijk is. Het team dat de sluiting verzorgt traaint het hele jaar door om hun kennis en kunde op peil te houden. Ook worden het hele jaar door testen, inspecties en kleine onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd.

Zee en Delta

**Hoofdingenieur-directeur (HID):
Willy Dekker**

Belangrijke projecten/opgave

Water

ZD beheert de deltawateren, de Noordzee en het zeegebied in Caribisch Nederland. Ook maakt zij het vervoer over die zeegebieden en het Zeeuwse land en water mogelijk. Voor de Noordzee doen we de calamiteitenbestrijding. Tenslotte verzorgt ZD baggerwerkzaamheden en de zandsuppletie langs de hele Nederlandse kust.

Vernieuwingsopgave

ZD beheert - naast diverse waterkeringen en watersystemen als de Ooster- en Westerschelde en het Grevelingenmeer - 53 bruggen, 8 (grote) sluiscomplexen, 456 km vaarweg, en 172 km auto(snel)weg. Actueel en urgent is dat veel complexen dringend toe zijn aan vernieuwing.

Rijksrederij

Ook de Rijksrederij is onderdeel van ZD. De Rijksrederij is actief voor onder meer LNV, Douane, Kustwacht, Defensie en Rijkswaterstaat. De RR staat voor een grote veranderopgave, zowel organisatorisch als qua vloot. Die laatste bestaat uit circa 100 schepen die bemand, gerepareerd en verduurzaamd of vervangen moeten worden.

Zuid-Nederland (ZN)

**Hoofdingenieur-directeur (HID):
Wim Fabries**

Belangrijke projecten/opgave

Stuwen Maas

By far het meest urgente onderwerp in ZN, vanwege de waterstand-regulerende functie van de stuwen die nu ca. 100 jaar oud zijn. Het Vernieuwingsproject gaat over de oplossing voor de zeven stuwen in de Maas voor de lange termijn (2030-2070).

Maasbracht 2.0

De meeste aandrijfinstallaties en de ICT-systemen voor de bediening van de (beweegbare) sluizen en bruggen in de Maas naderen c.q. zijn einde levensduur. Dit was aanleiding om enkele jaren geleden het project Maasbracht2 (MB2) op te starten. Het gaat om 18 complexen met in totaal 57 beweegbare objecten. Belangrijk doel is het voldoen aan aangescherpte eisen met betrekking tot machineveiligheid en de bediening op afstand. Verwachting is dat medio 2026 de start.

Trillingshinder

Bewoners ervaren trillingshinder van de tunnels van RWS. Ondanks dat er een beperkte relatie is aangetoond (bebouwing voor realisatie tunnel en bebouwing gerealiseerd na realisatie van de tunnel) heeft de toenmalig minister een experimentele pilot toegezegd om a.d.h.v. injectie van kunsthars te belijken of dit een oplossing biedt.

Overige rollen topmanagement

Chief Procurement Officer

Chief Procurement Officer (CPO) heeft een permanente taak voor het marktbeleid en -strategie en het inkoopdomein voor heel RWS.

Deze taak bestaat onder andere uit: initiëren (strategievorming, aanjagen), controleren (kaderstelling, toezicht, verantwoording) en ontwikkelen (verbetertrajecten, professionalisering). De CPO valt direct onder de CEO (DG).

Roger Mol is CPO (en tevens HID voor het focuspunt Duurzame Leefomgeving)

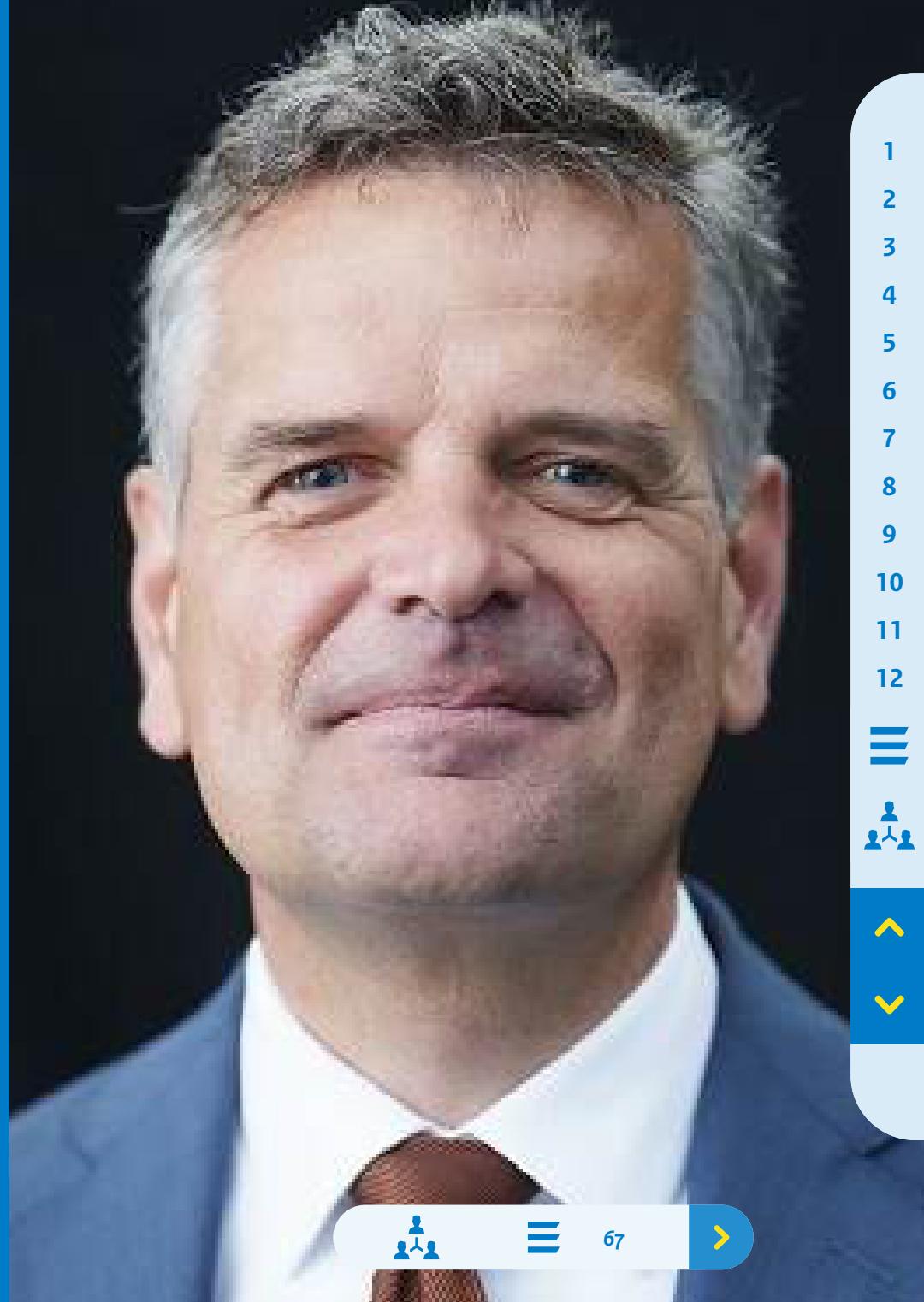
Hoofdstuk 7

Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT)

Mattheus Wassenaar

De Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) is de toezichthouder van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. In die rol zet de ILT zich dagelijks in voor een duurzame en veilige leefomgeving, veilig transport en het vertrouwen in de woningcorporaties.

Het aandachtsgebied van de ILT omvat ongeveer 160 onderwerpen waaronder geluidsoverlast in de luchtvaart, vaartijden in de binnenvaart, taxivergunningen, woningcorporaties, vervoer van gevaarlijke stoffen, afval, genetisch gemodificeerde organismen en energielabels van woningen.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12

67

Het werk van de ILT is veelomvattend en vaak complex. Dat betekent dat de ILT niet alles kan doen en kiezen noodzakelijk is. De ILT zet de schaarse capaciteit en middelen daarom vooral dáár in waar de grootste risico's optreden en waar toezicht en handhaving de meeste schade aan de samenleving kan voorkomen. Dit doet de ILT onafhankelijk van beleid en uitvoeringsorganisaties en gericht, op basis van verzamelde informatie en kennis van de grootste risico's. In haar ILT-brede Risicoanalyse (IBRA) onderbouwt de ILT waar deze risico's kunnen optreden en waar het effect van de inzet van de ILT het grootst kan zijn.

De rol van de inspectie is breder dan alleen handhaven op naleving van de wet. Een inspecteur of vergunningverlener ziet nieuwe ontwikkelingen en onbekende risico's vaak als eerste. Zij zijn ook de ogen en oren van de bewindspersonen en de buitenwereld. De ILT geeft signalen af en deelt haar bevindingen actief met politiek en maatschappij.

Veel bedrijven en organisaties komen met de ILT in aanraking. Naast de uitvoering van toezicht verleent de ILT vergunningen en certificaten. Ze geeft informatie en voorlichting over wet- en regelgeving. Haar inlichtingen- en opsporingsdienst levert adequate opsporing in geval van misdrijven die schade aan mens en maatschappij kunnen veroorzaken, zoals ernstige bodemvervuiling, gevaarlijke stoffen en fraude bij woningcorporaties. Ook doet de ILT onderzoek naar incidenten en ongevallen.

De ILT opereert in een maatschappelijk speelveld dat voortdurend in beweging is. De ILT wil maatschappelijk effect realiseren, haar omgeving betrekken en vanuit een stevige basis flexibel inspelen op maatschappelijke en technologische ontwikkelingen. De ILT publiceert daarom een Meerjarenplan.

In het Meerjarenplan staat hoe de ILT de grootste maatschappelijke risico's aanpakt. Welke dat zijn, bepaalt de inspectie met behulp van de ILT-brede risicoanalyse. Vervolgens bekijken analisten en inspecteurs welke mogelijkheden er zijn om een risico te verminderen.

Werkveld/stakeholders

De ILT zet zich in voor een veilige en duurzame leefomgeving, een veilig en duurzaam transport en vertrouwen in woningcorporaties. De ILT heeft vooral taken onder verantwoordelijkheid van de bewindspersonen van IenW. Hiernaast voert de ILT ook diverse taken uit onder verantwoordelijkheid van bewindspersonen van andere ministeries. De grootste taak buiten IenW betreft de Autoriteit woningcorporaties (Aw). De Aw voert het integraal risicogericht toezicht op woningcorporaties uit, zoals opgedragen in de Woningwet, onder de politieke verantwoordelijkheid van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

De ILT werkt waar nodig samen met andere Rijksinspecties. Ook heeft de ILT te maken met omgevingsdiensten in het VTH-stelsel (Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving) waar het toezicht op leefomgeving en milieu betreft. In al haar werk heeft de ILT te maken met een grote variatie aan onderwerpen en daarmee aan stakeholders. Van treinwagons met gevaarlijke stoffen tot drones, elektronisch afval, scheepvaart, cybersecurity, energielabels, legionella, taxi's, vuurwerk.

Hoofdstuk 8

Deltacommissaris

Co Verdaas

Werkzaamheden en kerntaken

Deltaprogramma

De deltacommissaris is de regeringscommissaris voor het Nationaal Deltaprogramma. In het deltaprogramma werken Rijk, waterschappen, provincies en gemeenten samen met kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties om ons land op de lange termijn veilig te houden en te zorgen dat we de perioden met te veel en te weinig water kunnen opvangen.

Onze laaggelegen delta is kwetsbaar voor overstromingen en de grilligheid van het weer. We hebben dat ervaren in opeenvolgende droge zomers, met de overstroming in Limburg en met het hoogwater in de winter van 2023/2024. In het Deltaprogramma werken de overheden samen met veel partijen in het land op een adaptieve wijze aan waterveiligheid, zoetwaterbeschikbaarheid en een robuuste klimaatbestendige ruimtelijke inrichting. Nu, in 2050 en ver daarna.

Rol van de deltacommissaris

Co Verdaas is sinds 1 december 2023 deltacommissaris.

Als regeringscommissaris doet hij voorstellen voor het nationaal Deltaprogramma, inclusief de programmering van maatregelen (Hoogwaterbeschermingsprogramma en deltaplannen Zoetwater en Ruimtelijke adaptatie) en de financiële consequenties daarvan (Deltafonds). Hij signaleert en agendeert de lange termijn ontwikkelingen op het gebied van waterveiligheid, zoetwaterbeschikbaarheid en ruimtelijke adaptatie. De functie van de deltacommissaris is wettelijk verankerd in de Waterwet.

De deltacommissaris doet elk jaar een voorstel met adviezen en maatregelen voor het Deltaprogramma, inclusief de financiële consequenties daarvan. Het voorstel is gericht aan de coördinerend bewindspersoon van IenW en de andere betrokken bewindspersonen (in ieder geval LNV en BZK). De minister van IenW biedt het rapport met daarin de kabinetsreactie, op Prinsjesdag aan Tweede en Eerste Kamer aan. Deze hoofdlijnenbrochure over het recentste rapport – Deltaprogramma 2024 – biedt een snelle blik op de voortgang en de aandachtspunten. Een uitgebreider overzicht treft u aan in het Overdrachtsdossier.

De deltacommissaris bevordert het overleg met betrokken bestuursorganen, bedrijven en maatschappelijke organisaties, bewaakt de voortgang van de uitvoering van het Deltaprogramma en rapporteert daarover. Hij stuurt op draagvlak bij alle betrokken overheden voor maatregelen en het programma als geheel en jaagt het politiek-bestuurlijke proces ook aan. Hij is onafhankelijk en kan als deskundige deelnemen aan de Raad voor de Fysieke Leefomgeving (RFL).

De deltacommissaris kan de betrokken bewindspersonen en ook de waterschappen, provincies en gemeenten zelfstandig adviseren en zo nodig voorstellen hun bevoegdheden in te zetten als de voortgang van het Deltaprogramma dreigt te stagneren. Hij stuurt ook op verbinding tussen de opgaven van het Deltaprogramma met andere grote maatschappelijke opgaven zoals de woningbouwopgave en de opgaven voor het landelijk gebied en natuurherstel. Jaarlijks vindt er een gesprek over het Deltaprogramma plaats tussen de deltacommissaris en de Tweede Kamer (Vaste commissies IenW en BZK) voorafgaand aan het Wetgevingsoverleg Water.

Stafbureau deltacommissaris

De Staf deltacommissaris bestaat sinds de aanstelling van de deltacommissaris in 2010. Het is een team van 17 mensen, waarvan een aantal in deeltijd. De directeur is Lilian van den Aarsen.

De kerntaak van de Staf deltacommissaris is de ondersteuning van de deltacommissaris in zijn werk. Op hoofdlijnen bestaat deze ondersteuning uit:

- Coördineren van totstandkoming en schrijven van het jaarlijkse Deltaprogramma dat op Prinsjesdag verschijnt (inclusief de programmering van maatregelen).
- Contact onderhouden met en verbinding leggen tussen alle thematische deelprogramma's (Waterveiligheid, Zoetwater en Ruimtelijke adaptatie) en deelgebieden/regio's van het Deltaprogramma, het Hoogwaterbeschermingsprogramma, Programma Integraal Riviermanagement (IRM) alsmede de kennisontwikkeling binnen en buiten het Deltaprogramma. Waaronder gezamenlijke uitvoering met IenW van het Kennisprogramma Zeespiegelstijging.
- Waar nodig ondersteuning, hulp en meedenkkraft bieden voor de deelprogramma's en -gebieden.
- Financieel-economisch advies over het Deltafonds en Deltaprogramma
- Organiseren van jaarlijkse Nationaal Deltacongres
- Woordvoering en communicatie deltacommissaris
- Ambtelijke ondersteuning bij (bestuurlijke) overleggen en (werk) bezoeken deltacommissaris.
- Voorbereiden en coördineren van het zesjaarlijks proces om de aanpak en opties voor een veilige en klimaatbestendige delta opnieuw te bezien, op basis van nieuwe kennis en inzichten. In 2023 is het proces van de tweede zesjaarlijkse herijking gestart. Dat leidt in 2026 tot voorstellen voor aanpassing of verandering van deltabeslissingen en regionale voorkeursstrategieën.

De tweede herijking wordt onder meer gebaseerd op nieuwe klimaatscenario's van het KNMI en de Tussenbalans van het Kennisprogramma Zeespiegelstijging. In 2024 komen diverse verkenningen en onderzoeken beschikbaar inclusief geactualiseerde deltascenario's, die moeten doorwerken in de herijking.

- De uitgaven voor het stafbureau van de deltacommissaris komen ten laste van het Deltafonds op grond van de Waterwet art. 7:22d lid 6.

Werkveld en stakeholders

De deltacommissaris functioneert als regeringscommissaris onder politieke verantwoordelijkheid van de minister van Infrastructuur en Waterstaat. De minister draagt de ministeriële verantwoordelijkheid voor het Deltaprogramma. De deltacommissaris is buiten de ambtelijke lijnorganisatie, centraal in het bestuurlijke veld gepositioneerd. Hij is daarmee de facto geen functionaris 'van het Rijk', maar 'van alle betrokken overheden'.

Het Deltaprogramma wordt uitgevoerd in samenwerking met alle overheidslagen en met betrokkenheid van maatschappelijke organisaties. Dit zorgt voor een breed scala aan partners: ministeries, provincies, gemeenten, waterschappen, maatschappelijke organisaties, kennisinstellingen en het bedrijfsleven.

Bestuurlijke inrichting Deltaprogramma

Bij de totstandkoming en uitvoering van het Deltaprogramma spelen bestuurders van de betrokken overheden een belangrijke rol. Dit is als volgt in het Deltaprogramma georganiseerd: de thema's Zoetwater en Ruimtelijke Adaptatie en elk deelgebied/regio hebben een eigen bestuurlijk platform, stuurgroep, of een bestuurlijk gebiedsoverleg. Voor het proces en de inhoud van het generieke thema Waterveiligheid is de lijnorganisatie van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat verantwoordelijk (DGWB). Met de partners is overleg in het Beleidsplatform Waterveiligheid.

Op nationaal niveau is er de Stuurgroep Deltaprogramma, onder voorzitterschap van de deltacommissaris, waarin afgevaardigden zitten vanuit de stuurgroepen van de generieke thema's en de deelgebieden en vertegenwoordigers van de koepels (IPO, VNG, UvW). Deze stuurgroep zorgt voor verbinding, samenhang van thema's en gebieden en voor advisering van de deltacommissaris om tot een jaarlijks voorstel van het Deltaprogramma te komen.

Voor de bestuurlijke vaststelling van het Deltaprogramma, wordt het – na goedkeuring in de Stuurgroep Deltaprogramma – voorgelegd aan de CFL en RFL. De deltacommissaris is agendalid van de RFL met het oog op bespreking van het Deltaprogramma en kan dus met dat doel bij de RFL aanwezig zijn. Na de RFL wordt het Deltaprogramma vastgesteld in het Bestuurlijke Overleg Water (BO Water) onder voorzitterschap van de minister van IenW. In dit BO Water wordt het jaarlijkse Deltaprogramma de facto vastgesteld, waarna formele vaststelling in de Ministerraad plaatsvindt.

Ook maatschappelijke organisaties zijn in alle gebieden/regio's betrokken. Ieder gebied werkt met maatwerk aan de opgaven aan het Deltaprogramma. De wijze waarop de maatschappelijke organisaties in de regio betrokken zijn, varieert per gebied. Op nationaal niveau verloopt de betrokkenheid van maatschappelijke organisaties via het Overlegorgaan Fysieke Leefomgeving (OFL). Het OFL adviseert de deltacommissaris over Deltaprogramma-brede zaken. Ook voor de generieke thema's zoetwater en ruimtelijke adaptatie speelt het OFL een rol bij het betrekken van maatschappelijke organisaties.

Hoofdstuk 9

Koninklijk Nederlands Meteorologisch Instituut (KNMI)

Maarten van Aalst

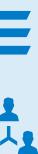
Missie

Het KNMI is een agentschap van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat c.q. een publieke kennisorganisatie (rijkskennisinstelling). De missie van het KNMI luidt: Het KNMI adviseert en waarschuwt de samenleving om risico's op het gebied van weer, klimaat en seismologie terug te dringen en schade en letsel te beperken. Met hoogwaardige kennis en technologie plus een uitgebreid meetnetwerk biedt het KNMI producten en diensten die bijdragen aan de veiligheid, bereikbaarheid, leefbaarheid en welvaart van Nederland.

73

Visie

Het KNMI ontwikkelt, net als veel andere nationale meteorologische instituten, een Early Warning Centre (EWC) voor verbeterde weerwaarschuwingen. Het doel is om vroegtijdiger, gerichter en betrouwbaarder te kunnen waarschuwen voor extreem weer. Wereldwijd wordt dit door de Wereld Meteorologische Organisatie bevorderd. De afgelopen jaren is er wereldwijd, bovenop een nauwkeurige en betrouwbare weerverwachting, een steeds groter wordende behoefte ontstaan aan het meewegen van de te verwachten impact ('not what the weather will be but what the weather will do') en het geven van handelingsperspectief.

Het KNMI hanteert de volgende visie

Het KNMI is het Nederlands instituut op het gebied van meteorologie, klimatologie, seismologie en aardobservatie. In 2025 functioneert vanuit het KNMI een multi hazard Early Warning Centre (EWC) c.q. een nationaal waarschuwingsadviescentrum, waarmee adviezen, waarschuwingen en scenario's van hoge kwaliteit worden geproduceerd. Het KNMI doet daartoe waarnemingen, beheert onderzoekinfrastructuur, ontwikkelt modellen, doet onderzoek en maakt verwachtingen en scenario's. Het KNMI bereikt maximale impact door dienstverlening aan het publiek en aan de samenleving en door samenwerking, zowel op Europees als op nationaal niveau, met de markt, kennisinstellingen en mede overheden. In 2025 is het KNMI een huis voor toptalent in een duurzame aantrekkelijke werkomgeving met dienstverlening en onderzoek van wereldklasse. (zie ook [KNMI-strategie 2020-2025](#)).

Wettelijke basis

Het instellingsbesluit van het KNMI stelt: "Het Koninklijk Nederlands Meteorologisch Instituut adviseert en waarschuwt de samenleving over risico's van weer, klimaat, seismologie en andere geofysische verschijnselen en doet onderzoek naar die risico's."

De zorgtakken van de minister -zoals belegd bij het KNMI – zijn op hoofdlijnen vastgelegd in de Wet taken meteorologie en seismologie (Wtms), die op 1 januari 2016 in werking is getreden en in 2021 is geëvalueerd. Momenteel loopt het traject van wetswijziging cf. de beleidsvoornemens. Dit heeft onder meer betrekking op het mogelijk maken van samenwerking met veiligheidsregio's en waterschappen.

Raad van toezicht en maatschappelijke adviesraad

Bij wet is een Raad van Toezicht ingesteld, die tot zorg heeft de wetenschappelijke kwaliteit van alle producten en activiteiten, de onderzoeks-methodiek en de onafhankelijkheid van het onderzoek te bewaken. Daarnaast heeft het KNMI een Maatschappelijke Advies Raad, die voor het KNMI een klankbord vormt voor de doeltreffendheid en maatschappelijke impact van het werk.

Publiek

Het KNMI laat tweejaarlijks een imago-onderzoek uitvoeren om inzicht te hebben in wat het algemene publiek van het KNMI vindt en of men het KNMI betrouwbaar vindt. Daarnaast laat het KNMI flitspeilingen uitvoeren om na te gaan of mensen hun gedrag aanpassen, naar aanleiding van waarschuwingen van het KNMI. Dat geeft tevens inzicht in de doeltreffendheid van het KNMI. Imago-onderzoeken tot dusver laten zien dat het KNMI goed bekend is en wordt gezien als betrouwbaar in haar berichtgeving en waarschuwingen. De bekendheid van het KNMI als klimaat instituut groeit.

Maatschappelijke baten

De Europese organisatie voor meteorologische satellieten heeft becijferd¹ hoe de verhouding is van maatschappelijke baten van overheidsinvesteringen in weer- en klimaatdiensten. Hieruit blijkt dat de maatschappelijke baten als volgt zijn verdeeld:

- Individuele burgers (28%),
- Transportsector (26%)
- Landbouw (16%)
- Energie (14%)
- Infrastructuur en eigendommen (13%)
- Watermanagement (2%)
- Overige zakelijke sectoren (1%).

Dit is exclusief niet-kwantificeerbare baten zoals bijdrage aan CO₂ reductie en vermeden slachtoffers.

Operationele dienstverlening 24/7

Het KNMI geeft weer verwachtingen en weer waarschuwingen die nodig zijn voor de dagelijkse veiligheid van de Nederlandse burgers, bedrijven en organisaties, inclusief de BES eilanden. Weer waarschuwingen aan het publiek geeft het KNMI aan volgens een internationale code, met geel ('wees alert'), oranje ('wees voorbereid') en rood ('onderneem actie'). Stormen krijgen een naam. Door de toename van extreem weer worden de weer waarschuwingen steeds urgenter.

De hoogwaardige kennis en data op het gebied van weer, klimaat en seismologie maakt het KNMI 24/7 beschikbaar. Op het gebied van weer voorziet het KNMI het algemeen publiek, de Rijksoverheid (water management centrum Nederland, Rijkswaterstaat), de lucht- en de scheepvaart van informatie, verwachtingen en waarschuwingen. Veiligheidsregio's en waterschappen voelen urgentie om met KNMI samen te werken aan eenduidige, tijdige en gerichte waarschuwingen, om Nederland veilig te houden.

Klimaat

Het KNMI verzamelt en genereert data, kennis en informatie over klimaat, klimaatverandering en de gevolgen daarvan. Deze kennis en informatie wordt periodiek vastgelegd in klimaatscenario's, de Nederlandse Klimaatatlas en de Staat van het Klimaat. Wekelijks brengt het KNMI een klimaatbericht uit. Sinds 2023 worden klimaatscenario's voor de BES eilanden in lijn gebracht Europees Nederland.

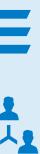
Meetnetwerk

Het KNMI heeft een uitgebreid meet netwerk om weer, klimaat, maar ook aardbevingen (onder meer door gaswinning) en vulkanen en tsunami's (in Caribisch Nederland) nauwlettend te volgen. Momenteel worden de voorbereidingen getroffen het meet netwerk uit te breiden met het oog op de ontwikkeling van geothermie in Nederland.

Meteorologische en seismologische meet stations verspreid over Nederland, neerslagradars, (vrijwillige) neerslag waarnemers, boeien op zee en instrumenten in vliegtuigen, aan de weer ballon en op satellieten zorgen voor constante data stroom aan meteorologische waarnemingen. Deze data worden gebruikt voor het berekenen van korte- en middellange termijn verwachtingen aan de hand van weer modellen, klimaat modellen en risico analyses. Vanaf 2023 wordt de dagelijkse weers verwachting gezamenlijk met Ierland, Denemarken en IJsland op

1 Socio economic benefits of EPS-Aeolus and EPS-Sterna, 28 September 2023

een supercomputer (HPC) in Reykjavik berekend. In 2024 ontwikkelt het KNMI in samenwerking met andere instituten een integrale aanpak voor het meten van broeikasgassen, klimaat en luchtkwaliteit.

Wetenschappelijk onderzoek

Het KNMI verricht onafhankelijk wetenschappelijk onderzoek op het gebied van weer, klimaat, seismologie, luchtkwaliteit en daarmee verwante geofysische onderwerpen. Veelal in samenwerking met universiteiten en onderzoeksinstellingen, zowel nationaal als internationaal. Dit onderzoek draagt bij aan de continue verbeteringen van de waarschuwingen, scenario's en andere informatie waarmee de gevaren voor de samenleving verminderd worden. Voor geavanceerd onderzoek is internationale samenwerking essentieel.

Internationale samenwerking

Internationale samenwerking in de wereld van meteorologie, seismologie, klimaatonderzoek en luchtkwaliteit is essentieel, omdat de beste verwachtingen voor Nederland afhangen van waarnemingen van elders, en ook de beste modellen in internationale consortia ontwikkeld worden. Dit geldt ook voor onderzoekscoöperaties, waaronder de snelle ontwikkelingen op het gebied van artificial intelligence en machine learning. Door deze samenwerkingscoöperaties wordt een hoger niveau van dienstverlening tegen lagere kosten gerealiseerd.

Het KNMI is namens Nederland vertegenwoordiger bij onder meer de Europese organisatie voor meteorologische satellieten ([EUMETSAT](#)), de Europese organisatie voor middellange termijn weerverwachtingen ([ECMWF](#)) en de Wereld Meteorologische Organisatie ([WMO](#)). Het KNMI is tevens uitvoerend Nederlands focal point voor het VN wetenschappelijk klimaatpanel (IPCC). Voor de verificatie van het internationaal kernstop-verdrag analyseert het KNMI als Nationaal Data Centrum de meetgegevens van het International Monitoring System en adviseert in die rol het Ministerie van Buitenlandse Zaken. Met KNMI Global draagt KNMI bij aan wereldwijde meteorologische waarnemingen en versterking van early warnings en risicomanagement.

Hoofdstuk 10

Planbureau voor de Leefomgeving (PBL)

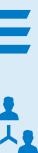
Marko Hekkert

Het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) is het nationale instituut voor strategische beleidsanalyses op het gebied van milieu, natuur en ruimte. Het PBL draagt bij aan de kwaliteit van de politiek-bestuurlijke afweging door het verrichten van verkenningen, analyses en evaluaties waarbij een integrale benadering vooropstaat. Het PBL is voor alles beleidsgericht. Het verricht zijn onderzoek gevraagd en ongevraagd, onafhankelijk en wetenschappelijk gefundeerd.

77

Het PBL is een inhoudelijk onafhankelijk onderzoeksinstituut op het gebied van de leefomgeving, dat organisatorisch onderdeel is van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Het PBL verricht zijn analyses, evaluaties en verkenningen primair als input om de kwaliteit van de besluitvorming van kabinet en parlement te bevorderen.

Daarnaast richt het onderzoek zich ook op andere overheden, internationale organisaties en maatschappelijke organisaties. Dit onderzoek doet het PBL zowel op eigen initiatief als op verzoek van externe partijen, meestal een ministerie of een internationale organisatie zoals UNEP (United Nations Environment Program) en de Europese Commissie. Verzoeken van de rijksoverheid komen vooral van de ministeries van EZK, I&W, LNV, BZK, BZ, AZ en Financiën.

De inhoudelijke onafhankelijkheid van het PBL is gewaarborgd in de Aanwijzingen voor de Planbureaus. Het PBL beschikt over een Begeleidingscollege dat een essentiële rol heeft als onafhankelijke toezichthouder op zowel de wetenschappelijke kwaliteit als de maatschappelijke relevantie van het PBL-werk.

Werkveld & stakeholders

Als Planbureau werken we nadrukkelijk op de interface tussen wetenschap, beleid en samenleving. PBL-onderzoek is voor alles beleidsgericht: erop gericht beleidsvorming en -uitvoering te ondersteunen met kennis. Kenmerkende elementen van PBL-onderzoek zijn onder meer integrerend denken, verbinding tussen biofysische en institutionele dimensies, oog voor de wisselwerking tussen overheid en samenleving en waar mogelijk en relevant oog voor regionale verschillen en de internationale dimensie. PBL-onderzoek is meestal multidisciplinair; in het planbureau werken onder meer natuurkundigen, geografen, biologen, economen, bestuurskundigen, klimaatwetenschappers, stedenbouwkundigen, landbouwkundigen, wiskundigen en methodologen samen. Het planbureau heeft deels ook een aanjaagfunctie: soms zal PBL-onderzoek onderwerpen

kunnen agenderen die het rijk of andere overheden op langere termijn zullen moeten adresseren. Dat betekent dat het PBL de verantwoordelijkheid heeft om up-to-date en up-to-standards kennis te bieden, ten behoeve van een goede bestuurlijke afweging.

Specifiek

De kerntaken van het PBL zijn:

- het in beeld brengen van de actuele kwaliteit van milieu, natuur en ruimte en het evalueren van het gevoerde beleid;
- het verkennen van de toekomstige maatschappelijke ontwikkelingen die van invloed zijn op de kwaliteit van milieu, natuur en ruimte, en het ex-ante evalueren van mogelijke beleidsopties;
- het signaleren en agenderen van maatschappelijke vraagstukken die van belang zijn voor de leefomgeving;
- het identificeren van mogelijke strategische opties voor het bereiken van overheidsdoelen op het gebied van milieu en natuur en ruimte.

Hoofdstuk 11

Stafdirecties en overige dienstonderdelen

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12
- ≡
- 👤
- ^K
- ^V

Hoofddirectie Financiën en Integrale Bedrijfsvoering (FIB)

Plaatsvervangend SG, Hillie Beentjes

Financiën en Integrale Bedrijfsvoering (FIB) is de bedrijfsvoering van lenW. Onder FIB vallen de concerndirecties bedrijfsvoering die een lenW-breed verantwoordelijke zijn voor het ontwikkelen, ontwerpen en implementeren van Bedrijfsvoeringsbeleid en -kaders. Ook valt onder FIB de directie Uitvoering, Decentraal Advies en Control (UDAC) die verantwoordelijk is voor de uitvoerende taken van de bedrijfsvoering voor de Bestuurskern van lenW en (deels) voor de agentschappen. Binnen FIB wordt zoveel en zo goed mogelijk samengewerkt om het beste resultaat voor lenW te realiseren: Bedrijfsvoering is daarmee partner in het resultaat van lenW.

Werkzaamheden & kerntaken

De bedrijfsvoering van lenW vervult een essentiële rol in het bereiken van de ambities en de doelstellingen van het ministerie. De politieke en maatschappelijke thematiek en dynamiek, zoals opgavegericht werken, snelle IT-ontwikkelingen en een transparante overheid, vragen flexibiliteit en wendbaarheid in de inzet van mensen, financiën en (IV-) middelen. Daarom staat de organisatie voor integraliteit in de bedrijfsvoering waarin de financiële-, HRM- en I-(CIO)-taken, organisatie-inrichting en beveiligingstaken zijn samengebracht. FIB kent vijf organisatorische eenheden die in totaal uit ongeveer 500 fte bestaat.

FIB heeft, als concernstaf voor de bedrijfsvoering van lenW, een regisserende, adviserende en toetsende rol in het functioneren en presteren van lenW. FIB ondersteunt en adviseert het management op het gebied van financiën, organisatie, strategie en personeelsbeleid. De aandacht gaat vooral uit naar de relatie tussen te bereiken resultaten, in te zetten middelen en kosten.

Specifiek

Concerndirecties

De focus van de concerndirecties ligt op advisering van de bewindslieden en SG-functie vanuit het concernbelang van lenW en de SG als ‘ambtelijk eindverantwoordelijk’. Enerzijds valt hieronder het in opdracht van de SG opstellen van lenW-brede kaders. Anderzijds behelst dit namens de SG de control op deze kaders.

Concerndirectie Financieel Economische Zaken (CD FEZ)

De concerndirecteur en directie FEZ vallen rechtstreeks onder de SG. Beheersmatig (capaciteit en middelen) is de directie deel van de pSG-directies die samen FIB vormen. De directeur FEZ neemt zitting in het DT FIB. Voor meer informatie, zie onderdeel Concerndirectie Financieel Economische Zaken.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12

Concerndirectie Informatievoorziening (CDIB)

CDIB, ook wel “CIO Office” genoemd, werkt aan strategie vorming, adviseert, stimuleert, stelt kaders en heeft een controlerende functie. CDIB doet dit voor en met alle organisaties in het concern: BeleidsDG’s, Uitvoering, Inspectie, Kennis en de ZBO’s. In het CIO-Stelsel Rijk werkt CDIB samen met alle departementen. Een zichtbare beweging is verder dat de EU steeds meer wetten en richtlijnen voor digitalisering opstelt.¹ CDIB helpt lenW om hieraan te voldoen.

CDIB is een jonge directie. We voeren de taken uit conform het CIO besluit Rijksdienst. Sinds begin 2021 werken we aan het ontwikkelen van lenW tot een proactieve en innovatieve speler op het gebied van digitalisering; Een organisatie die vooroploopt als het gaat om de toepassing van Informatie Voorziening en - Technologie (IV/IT). Daarbij houdt lenW rekening met publieke waarden, risico’s en kosten.

CDIB vormt strategieën, stelt kaders en heeft een controlerende functie op het vlak van IV. CDIB stelt de I-Strategie lenW op en stimuleert de uitvoering ervan. CDIB helpt het lenW concern bij de digitale transformatie en digitale innovaties. Ook zorgt CDIB dat wet- en regelgeving en Rijksbrede en Europese kaders voor digitalisering binnen lenW worden opgevolgd.

Functionarissen CDIB

De pSG is formeel de Chief Information Officer (CIO) van lenW. De directeur van CDIB voert namens de pSG de taken van de CIO uit en is daarmee de “acting CIO lenW”: voorzitter van de CIO Raad lenW, met een adviserende functie naar bewindspersonen en BSR.

¹ Data Governance Act, Data Act, Network and Information Systems Directive (NIS2), Digital Markets Act, Digital Services Act, Artificial Intelligence (AI) Act, AI Liability Directive.

Naast de “acting CIO” maken de Chief Information Security Officer (CISO), de departementale beveiligingsautoriteit (BVA) en de functionaris gegevensbescherming (FG) onderdeel uit van CDIB.

De taken van de CISO volgen ook uit het CIO Stelsel. De CISO ontwikkelt en coördineert het departementale informatiebeveiliging beleid. Deze ondersteunt het verantwoordelijk lijnmanagement bij de implementatie en naleving van dat beleid.

De BVA en FG ressorteren hiërarchisch niet onder de actingCIO, omdat zij onafhankelijk hun taken moeten kunnen uitvoeren. De BVA voert het onafhankelijke interne toezicht uit op integrale beveiliging conform het Besluit BVA-stelsel 2021. De FG is de onafhankelijke intern toezichthouder op het naleven van de gegevensbescherming ten aanzien van persoons- en/of politiegegevens conform de EU-verordening resp. EU-richtlijn. Uit de verordening vloeien de taken, verantwoordelijkheden en positie van de FG voort. De FG doet verslag aan de SG en of bewindspersoon.

Concerndirectie Mens en Organisatie (CDMO)

CDMO is verantwoordelijk voor de kaders en de control op HRM, huisvesting, duurzaamheid en integriteit. Daarbij is niet alleen inhoud maar vooral de relatie tussen de betrokken partijen een belangrijke dimensie. Alleen door investering in de relatie ontstaat een open sfeer voor besprekking van issues bij kaderstelling en control. Deze relationele dimensie is op ieder niveau (van bestuur tot medewerkers) even belangrijk. Binnen CDMO is er momenteel veel focus op de drie thema’s uit het Strategisch Personeelsplan (SPP): i) Organisatie van het werk: Opgavegericht en Grensoverstijgend. ii) Bemensing: Talent optimaal benutten Vakmanschap en Innovatie en iii) Randvoorwaarden: Vitaal, Veilig en Integer Werkklimaat. Voor het thema integriteit is er – gezien het grote belang dat lenW hecht aan dit thema – een bureau integriteit met een directeur.

Directie Eigenaarsadviesing (DEA)

De sturing ten aanzien van uitvoeringsorganisaties vindt plaats binnen de sturingsdriehoek van beleid, uitvoering en eigenaar. Binnen lenW gaat het daarbij om organisaties als Rijkswaterstaat, ProRail, Luchtverkeersleiding Nederland, het CBR en de RDW. De rol van eigenaar is binnen lenW belegd bij de SG en pSG. Zij worden daarbij ondersteund door de directie Eigenaarsadviesing (DEA). DEA houdt zich onder meer bezig met:

- beoordeling van de continuïteit en de kwaliteit van de uitvoeringsorganisaties. zowel qua beleid (krijgt de organisatie niet te veel taken, is het beleid wel – voldoende – uitvoerbaar?), strategisch (wat zijn de lange lijnen, heeft die uitvoeringsorganisatie nog wel bestaansrecht in de toekomst?), politiek (reputatie, beantwoording Kamervragen) als bedrijfsvoering (financiën, personeel, IT);
- het voorbereiden van en uitvoering geven aan wettelijke verplichtingen, bijvoorbeeld de goedkeuring van de begroting en de jaarrekening en de benoeming van bestuurders en toezichthouders;
- het voorbereiden van de bestuurlijke overleggen van de uitvoeringsorganisaties met de bewindspersonen en met de SG en (p) SG;
- het bevorderen van de goede werking van de driehoek beleid, uitvoering en eigenaar;
- de departementsbrede coördinatie rondom Werk aan uitvoering waaronder het voorbereiden van inbreng t.b.v. de ACU en de MCU.

In 2023 is een nieuwe eigenaarsvisie opgesteld. Pro-activiteit en vroegtijdige signalering zijn hierin belangrijke uitgangspunten. Daarnaast is de stand van de uitvoering lenW één van de belangrijke DEA-producten die in 2023 is opgeleverd en in november 2023 naar de Tweede Kamer is gestuurd.

Directie Uitvoering en Decentraal Advies en Control (UDAC)

Onder verantwoordelijkheid van de pSG worden de uitvoerende taken van bedrijfsvoering voor de Bestuurskern van lenW en (deels) voor de agentschappen verricht door de directie Uitvoering en Decentraal Advies en Control (UDAC). Deze directie heeft tevens een sturende en/of regisserende rol richting de Rijksbrede SSO's (concerndienstverleners) waarin de afgelopen jaren een aanzienlijk deel van de bedrijfsvoering is ondergebracht. UDAC bestaat uit drie directies die gespiegeld zijn aan de drie concerndirecties:

1. Directie Financiën en Inkoop adviseert en ondersteunt op gedegen en proactieve wijze op het gebied van Control, het financiële administratieve proces en het inkoop- en subsidieproces en borgt de rechtmatigheid ervan. Tevens is de directie verantwoordelijk voor het beheer en de operatie van het regeringsvliegtuig (PHGOV).

2. Directie Informatie en Exploitatie

De directie Informatie en Exploitatie houdt lenW draaiend! Binnen lenE is de I-functie voor de Bestuurskern geconcentreerd. Deze I-functie omvat alle vormen van dienstverlening op ICT-gebied, van gebruikerondersteuning en beheer via leveranciersmanagement en projectuitvoering tot en met (strategisch) advies. Alle beleid-DGs en het cluster Bestuursondersteuning, staven en bedrijfsvoering hebben een eigen i-team. Deze teams adviseren het management en medewerkers bij het bedenken en inzetten van ICT om beleidsopgaven en doelstellingen te realiseren.

De tweede taak van de directie lenE voor het concern lenW omvat het beheer en ontwikkeling van gemeenschappelijke bedrijfsvoering-systemen zoals SAP Finance, Identity Management en de record management applicatie (het digitale archief).

Ook sturen we verschillende grote programma's aan, waaronder Horizon en Onbeperkt toegankelijk. Horizon werkt aan een nieuw lenW-breed Content Services Platform (CSP). De huidige systemen worden hierin opgenomen, vervangen of geïntegreerd. Informatie is

hierdoor makkelijker terug te vinden, de medewerker krijgt duidelijker inzicht in status en voortgang van processen en zowel intern als extern kan er beter worden samengewerkt. Bovendien voldoet lenW hiermee aan wettelijke eisen van bijvoorbeeld openbaarmaking. Het programma Onbeperkt toegankelijk werkt toe naar toegankelijke overheidswebsites, -apps en de daarop gepubliceerde documenten. Een groot deel van de dienstverlening doen we zelf, voor bepaalde onderdelen zoals het beheer van de werkplek of SAP, maken we gebruik van shared services binnen het Rijk of externe dienstverleners. lenE werkt meer tactisch/operationeel en heeft de Bestuurskern, de Staf Deltacommissaris en de ANVS als werkgebied. lenE levert diensten op ICT-gebied: van gebruikersondersteuning en beheer via leveranciersmanagement en projectuitvoering tot en met (strategisch) advies. Zo coördineert lenE de uitvoering van de kantoorautomatisering voor de Bestuurskern. En de informatiemanagers van lenE ondersteunen de beleidsDg's in hun ambities. Per DG stellen zij een l-agenda op waarmee het DG op InformatieVoorziening/-Technologie (IV/IT) stuurt.

3. **Directie Organisatie en Personeel** adviseert en ondersteunt managers en medewerkers bij vragen op het gebied van inkomen en arbeidsvoorraarden, organisatieontwikkeling en de ontwikkeling van teams en individuele medewerkers. De afdeling duurzaamheid en huisvesting draagt zorg voor de huisvesting en de facilitaire voorzieningen voor het verzorgingsgebied en verricht activiteiten op het terrein van duurzaamheid. Onder deze directie valt ook de afdeling die het personenvervoer uitvoert voor de bewindspersonen en ambtelijke top van lenW. Tot slot verzorgt het team communicatie het communicatieadvies over de bedrijfsvoering activiteiten van FIB.

Concerndirectie Financieel Economische Zaken (FEZ)

Marc Konings

De directie Financieel Economische Zaken (FEZ) heeft een wettelijke taak als concerncontroller van het Ministerie van lenW. FEZ is de adviseur voor de minister, staatssecretaris en secretaris-generaal van lenW ten aawwéle en economische aangelegenheden. De directeur FEZ is vanuit die rol deelnemer aan bestuursraad en bewindspersonenstaf van lenW.

FEZ draagt zorg voor toetsing en advies met betrekking tot alle (beleids-) voorstellen met financiële impact die aan bewindspersonen worden voorgelegd. Daarbij zorgt FEZ namens de bewindspersonen voor de noodzakelijke afstemming met de minister van Financiën via de Inspectie der Rijksfinanciën (IRF). FEZ draagt bij aan solide integrale begrotingsbesluitvorming en levert vanuit dat perspectief een bijdrage aan de kwaliteit van beleid en uitvoering. Tevens coördineert FEZ de concernsturingscyclus, waarin de SG managementafspraken maakt met alle diensthoofden. Doel daarvan is het realiseren van ambities in beleid, uitvoering, inspectie en bedrijfsvoering en borging van het naleven van kaders en afspraken.

De directie Financieel Economische Zaken is op grond van de Comptabiliteitswet 2016 en Besluit FEZ van het Rijk verantwoordelijk voor onder meer:

- het opstellen van de begrotingen en jaarverslagen van lenW en het coördineren van de bijbehorende processen binnen het departement en met het ministerie van Financiën;
- toezicht op doeltreffendheid en doelmatigheid van beleid en bedrijfsvoering;
- toezicht op voorstellen met financiële gevolgen die aan de ministerraad of het parlement worden voorgelegd;
- kaderstelling en toezicht op uitvoering van risicoanalyses, begrotingsbeheer, financieel beheer, materiële bedrijfsvoering en inkoop en de daartoe gevoerde administraties;
- organisatie en functioneren van het audit committee;
- vertegenwoordigen van lenW in het interdepartementaal overleg over financieel-economische aangelegenheden;
- verantwoordelijkheid betreft zowel het kerndepartement als overige dienstonderdelen van lenW, zoals Rijkswaterstaat, KNMI en Inspectie Leefomgeving en Transport.

CD FEZ heeft een omvang van 46 fte. De directie is ingericht in drie afdelingen:

- Begrotingszaken
- Beleidscontrol en advies
- Kaderstelling en control

CD FEZ: Begrotingszaken (BZ)

Begrotingszaken coördineert de budgettaire besluitvorming voor het departement. Voor alle besluitvormingsmomenten verzamelt Begrotingszaken de benodigde gegevens van alle diensten, zoals knelpunten, meevalters, beleidsmatige wensen, etc. Dit wordt geanalyseerd, met behulp van de twee andere FEZ-afdelingen en decentraal

control en voorzien van een advies aan de Bestuursraad voorgelegd. Daarna wordt dit aan bewindspersonen voorgelegd. Ook stemmen we hierover af met de Inspectie der Rijksfinanciën (IRF). Uiteindelijk zorgt Begrotingszaken ervoor dat alle wijzigingen in onze begroting netjes geadministreerd worden en dat alle begrotingsstukken (wetten en memories van toelichting) tijdig en juist aan het Parlement worden opgeleverd.

Begrotingszaken stelt in het voorjaar de beleidsbrief op en adviseert u voor de jaarlijkse onderhandelingen met de minister van Financiën (het begrotingsbilateraal). Begrotingszaken stelt ook het Jaarverslag van lenW op en ondersteunt u bij het verantwoordingsdebat in de Kamer. Voor de begrotingsbehandeling coördineren we de reactie op de amendementen.

CD FEZ: Beleidscontrol en Advies (BCA)

Beleidscontrol en Advies zorgt ervoor dat besluiten in principe pas aan bewindspersonen worden voorgelegd als deze financieel gedekt zijn en economisch onderbouwd. Doeltreffendheid en doelmatigheid en het toepassen van het Beleidkompas vormen daar belangrijke toetspunten bij. Daarnaast speelt de afdeling een (actieve) regierol als het gaat om het tijdig in beeld brengen van risico's, beheersmaatregelen en opties om tot financiële dekking te komen. Beleidscontrol en Advies werkt hiertoe met alle dienstonderdelen, zoals de beleidsdirectoraten, Rijkswaterstaat en KNMI. Daarnaast zorgt de afdeling voor de inhoudelijke afstemming met de IRF.

Kaderstelling en Control (K&C)

De afdeling Kaderstelling en Control vertaalt Rijksbrede kaders op het terrein van financiële bedrijfs- en beleidsprocessen naar interne regelgeving, inclusief fiscale aangelegenheden. De afdeling zorgt voor de interne Concernsturingscyclus (Planning & Controlcyclus). De afdeling voert control op de apparaatsuitgaven en stimuleert

de doorontwikkeling van de beleidscyclus en evaluatiefunctie binnen lenW en het toepassen van het Beleidskompas. Daarnaast coördineert de afdeling binnen lenW de onderzoeken van de Auditdienst Rijk en Algemene Rekenkamer en is daarmee het centrale contact richting beide organisaties. Ook voert de afdeling het secretariaat van het Auditcommittee. Kaderstelling en Control houdt daarbij ook regie op de aanpak van de knelpunten en onvolkomenheden in het financieel en materieel beheer. Tot slot is bij deze afdeling de functie van coördinerend directeur Inkoop (CDI) belegd, die kaders stelt en toezicht houdt ten aanzien van inkoop en aanbesteding binnen lenW.

Directie Bestuursondersteuning (DBO)

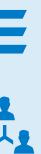
Brigitte Zonneveld

De directie Bestuursondersteuning ontzorgt de politieke en ambtelijke leiding van het ministerie met (strategische) advisering, (secretariële) ondersteuning en een soepel lopende stukkenstroom. Deze directie is het ondersteunende dienstonderdeel voor de bewindspersonen en voor de Bestuursraad. En ondersteunt en adviseert daarmee op vaste overlegorganen zoals de Staven (overleg tussen Bewindspersoon en directies), de Ochtendberaden (overleg tussen bewindspersonen en Bestuursraad-leden) en de overleggen van de Bestuursraad.

DBO bestaat uit ca. 55 medewerkers en staat onder leiding van directeur Brigitte Zonneveld, plv. directeur Marieke te Veldhuis, MT-lid en hoofd SPZ Alwin Schrooten en directiesecretaris Cindy Dee.

Brigitte Zonneveld is als directeur eindverantwoordelijk voor de directie qua mensen, producten, diensten en financiën. Voorts bekleedt de directeur samen met de adviseurs een adviesrol richting de bestuursraadleden en neemt in die hoedanigheid ook deel aan de wekelijkse BSR-vergaderingen. Daarnaast is de directeur verantwoordelijk voor de dagelijkse leiding aan het flex-team en de bestuursadviseurs van team Minister en Staatssecretaris.

De plaatsvervangend directeur, Marieke te Veldhuis is verantwoordelijk voor de dagelijkse leiding aan de adviseurs van Team Algemeen en de secretariaten van de ambtelijke top (SG en DG's). Daarnaast neemt de plv. directeur deel aan het maandelijks terugkerend Strategisch Bedrijfsvoering Beraad (SBB).

Alwin Schrooten is algemeen MT-lid en geeft dagelijks leiding aan het team Stukkenstroom en Parlementaire Zaken (SPZ), team Kamerbewaarders en de secretariaten voor de politieke top (minister en staatssecretaris). Daarnaast is hij betrokken bij ICT gerelateerde projecten die de dagelijkse werkzaamheden binnen DBO bepalen.

Cindy Dee vervult de rol van directie secretaris en houdt zich in die hoedanigheid onder andere bezig met alle organisatorische, adviserende en financiële aspecten van het MT zoals de bestuurskosten die gemaakt worden door de politieke en ambtelijke top.

Het MT wordt verder ondersteund door een management-assistent en tevens ICT-coördinator voor de afdeling.

De kerntaken van DBO in 4 pijlers:

1. Secretariële ondersteuning bewindspersonen en BSR-leden en algemene ondersteuning Bestuursplein;
2. Advisering van de bewindspersonen en ambtelijke top (politiek assistenten, bestuursadviseurs Minister en Staatssecretaris en adviseurs Team Algemeen). De politiek assistenten van de bewinds-personen worden in overleg met u aangesteld;
3. Coördinatie van de stukkenstroom en parlementaire zaken (team Stukkenstroom en Parlementaire zaken (SPZ);
4. Specifieke onderzoekwerkzaamheden en ondersteuning voorbereiding adviezen (FlexTeam).

Specieker

Secretariële ondersteuning en algemene ondersteuning Bestuursplein

De bewindspersonen en de BSR-leden worden ondersteund door hun secretariaten. Voor de bewindspersonen, SG en DG's zijn dit duo-teams. Het secretariaat Minister en het secretariaat Staatssecretaris heeft voorts een flex-collega, die bijspringt, o.a. op de dagen dat de duo's niet voltallig aanwezig zijn. Zij werken allen nauw samen om alles soepel te laten verlopen.

Daarnaast worden de bewindspersonen, SG en DG's dagelijks ondersteund door het team kamerbewaarders die zorgen voor de ontvangst van gasten, het afkloppen van afspraken, het uitserveren van koffie/thee en overige catering om de dag zo soepel mogelijk te laten verlopen.

Advisering van de bewindspersonen en ambtelijke top

(Politiek assistenten en bestuursadviseurs)

Politiek assistenten

De politiek assistenten (PA's) van de bewindspersonen ondersteunen bij de parlementaire contacten en de contacten met het maatschappelijk veld. Zij werken nauw samen met de adviseurs van de bewindspersonen.

Bestuursadviseurs

De bestuursadviseurs adviseren de politieke en ambtelijke top gevraagd en ongevraagd over inhoudelijke en politiek gevoelige kwesties. Voorts bieden zij ondersteuning bij de voorbereiding van diverse overleggen. Zij vormen de schakel tussen beleid, de Bestuursraad en de bewindspersonen.

Coördinatie stukkenstroom en parlementaire zaken (SPZ)

De gehele stukkenstroom van lenW is volledig gedigitaliseerd en verloopt via het systeem Content Manager (CM). Alle medewerkers en de BSR-leden kunnen op deze wijze de stukken beoordelen en doorgeleiden. De bewindspersonen en BSR-leden hebben een e-parafeerapp voor het afdoen van de stukken.

Het team Stukkenstroom en Parlementaire Zaken coördineert niet alleen de route van alle lenW-stukken in Content Manager en Ibabs naar de bewindspersonen en de beide Kamers, maar regelt ook de coördinatie van de beantwoording van parlementaire vragen, verzoeken en bijvoorbeeld de begrotingsbehandeling binnen het ministerie. SPZ vormt de verbindende schakel tussen de (beleids-)directies, de ondersteuners en de adviseurs v.w.b. de efficiënte en professionele doorgeling van alle digitale stukken en inkomende post. Voorts verzorgt dit team de administratieve en voorbereidende ondersteuning van diverse overleggen, zoals de Bestuursraad en het Ochtenberaad.

Ook onderhoudt het team de contacten met de Griffies van de Eerste en Tweede Kamer voor de logistieke en agenda-technische parlementaire zaken. De inhoudelijke Kamercontacten verlopen via de PA's.

Het FlexTeam

Dit team bestaat uit strategische adviseurs en verricht voornamelijk specifieke onderzoekwerkzaamheden en biedt in voorkomende gevallen (zoals bij strategische vraagstukken e.d.) ondersteuning bij de voorbereiding van adviezen aan de bewindspersonen en BSR.

Directie Communicatie (DCO)

Friso Fennema

Communicatie helpt bij het vereenvoudigen van beleid en het begrijpelijk vertellen van wat de overheid doet. DCO ondersteunt via communicatie de totstandkoming van helder en gedragen lenW-beleid.

Werkzaamheden & kerntaken

Voor vertrouwen in de overheid en draagvlak voor het beleid is effectieve en betrouwbare communicatie onmisbaar. Als partner van beleid en uitvoering werkt DCO in het hart van de organisatie. Onze ambitie is begrijpelijk beleid te maken in plaats van beleid begrijpelijk. Daarbij verbinden we binnen- en buitenwereld – de organisatie van lenW en de wereld daarbuiten, evenals de korte en lange termijn en spelen we in op de dagelijkse actualiteit.

DCO werkt nauw samen met de politieke en ambtelijke top. Samen bepalen we de communicatieve prioriteiten: extern, intern én corporate. Deze vormen de basis voor ons werk. Daarbij staat openheid voorop en werken we samen met andere departementen op tal van maatschappelijke thema's.

Bij DCO werken 62 communicatieprofessionals. We kennen de disciplines: communicatieadvies, woordvoering, onderzoek en analyse, beeld, online advies, social media-advies, webcare en maatschappelijke correspondentie, monitoring, protocol en externe optredens, intranetredactie, corporate communicatie en speechschrijven.

Werkwijze en contact met bewindslieden

C-teams

DCO ondersteunt de bewindslieden ieder met een eigen communicatieteam (C-team). In deze teams zijn alle betrokken DCO-disciplines vertegenwoordigd. Onder leiding van een coördinator en een MT-lid werken de teams planmatig aan het profiel en de prioriteiten van de bewindspersonen en het departement. Bewindspersonen hebben elke twee weken een overleg met een afvaardiging van het team.

Een derde C-team is er voor de corporate communicatie, de communicatie van het ministerie als organisatie (intern en extern) en voor de communicatieve ondersteuning van de Secretaris-Generaal. Daarnaast formeren we multidisciplinaire teams rond grote projecten, zoals Prinsjesdag of de kabinetswissel, maar ook bijvoorbeeld corona.

Woordvoering

De woordvoerders acteren op de actualiteit, adviseren bewindspersonen over publiciteit (optredens, interviews en reacties voor pers), doen woordvoering richting media en geven strategisch advies op actuele en beeldbepalende onderwerpen. De woordvoerders van de bewindspersonen staan in nauw contact met de persvoorlichters van andere lenW-onderdelen en uitvoeringsorganisaties, zoals Rijkswaterstaat, de ILT en het KNMI. Daarnaast heeft DCO een crisiscoördinator. Bij grote crises werken alle disciplines van DCO nauw samen.

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12

Protocol & Externe Optredens

De adviseurs van protocol verzorgen de advisering, voorbereiding en begeleiding bij nationale en internationale externe optredens. Ze initiëren werkbezoeken, beoordelen uitnodigingen op basis van de prioriteiten en stellen programma's voor evenementen samen. Belangrijk hierbij is een juiste balans in prioriteiten en een evenredige landelijke dekking.

Speeches en redactie

De speechschrijvers verzorgen alle speeches en spreekpunten voor openbare optredens, videoboodschappen, voorwoorden en andere op naam van bewindlieden geschreven teksten, met uitzondering van Kamerbrieven. Voor beeldbepalende spreekmomenten hebben bewindspersoon en speechschrijver vooraf een gesprek. Ook is de speechschrijver soms aanwezig bij vergaderingen met de bewindspersoon.

De redactie verzorgt de nieuwsvoorziening binnen lenW over zowel intern als extern nieuws: lenW-onderwerpen, HRM- en ICT-zaken, versterking sociale cohesie en ondersteuning bedrijfsvoering. De redacteurs gebruiken daarvoor intranet (zowel tekst als beeld en geluid), (digitale) magazines en narrowcasting.

Communicatieadvies en Onderzoek & Analyse

In de dagelijkse hectiek is het soms oppassen dat 'regeren' niet 'reageren' wordt. We hebben eigen verhalen te vertellen. Daarvoor zijn de communicatieadviseurs verantwoordelijk. Zij adviseren hoe we de prioriteiten van Infrastructuur en Waterstaat het beste over het voetlicht krijgen. Dat doen ze in nauwe samenwerking met hun collega's binnen DCO en hun beleidscollega's.

Ook zijn de communicatieadviseurs verantwoordelijk voor publiekscommunicatie. Denk daarbij aan de informatievoorziening via websites als Rijksoverheid.nl en via gedragscampagnes als MONO, BOB en vuurwerk. DCO faciliteert lenW daarnaast in beeldcommunicatie en vormgeving (foto's, video's, infographics) en bewaakt de Rijkshuisstijl.

DCO 'haalt de buitenwereld binnen'. We onderzoeken de effecten van lenW beleid, of het draagvlak voor voorgenomen maatregelen in de Nederlandse samenleving. Dat doen we onder meer met behulp van media-analyses en publieksonderzoek. Daarnaast ontwikkelen en benutten we gedragskennis en -onderzoek. Weten is immers nog geen doen. Naast ratio spelen emotie en onbewuste patronen een grote rol. Met deze kennis maken we onze communicatie effectiever.

Newsroom

De Newsroom van DCO is de schakel tussen de buitenwereld en het ministerie. Monitoring houdt doorlopend in de gaten wat er rondgaat over lenW-onderwerpen: zowel online als print, radio en televisie. De adviseurs leveren continu overzichten en omgevingsbeelden, zodat lenW snel kan reageren en weet wat er leeft.

Bij maatschappelijke correspondentie/webcare komen alle publieksvragen binnen. Elke vraagsteller krijgt antwoord, in overleg met de beleidsafdelingen en/of woordvoering. Komen er veel vragen binnen over hetzelfde onderwerp, dan volgt een intern signaal of externe actie.

De online en social media adviseurs brengen de boodschap van lenW online. Via social media, maar ook via websites en [Rijksoverheid.nl](#) en [Government.nl](#) (Engelstalig kanaal). Zij adviseren de bewindspersonen over social media. Team online vormt daarnaast de schakel naar het corporate intranet.

Directie Algemeen Strategisch Advies (ASA)

Ben Geurts

De directie Algemeen Strategisch Advies (ASA) bevordert vanuit haar centrale positie het strategisch vermogen van de organisatie. De directie stimuleert, adviseert en daagt de beleidsverantwoordelijken uit. Hiermee zorgt zij voor een krachtig strategisch, economisch en innovatief kennisprofiel.

Werkzaamheden en kerntaken

De directie ASA ondersteunt de beleidsdirectoraten-generaal met het bepalen van de strategische lange termijnvisie, en het bevorderen van de samenhang met andere beleidsdossiers binnen lenW en daarbuiten. De beleidsdirectoraten-generaal blijven hierbij hoofdverantwoordelijk voor het beleid en de strategie-, kennis- en innovatieopgaven in hun beleidsdomein. Daarnaast zorgt ASA via structurele werkwijzen, bijeenkomsten en vernieuwende werkvormen voor samenhang en gezamenlijke programmering van kennis en innovatie. Bij dit alles laat ASA een kritisch tegengeluid horen waar nodig. De directie adviseert direct aan bestuursraad en bewindspersonen. De directeur van de directie ASA is Ben Geurts, plv. directeur is Erik Schmieman.

De directie ASA werkt vanuit vier uitgangspunten: lange lijnen en langetermijnontwikkeling terug vertalen naar korte naar korte termijn besluiten en acties; ASA bevordert de integraliteit en de consistentie van lenW-beleid en werkt daarbij kaderstellend en sturend; Van buiten naar binnen; en economische en sociaalpsychologische sensitiviteit bij beleidsvorming

Doorontwikkeling Kennis- en Innovatiefunctie

Doorontwikkeling en versterking van de kennis- en innovatiefunctie van de departementen is een speerpunt van de secretaris-generaal. lenW-beleidsopgaven verder brengen vergt voortdurende interactie van het departement met de kenniswereld. ASA coördineert op departementsniveau het kennismangement. Effectief en efficiënt beleid vergt daarnaast voortdurende aandacht voor innovatie, waarvoor ASA ook de departementale coördinatie verzorgt. Daarnaast is ASA verantwoordelijk voor coördinatie van de lenW aanvragen bij het Groefonds.

In 2023 is met beleid de Strategische Kennis en Innovatie Agenda 2024-2028 (SKIA) opgesteld. Bij de uitwerking van de verschillende SKIA-onderdelen wordt de samenwerking gezocht tussen de kennis- en innoviewereld en de relevante diensten in beleid, uitvoering en inspectie.

Behavioural Insight Team (BIT-lenW gedragsteam)

Het BIT-lenW gedragsteam is ‘opgehangen’ bij ASA en richt haar activiteiten op het vergroten van de bekendheid met het belang van gedragskennis in Beleid, Uitvoering en Toezicht en de daadwerkelijk benutting van casusspecifieke gedragsinzichten in beleid.

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12
-

Werkveld & stakeholders

Ons werk is om DG-overstijgend intern te verbinden maar zeker ook met de buitenwereld. Rijksbreed werken we veel samen met de directies van andere departementen, met name bij EZK, BZK en LNV. Rijksbreed is er een Riksstrategieberaad met strategen van (bijna) alle departementen. Belangrijke externe stakeholders zijn voor het strategiekennis- en innovatiewerk van ASA zijn:

- Planbureaus (PBL, CPB, SCP) en andere Rijkskennisinstellingen (zoals KiM, KNMI en RIVM)
- TO2 instituten (TNO, Deltares, MARIN, WUR, ECN, NLR)
- Adviesraden (RLi, AWI, WRR)
- Universiteiten

Hoofddirectie Bestuurlijke en Juridische Zaken (HBJZ)

Gerry ter Huurne

Werkzaamheden & kerntaken

HBJZ schrijft de wet- en regelgeving van LenW en geeft bestuurlijk-juridisch advies aan de beleidsdirectoraten en bewindspersonen. Wij zijn betrokken bij besluiten en overeenkomsten, handelen bezwaren tegen besluiten af, doen de procesvoering in geschillen, adviseren over Europees recht en coördineren de afhandeling van verzoeken op basis van de Wet open overheid.

Naast samenwerking met onze partners binnen de bestuurskern vervullen we een control functie ten aanzien van de kwaliteit van het bestuurlijk-juridisch handelen van het ministerie. In dat kader werkt HBJZ samen met de juridische afdelingen van onder meer Rijkswaterstaat en de Inspectie Leefomgeving en Transport.

Vanuit onze centrale positie leggen wij dwarsverbanden en verbindingen: tussen mensen, dossiers, beleidsvelden en vanzelfsprekend ook rechtsgebieden. Met zo'n 140 collega's, verdeeld over 7 afdelingen, dragen we bij aan zorgvuldig bestuur en rechtstatelijk handelen.

Wet- en regelgeving

IenW kent een breed werkterrein waarop veel wet- en regelgeving van toepassing is. Regelmatig vinden daarin veranderingen plaats.

Bijvoorbeeld vanwege het uitvoeren van het regeerakkoord of de noodzaak tot het moderniseren en onderhouden van bestaande IenW-regelgeving.

Bijna de helft van de regelgeving van IenW vloeit voort uit Europese wetgeving of andere internationale verplichtingen. Tijdige implementatie daarvan is een belangrijke prioriteit. Termijnen die in Europees verband worden vastgesteld, zijn vaak krap en het voorkomen van infractie-procedures en sancties op termijnoverschrijding zijn belangrijk.

Bestuurlijk-juridische advisering

In haar bestuurlijk-juridische advisering zoekt HBJZ naar de kansen die het recht biedt terwijl tegelijkertijd de juridische risico's beheerst worden. HBJZ adviseert over alle bestuurlijk-juridische aspecten van de beleidsterreinen van IenW. Het gaat daarbij onder andere om verkeers- en vervoerrecht, de aanleg en het beheer van infrastructuur, milieurecht, fysieke leefomgeving, luchtvart-, scheepvaart-, zee- en waterrecht. HBJZ beschikt ook over specialisten op het terrein van het algemeen bestuursrecht, privaatrecht en Europees en internationaal recht.

De ervaring leert dat het tijdig betrekken van de bestuurlijk-juridische aspecten bij de beleidsvoorbereiding essentieel is voor de vlotte totstandkoming en uitvoerbaarheid van het beleid.

Openbaarheid

IenW ontvangt jaarlijks veel verzoeken op grond van de Wet open overheid (Woo). HBJZ beschikt over een specialistisch team (Afdeling Woo-verzoeken) dat de afhandeling van de verzoeken begeleidt, faciliteert en ondersteunt. De eindverantwoordelijkheid voor het te nemen Woo-besluit berust bij de beleidsDG's.

Directie Participatie (DP)

Janneke de Jong

Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) is het als enige ministerie een specialistische directie Participatie, die helpt met slimme keuzes bij participatieprocessen. Ook het onafhankelijk overlegorgaan Fysieke Leefomgeving is bij deze directie ondergebracht. We werken met bewezen methoden voor participatie, dialoog en co-creatie.

Werkzaamheden & kerntaken

Missie directie Participatie

Participatie is er om inzichten vanuit de samenleving op te halen, belangen te kennen en maatschappelijke betrokkenheid te creëren. De inzet van de Directie Participatie is dat beleid en plannen ontstaan met de mensen om wie het gaat. Zo dragen we bij aan beter beleid en samenwerking met de Rijksoverheid. De Directie Participatie bestaat uit twee teams; 1. dienstverlening en advies en 2. Het onafhankelijk overlegorgaan fysieke leefomgeving. Beide onderdelen geven advies, ontwerpen, begeleiden en ondersteunen participatieprocessen. Ieder vanuit een eigen rol en positie. Via het Kennisknooppunt Participatie delen we onze gezamenlijke kennis.

1. Dienstverlening en participatieadvies

Participatieadvies

De directie adviseert de interne I&W-organisatie over en ondersteunt haar bij participatieprocessen en interactie met de samenleving ter verbetering van plannen en besluiten. De adviezen worden op maat gemaakt en zijn gebaseerd op theoretische kaders en onze praktijkervaring met honderden verschillende participatietrajecten binnen en buiten I&W.

Dienstverlening

De directie begeleidt en verzorgt ook het overgrote deel van de I&W-zienswijzenprocedures (wettelijk verplichte participatie, o.a. ter verbetering of aanpassing van (spoor)wegen, of op het gebied van water, milieu en luchtvaart). Door een zienswijze in te dienen kan iemand zijn of haar mening of idee meegeven op een plan van de overheid. Het gaat om gemiddeld 60 zienswijzenprocedures per jaar.

Daarnaast begeleidt de directie in samenwerking met beleid en HBJZ ook de internetconsultaties. Deze internetconsultaties zijn verplicht op grond van kabinetsbeleid. De reacties van inwoners, organisaties en bedrijven helpen om de kwaliteit en uitvoerbaarheid van wet- en regelgeving te verbeteren. Ook vergroot het de betrokkenheid van de samenleving bij de totstandkoming van nieuwe wetten en regels. Het ministerie heeft gemiddeld 50 internetconsultaties per jaar.

Overlegorgaan Fysieke Leefomgeving

Het OFL is een onafhankelijk platform dat rijksoverheid en samenleving bijeenbrengt om samen te werken aan oplossingen voor complexe vraagstukken rond de inrichting en governance van de fysieke leefomgeving.

- Het overlegorgaan is vastgelegd in de Wet overleg infrastructuur en milieu.
- Het overlegorgaan is er voor alle ministeries die werken aan de fysieke leefomgeving en werkt niet alleen op verzoek van I&W.
- De onafhankelijkheid wordt gewaarborgd door onafhankelijke voorzitters. Zij zijn door de Minister van I&W benoemd: Johan Remkes, Marleen Stikker, Johan van de Gronden, Jeroen de Haas en tijdelijk ook Sybilla Dekker en Kees Vendrik. De voorzitter creëert, ondersteund door een OFL-secretaris, een neutrale setting waarin alle deelnemers een gelijkwaardige positie hebben.
- Het OFL kent wettelijk benoemde leden, die in de Wet door de minister zijn benoemd als lid van het overlegorgaan. Het gaat om circa 70 organisaties, veelal belangenbehartigers, bewonersorganisaties en koepelorganisaties op het gebied van de fysieke leefomgeving
- Daarnaast heeft het OFL een breed netwerk van partijen die betrokken zijn (geweest) bij activiteiten van het OFL, bijvoorbeeld doordat zij deelnemer waren bij een overlegplatform met een specifiek thema.
- Het overlegorgaan organiseert het overleg tussen overheid en samenleving. In een overleg zijn partijen gelijkwaardig en kunnen deelnemers invloed uitoefenen op riksbeleid dat gaat over de fysieke leefomgeving. Zij kunnen bijvoorbeeld met de overheid samenwerken aan verschillende activiteiten, of onderwerpen aandragen waarvan zij vinden dat deze meer verdieping nodig heeft. Andersom kunnen overheidspartijen de maatschappelijke partijen spreken op meer structurele basis.
- De werkwijze van het OFL is vastgelegd in de werkwijzer.

Het OFL stelt jaarlijks een werkprogramma op met onderwerpen die zijn aangedragen door partijen uit de rijksoverheid en samenleving. Het werkprogramma omvat overlegplatforms en consultatietrajecten over het hele domein van fysieke leefomgeving o.a.: Binnenvaarttafel, Deltaprogramma, Mobiliteitsvisie 2050, Nationaal Burgerberaad Klimaat, Nationaal Klimaat Platform (NKP), Natuurinclusief Nationaal Overleg (NiNO), Noordzeeoverleg (NZO), Nota Ruimte en Platform Spoorgoederenvervoer en Leefomgeving.

Kennisknooppunt Participatie

Het Kennisknooppunt Participatie deelt bestaande kennis en ervaring op het gebied van participatie en stimuleert op basis van vragen uit de praktijk ook de ontwikkeling van nieuwe kennis en vaardigheden. Hiermee draagt het kennisknooppunt Participatie bij aan de ontwikkeling van het vakgebied participatie en geeft zij inhoudelijk en strategisch richting aan deze ontwikkeling.

Landelijk Overleg Consumentenbelangen Openbaar Vervoer (Locov)

De directie huisvest ook het secretariaat van het Locov, dat bij besluit van 13 oktober 1999 is ingesteld door de toenmalige minister van Verkeer en Waterstaat. Het Locov wordt voorgezeten door een onafhankelijk voorzitter. Deze functie wordt op dit moment vervuld door Paulus Jansen. In het Locov vindt informatieuitwisseling, overleg en advies plaats tussen zeven consumentenorganisaties enerzijds en het ministerie van IenW, NS en Prorail anderzijds. Onderwerp van besprekking en advisering is het openbaar vervoer per trein over het hoofdrailnet. De consumenten-organisaties behartigen in het Locov de belangen van de reiziger. Jaarlijks geven de consumentenorganisaties circa 20 formele adviezen aan IenW, NS en/of ProRail.

Departementaal Coördinatiecentrum Crisisbeheersing (DCC)

Wiepke Warmerdam

Het Departementaal Coördinatiecentrum Crisisbeheersing van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (DCC-IenW) speelt een centrale rol bij het ondersteunen en coördineren van calamiteiten, crises en rampen op het gebied van infrastructuur, milieu, klimaat en water. We leggen de verbinding tussen partijen, zodat een crisis vlot kan worden aangepakt.

Werkzaamheden

Het ministerie van IenW geldt als het meest “crisisrijke” departement. Vliegtuigcrashes, grootschalige industriële ongevallen, uitval nutsvoorzieningen, droogte, drinkwatertekorten, overstromingen, verkeersinfarcten, extreem weer, spoorongevallen, nucleaire incidenten en terroristische aanslagen; vrijwel elke (dreigende) inbreuk op de veiligheidsketen kan het ministerie raken. De Bestuursraad heeft daarom crisisbeheersing ondergebracht in een IenW-brede portefeuille. De directeur-generaal Rijkswaterstaat is portefeuillehouder. De uitvoering is belegd bij het crisiscentrum van IenW: het Departementaal Coördinatiecentrum Crisisbeheersing van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, het DCC-IenW.

Het DCC-IenW is het departementaal coördinatiecentrum voor crisisbeheersing en het knooppunt van en voor de informatievoorziening bij crises of de dreiging daarvan op de beleidsterreinen van het ministerie. Het DCC kan voor elk type crisis binnen één of meer beleidsterreinen van het ministerie ingezet te kunnen worden. Het werk van het DCC-IenW is hoofdzakelijk gericht op Nederland en aangrenzende landen. Er wordt echter ook geanticipeerd op crises in Caribisch Nederland en de autonome landen binnen het Koninkrijk. Het DCC is verantwoordelijk voor de inrichting en het beheer van deze departementale crisisbeheersingsorganisatie en de aansluiting daarop van de diensten die onderdeel zijn van (de hoofdstructuur van) het ministerie.

Het DCC heeft binnen dit netwerk een unieke informatiepositie en verzamelt dag en nacht (24/7) bij haar partners signalen over incidenten, ongevallen, calamiteiten en crises. Om binnenkomende informatie te kunnen begrijpen organiseert het DCC deskundigheid bij nationale kennisinstituten, die 24/7 paraat staan om informatie van betekenis te voorzien en eventuele risico's te duiden. Ook wordt de bestuurlijke omgeving en operationele context in kaart gebracht, waarbinnen de gevolgen van deze gebeurtenissen worden bestreden. Het DCC-IenW zorgt er op deze manier voor dat de aard, omvang en ernst van de signalen worden beoordeeld, gevalideerd, geduid en ingeschat op bestuurlijk-politieke relevantie. Zo nodig wordt de informatie doorgezet binnen het ministerie en worden de bewindspersonen en ambtelijke top continu van gevalideerde informatie wordt voorzien over (dreigende) gebeurtenissen die het IenW-domein direct of indirect raken.

Crisismanagement is netwerkmanagement

Het DCC-IenW werkt vanuit de basisopvatting dat crisisbeheersing netwerkmanagement is. Het onderhoudt daartoe niet alleen relaties met diensten die onderdeel zijn van het ministerie, maar ook met zogenoemde ketenpartners en regionale, departementale, nationale, overzeese en internationale

crisispartners. Het DCC is de verbindende schakel tussen beleidskern, inspectie, Rijkswaterstaat, HBJZ, de directie communicatie en de uitvoeringsorganisaties van lenW, die verantwoordelijk zijn voor het in stand houden van vitale en cruciale processen. Het DCC lenW is de spin in het web binnen dit netwerk van crisispartners, dat invulling geeft aan crisisbeheersing binnen het lenW-domein.

Crisiscentrum op de Rijnstraat

Het DCC lenW beheert het crisiscentrum van het departement. Vanuit dit centrum acteert het piketeam van het DCC en wordt ook de opleiding, training en oefening van de lenW-brede crisisorganisatie verzorgd. In het geval van een crisis wordt hier de opgeschaalde crisisorganisatie van het departement gefaciliteerd. Binnen deze crisisorganisatie vindt de coördinatie en besluitvorming plaats over het geheel van maatregelen, communicatie en voorzieningen die het ministerie kan treffen om een crisis het hoofd te bieden.

Professionalisering van de crisisorganisatie: opleiden, trainen en oefenen (OTO)

Het DCC-lenW coördineert het opleidings-, trainings-, en oefenprogramma van de departementale crisisorganisatie. Uitgangspunt is dat iedere functionaris die deel uit kan maken van de crisisorganisatie lenW vanuit dezelfde basiskennis over de werking van de crisisorganisatie kan handelen. Opleiden gebeurt op hybride wijze door een mix van digitale leervormen zoals e-learning, webinars en fysieke klassikale momenten aan te bieden. Het trainingsaanbod is gericht op de ontwikkeling van de persoonsgebonden crisissrol en de hierbij behorende competenties zoals b.v. de crisisbesluitvormingsmethodiek en scenariodenken. Door regelmatig in teamverband met de crisispartners aan de hand van (fictieve) crisisscenario's te oefenen blijven de ontwikkelde vaardigheden getraind en op niveau. DCC beheert en coördineert het OTO-programma

waardoor iedere medewerker (van lenW en haar ketenpartners) die een rol speelt binnen de crisisorganisatie zich professioneel kan ontwikkelen om ten tijde van een incident adequaat en effectief te kunnen op treden.

Stakeholders

Het DCC lenW is onderdeel van de nationale crisisorganisatie die de crisisorganisaties (DCC-en) van de verschillende departementen verbindt. De minister van Justitie is verantwoordelijk voor de coördinatie van deze nationale crisisstructuur, die is gebaseerd op het instellingsbesluit Ministeriële Commissie Crisisbeheersing. Deze coördinatie is belegd bij de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV). Via de NCTV wordt ook de verbinding gelegd met de regionale crisisstructuur. Deze structuur is belegd bij de veiligheidsregio's en is gebaseerd op de Wet veiligheidsregio's. Lokale of regionale situaties, ongevallen, incidenten of calamiteiten worden in de meeste gevallen opgevangen door de op dat niveau opererende overheden, zoals de gemeente, de veiligheidsregio en het waterschap. Dit geldt ook voor organisaties met specifieke belangen, zoals Schiphol, ProRail Rijkswaterstaat of drinkwaterbedrijven. Afhankelijk van de aard en de reikwijdte van deze gebeurtenissen kunnen belangen waarvoor het ministerie verantwoordelijk is geraakt worden.

Specifiek

Op grond van de Kernenergiewet is de minister van lenW verantwoordelijk voor de gecoördineerde voorbereiding en gecoördineerde bestrijding door het Rijk en de Veiligheidsregio's van de effecten van stralingsincidenten. Deze coördinerende verantwoordelijkheid heeft betrekking op de besluitvorming over stralingsgerelateerde crisismaatregelen, de crisiscommunicatie daarover en de uitvoering daarvan. Het beheer van de nationale crisisorganisatie bij stralingsincidenten is belegd bij het DCC.

Het DCC is systeemverantwoordelijk voor het Crisis Expert Team milieu en drinkwater (CET-md). Bij complexe incidenten in Nederland op het gebied van milieu en drinkwater werken nationale kennisinstituten samen, die gespecialiseerde kennis en deskundigheid in huis hebben over gevaarlijke stoffen en hun effecten op de volksgezondheid, het milieu, de landbouw en de voedselketen. De netwerkstructuur van het CET-md bundelt die specifieke deskundigheid in één advies. Tegenstrijdige adviezen worden hierdoor voorkomen. Dankzij de snelle en samenhangende advisering kunnen de juiste maatregelen worden genomen ter bescherming van mens en milieu. Het Rijk, de veiligheids-regio's, gemeenten en drinkwaterbedrijven kunnen een beroep doen op de kennis en expertise van het CET-md, 24 uur per dag en 7 dagen per week.

Het DCC is opdrachtgever voor de Milieu Ongevallen Dienst (MOD) van het Rijksinstituut Volksgezondheid en Milieu (RIVM). Die dienst kan bij een incident met chemische of biologische stoffen gealarmeerd worden. De MOD ondersteunt de brandweer en lokale hulpverleners door het maken van risicoschattingen van de effecten op de gezondheid en het milieu. Dit wordt gedaan door het meten van gevaarlijke stoffen in lucht, bodem en water en het doen van verspreidingsberekeningen. De MOD beschikt over geavanceerde meetapparatuur waarmee ter plekke metingen kunnen worden gedaan. Ook is een team van deskundigen beschikbaar op het gebied van monstername, metingen en analyses, verspreidingsberekeningen en toxicologie. De expertise van de MOD is 24 uur per dag beschikbaar. Ten behoeve van de respons-organisatie bij een (dreigende) crisis beheert het RIVM het meetwagenpark van de MOD en het Mobiele Chemisch-Biologisch Laboratorium.

Het DCC-IenW is het eerste aanspreekpunt voor IenW (single point of contact) voor bijstandsverzoeken om operationele ondersteuning bij incidenten, calamiteiten en crises in binnen- en buitenland te verlenen. Dit betreft bijvoorbeeld verzoeken aan Defensie om militaire ondersteuning in het openbaar belang. Hieronder vallen ook het op verzoek verlenen van nationale noodhulp, inclusief noodhulp in Caribisch Nederland en de autonome landen binnen het Koninkrijk en internationale noodhulpverzoeken afkomstig van de EU en de UN of internationale noodhulpverzoeken om responscapaciteiten bij stralingsongevallen.

Kennisinstituut voor Mobiliteitsbeleid (KiM)

Henk Stipdonk

Aan het Kennisinstituut voor Mobiliteitsbeleid (KiM) geven leiding: de directeur, de plaatsvervangend directeur en de kennislijnmanagers. Henk Stipdonk is directeur van het KiM. Arjen 't Hoen is plaatsvervangend directeur en tevens kennislijnmanager. Pauline Wortelboer-van Donselaar en Stefan Verduin zijn kennislijnmanagers.

Wie werken bij het KiM?

Bij het KiM werken circa 30 mensen. Dit zijn voornamelijk onderzoekers, uit uiteenlopende wetenschappelijke disciplines.

Werkzaamheden/kerntaken

Het KiM maakt analyses van mobiliteit die doorwerken in het beleid. Als zelfstandig instituut binnen ministerie van IenW levert het KiM kennis die relevant is voor toekomstig mobiliteitsbeleid. Zo zorgt het KiM voor een stevig kennisfundament van het mobiliteitsbeleid van IenW. We leveren kennis aan de beleidsdirecties door:

- eigen onderzoek en het verzamelen van elders ontwikkelde kennis;
- kennis-aan-tafel;
- signaleren binnen IenW.

Onderzoek

In onderzoeksprojecten voert het KiM zelf onderzoek uit, die leiden altijd tot openbare publicaties. Voor elk onderzoek maakt het KiM een projectplan met onder meer context, onderzoeks vragen en onderzoeks methoden. Ook staat hierin van welke gegevens het KiM gebruik maakt. Soms voert het KiM vooronderzoek uit wanneer nog niet duidelijk is of een onderzoek gerechtvaardigd is.

We publiceren de resultaten binnen 28 dagen na afronding van het onderzoek. In uitzonderlijke gevallen kan het KiM van deze timing afwijken, bijvoorbeeld als de onderzoeken deel uitmaken van de voorbereidingen van een grote beleidsnota. Dan publiceren we de relevante onderzoeksrapporten tegelijk met de nota en worden deze als bijlagen van de nota aan de Tweede Kamer gestuurd.

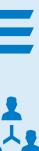
Publicaties kunnen de vorm hebben van een brochure, een factsheet, een notitie, een infographic of een filmpje. Ook publiceert het KiM altijd een achtergrondrapport met onder andere een verantwoording van de gebruikte onderzoeks methoden. KiM-publicaties zijn te vinden op onze [website](#).

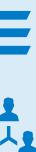
Kennis-aan-tafel

Bij kennis-aan-tafel (KaT) levert het KiM direct kennis aan lopende beleidsprocessen van IenW:

- we voeren gesprekken en geven presentaties;
- we geven antwoord op kennisvragen die op korte termijn beantwoord moeten worden;
- we spelen een rol bij de kwaliteitsborging van onderzoek dat derden voor IenW uitvoeren:
  - we ontsluiten het (inter)nationale kennisnetwerk voor IenW;
  - we ondersteunen de beleidsdirecties van IenW bij het formuleren van onderzoeks vragen en -aanpak;

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12

- we adviseren beleidsdirecties over hoe en aan wie onderzoek kan worden uitbesteed en nemen deel aan de begeleiding van dat onderzoek;
- we adviseren over de invulling van onderzoeksprogramma's van externe kennisinstituten.

Soms leidt een KaT tot een notitie die wordt gepubliceerd.

Signaleren

We brengen actuele beleidmatige en wetenschappelijke ontwikkelingen of een rapport van een andere partij onder de aandacht van de beleidsmakers. Dit doen we met een notitie, een telefoontje, tijdens een overleg of met een presentatie.

Over welke kennis beschikt het KiM?

De kennislijnen van het KiM bepalen de structuur van het werk. Zij clusteren de diverse projecten. Hierdoor borgt het KiM de samenhang tussen de projecten en de consistentie over de jaren heen. Het KiM heeft drie kennislijnen. In een kennislijn bundelen we alle activiteiten rondom een onderwerp, zoals onderzoek, kennis-aan-tafel en losse vragen.

Kennislijn A: Mobiliteit en bereikbaarheid (Arjen 't Hoen)

De kennislijn Mobiliteit en bereikbaarheid richt zich op de werking van het mobiliteitssysteem:

- we analyseren de wisselwerking tussen modaliteiten en betrekken daarbij trends en innovaties. Ook de hiervoor benodigde dataverzameling en modelontwikkeling valt binnen deze kennislijn;
- we kijken terug om de ontwikkelingen in mobiliteit en bereikbaarheid te verklaren aan de hand van maatschappelijke ontwikkelingen en ingevoerde beleidsmaatregelen;
- we blikken vooruit door verkenningen voor de middellange termijn op te stellen en effecten op mobiliteit en bereikbaarheid van specifieke beleidsopties te schatten;

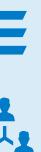
- we geven speciale aandacht aan het begrip bereikbaarheid. Mobiliteit is immers geen doel op zich, maar een vehikel om de bereikbaarheid van bijvoorbeeld banen en voorzieningen te realiseren. Zo onderzoeken we hoe bereikbaarheid verbeterd kan worden, hoe bereikbaarheid gemeten kan worden en welke bereikbaarheidsdoelstellingen mogelijk zijn.
- we onderzoeken ook de mobiliteit van specifieke groepen. Mobiliteitsgedrag verschilt tussen groepen in de samenleving. Een voorbeeld is het verschil tussen ouderen en jongeren. Of mensen met de lagere inkomens en hogere inkomens. Dit levert belangrijke informatie op voor de beleidsontwikkeling, omdat hiermee duidelijk wordt hoe effectief beleidsinstrumenten voor bepaalde groepen zijn.

Kennislijn B: Duurzaamheid en gebieden (Stefan Verduin)

Deze kennislijn richt zich op duurzaamheid en de interactie tussen ruimtelijke functies en mobiliteit. Duurzaamheid is een opgave voor heel Nederland en elke sector. Aandacht voor duurzaamheid mag dan ook in het mobiliteitsdomein niet ontbreken. Vanuit de focus mobiliteit benadert het KiM dit thema zowel in relatie tot de klimaatgevolgen als de gezondheidseffecten ten gevolge van emissies. Duurzaamheid is bij veel onderzoeken al een facet, maar in een deel van de onderzoeken ligt hier ook echt de focus op. Wanneer dat laatste het geval is, valt het onderzoek binnen deze kennislijn.

Nederland staat voor een grote woningbouwopgave. De woningen moeten goed bereikbaar zijn. De opgave is om het totale mobiliteits-systeem niet te laten vastlopen. Het Rijk heeft € 7,5 miljard gereserveerd om de bereikbaarheid van de woningen en de omliggende gebieden te ondersteunen. Toch is € 7,5 miljard alleen niet genoeg. Het is ook nodig om een mobiliteitstransitie in gang te zetten waarin nabijheid van voorzieningen en werklocaties en het maken van meer duurzame vervoerwijzekeuzes een belangrijke rol spelen. Het KiM ondersteunt het beleid met kennis op dit gebied.

Kennislijn C: Beleidsevaluaties en de rol van de overheid

(Pauline Wortelboer-van Donselaar)

In deze kennislijn richten we ons op de afweging van de effectiviteit en efficiëntie van beleidsmaatregelen voor alle modaliteiten en zowel voor personen- als goederenvervoer. Ook vragen over de rol van de overheid (legitimiteit) vallen binnen deze kennislijn. Het gaat daarbij steeds vaker over rechtvaardigheid van beleid. In de context van de nieuwe Mobiliteitsvisie worden ook opties voor een rechtvaardig mobiliteitsbeleid onderzocht. Daarnaast ontwikkelt het KiM beleidsindicatoren en operationaliseert het begrip brede welvaart voor mobiliteitsbeleid. Hiermee kunnen de beleidsdoelen van LenW en de mate waarin deze worden bereikt, worden gemonitord. We bekijken ook wat de rol is van de (Rijks)overheid bij een mobiliteitstransitie.

Het KiM levert kennis aan beleidsdirecties over de aanpak en de resultaten van evaluaties of voert deze zelf uit. Hierbij komen aan bod:

- het meten van efficiëntie;
- vraagstukken over ‘de waarde van’ een bepaalde vorm van mobiliteit;
- de effectiviteit van financieel-economische instrumenten.

Ook toetst het KiM evaluaties die andere partijen hebben opgesteld. Een belangrijk element is hierbij de verdieping en verbreding van de methodiek voor maatschappelijke kosten-batenanalyses. Daarbij kijkt het KiM in samenhang naar de verscheidene delen van maatschappelijk belang: de bijdrage aan economische ontwikkeling van Nederland, maar ook de externe kosten van mobiliteit zoals klimaatshade.

Naast de kennislijnen zijn er vakberaden waarbinnen onderzoekers vakkennis delen en beleidsontwikkelingen volgen: openbaar vervoer, goederenvervoer, wegen, luchtvaart, data & modellen.

Op warme afstand van beleid

Het KiM is onafhankelijk in de uitvoering van onderzoek en publicatie daarvan. We zijn binnen LenW gepositioneerd vanwege het belang van effectieve doorwerking van de producten van het KiM in beleid.

De verantwoordelijkheid voor het onderzoeksproces en de producten ligt volledig bij ons. We zijn onafhankelijk in de onderzoeksprogrammering, ondanks dat we veel onderzoeken vooral op het programma zetten in nauw overleg met beleidsdirecties. Bovenal zijn we onafhankelijk in de uitvoering van het onderzoek: het KiM gaat over de methoden. Het KiM is transparant in de communicatie over onderzoeksresultaten, in de zin dat we alle resultaten van onderzoeksprojecten publiceren.

Onafhankelijkheid is geen doel op zich, maar noodzakelijk om optimale kennisontwikkeling mogelijk te maken. Het is uiteraard van groot belang dat het KiM wetenschappelijk onderzoek kan uitvoeren zonder dat de resultaten gestuurd worden door de mening van bijvoorbeeld belangen-groepen, politieke partijen en beleidsafdelingen van departementen. Uitvoering van onderzoek zonder enige vorm van dialoog met beleidsafdelingen kan echter leiden tot uitkomsten die geheel los staan van de context van maatschappelijke ontwikkelingen en de beleidsmatige en politieke realiteit. Dat zou de waarde van de uitkomsten beperken en de doorwerking van de uitkomsten bemoeilijken. Een actieve dialoog tussen onderzoekers en beleidsmakers, waarbij eenieder niet buiten de grenzen van zijn of haar eigen rol treedt, achten we daarom van groot belang. Het uiteindelijke doel van het KiM is dat de onderzoeksresultaten via kennisrijk beleid de samenleving ten goede komen.

Hoofdstuk 12

ZBO's en RWT's

De zelfstandig bestuursorganen (ZBO's) voeren zelfstandig overheidstaken uit en zijn niet ondergeschikt aan een bewindspersoon. Wel is een bewindspersoon verantwoordelijk voor het beleid dat een ZBO uitvoert en het toezicht daarop. Rechtspersonen met een wettelijke taak (RWT's) voeren een wettelijke taak uit.

Raad voor de leefomgeving en infrastructuur (Rli)

De Raad voor de leefomgeving en infrastructuur (Rli) is het strategische adviescollege voor regering en parlement op het brede domein van de fysieke leefomgeving. De raad is onafhankelijk en adviseert gevraagd en ongevraagd over hoofdlijnen van beleid inzake de duurzame ontwikkeling van de leefomgeving en infrastructuur.

Werkzaamheden & kerntaken

De Raad voor de leefomgeving en infrastructuur is in februari 2012 onder de Kaderwet Adviescolleges ingesteld. De Rli is het strategische adviescollege voor regering en parlement op het brede domein van de fysieke leefomgeving. De raad is onafhankelijk en adviseert gevraagd en ongevraagd over hoofdlijnen van beleid inzake de duurzame ontwikkeling van de leefomgeving en infrastructuur.

De Rli werkt op alle beleidsterreinen van het fysieke domein. Velden waarover de raad adviseert zijn: wonen, ruimtelijke ordening, milieu, klimaat, water, landbouw, natuur, voedsel (kwaliteit), verkeer en vervoer, ruimtelijk-economische ontwikkeling, energie-infrastructuur en externe veiligheid. Met een integrale benadering en advisering op strategisch niveau wil de raad bijdragen aan de verdieping en verbreding van het politiek en maatschappelijk debat en aan de kwaliteit van de besluitvorming.

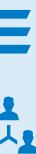
De Rli heeft als ambitie om adviezen te realiseren die ertoe doen. De raad adviseert regering en parlement met strategische adviezen gericht op de langere termijn, maar speelt tevens flexibel in op actuele advieswensen met onder meer korte adviezen.

De Rli participeert ook in een internationaal netwerk met andere klimaat- en duurzaamheidsraden. De raad biedt zijn adviezen altijd tegelijkertijd aan de verantwoordelijk bewindspersoon en Tweede en Eerste Kamer aan. Gewoonlijk neemt de verantwoordelijk minister of staatssecretaris de adviezen persoonlijk in ontvangst, in besloten kring of tijdens een door de Rli georganiseerde (openbare) aanbiedingsbijeenkomst. De raad heeft de afgelopen periode een à twee keer per jaar overleg gehad met de beide bewindspersonen van LenW (en de andere departementen) om te overleggen over het jaarlijkse werkprogramma en de lopende adviezen. De minister van LenW is penvoerend minister voor de Rli namens het kabinet. Dit betekent dat algemene communicatie (zoals het werkprogramma en de (her)benoeming van raadsleden) door deze minister aan het parlement wordt gestuurd.

De Rli heeft twaalf leden, inclusief de voorzitter. De leden zijn voor vier jaar benoemd bij koninklijk besluit op basis van hun brede maatschappelijke kennis en ervaring. Zij komen uit de kring van het openbaar bestuur, het bedrijfsleven en de wetenschap. Op 1 augustus 2024 loopt

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12

de derde raadsperiode van de Rli af en wijzigt de samenstelling van de raad. Vooruitlopend daarop wordt per 1 januari 2024 een nieuwe voorzitter aangesteld voor de raadsperiode 2024-2028.

De raad heeft zelf twee junior-raadsleden aangesteld. Hiermee wil de raad de kennis en ervaring van jongere generaties laten doorklinken in zijn werk. De raad wordt ondersteund door een stafbureau dat organisatorisch binnen het ministerie van IenW is geïncorporeerd. Het stafbureau van de Rli ondersteunt hiernaast ook de Evaluatiecommissie Omgevingswet (EcO), die onder de (financiële) verantwoordelijkheid valt van de minister die de Omgevingswet in portefeuille heeft. De evaluatie moet duidelijk maken hoe de Omgevingswet in de praktijk uitpakt en of de wet zijn doel bereikt. De commissie is onafhankelijk. De evaluatie duurt 5 jaar. De Rli heeft zelf een adviserende taak bij de evaluatie van de Omgevingswet. De algemeen secretaris van de Rli is tevens secretaris van de evaluatiecommissie.

Werkveld

Dit jaar heeft de raad geadviseerd over onwenselijke regionale verschillen in Nederland, de waterkwaliteit, het verduurzamen van bedrijventerreinen, de wegwerpmaatschappij en uitvoeringskracht. De raad werkt op dit moment aan adviezen over de juridisering in de leefomgeving, het sturen op brede welvaart in de praktijk van het leefomgevingsbeleid, klimaatadaptatie en ruimtelijke ordening, een nationale aanpak van de funderingsproblematiek, inclusieve verduurzaming en duurzaam bouwen. De raad overlegt graag met de nieuwe bewindspersonen welke adviesbehoeften uit het nieuwe beleidsprogramma van het kabinet voortkomen en waar de Rli van toegevoegde waarde kan zijn.

Autoriteit Nucleaire Veiligheid en Stralingsbescherming (ANVS)

Werkzaamheden & kerntaken

De ANVS is op grond van de Kernenergiewet het bevoegd gezag op het gebied van nucleaire veiligheid en stralingsbescherming in Nederland. Zij voert haar taken in onafhankelijkheid uit. De ANVS is daartoe in 2017 als zelfstandig bestuursorgaan (zbo) bij wet ingesteld. Als Autoriteit stelt de ANVS technische en organisatorische veiligheidseisen op. De ANVS is verantwoordelijk voor het verlenen van autorisaties (vergunningen, registraties of erkenningen) voor nucleaire installaties en locaties waar stralingstoepassingen gebruikt worden en beoordeelt of veiligheidsvoorzieningen aan de stand der techniek voldoen. Ook houdt de ANVS toezicht op de naleving en de handhaving van de regels op haar terrein. De ANVS velt alleen een veiligheidsoordeel over de wenselijkheid en de kaders van activiteiten.

De kennis en deskundigheid bij de rijksoverheid op het terrein van nucleaire veiligheid en stralingsbescherming is geclusterd bij de ANVS. De ANVS heeft tot taak deze deskundigheid in te zetten ter ondersteuning van andere departementen zoals IenW, VWS, en EZK. Daarnaast geeft ANVS adviezen over de veiligheidsaspecten van beleid voor radioactief afval, medische stralingstoepassingen en kernenergie. De ANVS communiceert met het publiek over nucleaire veiligheid en stralingsbescherming (publieksvoortlichting) en informeert via haar website over onder andere storingen of incidenten in de sector.

De Minister van IenW is politiek verantwoordelijk voor het functioneren van de ANVS. De minister beschikt daartoe over bevoegdheden zoals benoeming, schorsing en ontslag bestuurders, goedkeuring bestuursreglement, het treffen van maatregelen bij taakverwaarlozing en heeft recht op alle benodigde informatie. De Minister van IenW beschikt echter niet over de bevoegdheid om:

- beleidsregels te stellen over de taakuitoefening van de ANVS, of
- besluiten van de ANVS te vernietigen wegens het algemeen belang (tenzij deze in strijd met het recht zijn).

Deze beperkingen in de bevoegdheid van de Minister zijn nodig vanwege de eisen die het internationaal atoomagentschap IAEA en de Europese verdragsorganisatie Euratom stellen aan de onafhankelijkheid van de ANVS (*regulator*).

De Minister van IenW financiert de ANVS vanuit zijn begroting. Via het vergoedingenbesluit wordt vanuit de sector een deel van de kosten van de werkzaamheden van ANVS aan het ministerie vergoed. Daarnaast ontvangt ANVS via IenW middelen uit het Klimaatfonds van EZK om zich voor te bereiden op de realisatie van nieuwe kerncentrales.

Werkveld

De wettelijke taken van ANVS zijn advisering over beleid en wet- en regelgeving; vergunningverlening; toezicht en handhaving; crisisvoorbereiding en -respons; publieksvoortlichting; (inter)nationale samenwerking, kennisondersteuning en onderzoek. De ANVS voert hierbij werkzaamheden uit op het vlak van nucleaire veiligheid, stralingsbescherming, beveiliging, safeguards en crisisvoorbereiding en -respons op stralingsincidenten en nucleaire ongevallen.

Nucleaire veiligheid, stralingsbeschermingen transport

Bevoegd-gezag taken vinden veelal plaats voor de nucleaire installaties (zie Figuur 1), stralingstoepassingen en het transport van splijststoffen en radioactief materiaal. Bij nucleaire installaties betreft het bestaande installaties en nieuwe installaties (PALLAS-reactor). Ook gaat het hier om de voorbereiding op de veiligheidsbeoordelingen bij de eventuele bouw van twee nieuwe kerncentrales, het langer in bedrijf houden van de kerncentrale Borssele en de mogelijke ontwikkeling van nieuwe kleinere kerncentrales (de Small Modular Reactors, SMR's).

Stralingstoepassingen vinden plaats in de gezondheidszorg (zoals bij ziekenhuizen en tandartsen), industrie (zoals bij wegenbouwers, aardwarmte winning locaties en chemische industrie) en wetenschap. Voor stralingstoepassingen verleent ANVS de vergunningen en houdt toezicht op de bescherming van bevolking en milieu. De Inspectie voor Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) houdt toezicht op de stralingsbescherming van patiënten, de Nederlandse Arbeidsinspectie (NLA) op de stralingsbescherming van werknemers. Er zijn duizenden locaties waar stralingstoepassingen gebruikt worden en 100.000 transporten met radioactief materiaal per jaar.

Beveiliging en safeguards

De ANVS ziet toe op de fysieke en cyberbeveiliging van de nucleaire installaties, transporten van splijtstof en van radioactieve stoffen. Safeguards zijn maatregelen ter voorkoming van het niet geautoriseerd verspreiden van nucleair materiaal en van kennis voor de vervaardiging van kernwapens. De verantwoordelijkheid voor safeguards ligt bij het ministerie van Buitenlandse Zaken, de ANVS is adviseur en voert op dit terrein enkele taken uit. Het toezicht op safeguards is internationaal georganiseerd; dit wordt uitgevoerd door het IAEA en Euratom, ondersteund door de ANVS.

Crisisvoorbereiding en respons op stralingsincidenten en nucleaire ongevallen

De minister van IenW is verantwoordelijk voor de coördinatie van de crisisorganisatie in geval van een nucleair ongeval. Indien er sprake is van een intersectorale crisis waarbij de nationale veiligheid in het geding is, kunnen één of meer onderdelen van de nationale crisisstructuur worden geactiveerd. De ANVS is verantwoordelijk voor de organisatie van het crisis-expertteam straling en nucleair. Dit team adviseert de verantwoordelijke ministers en de veiligheidsregio's over eventueel te nemen maatregelen. Dit gebeurt in samenwerking met het RIVM en andere kennisinstituten.

Nationaal programma radioactief afval

De minister van IenW is verantwoordelijk voor het beleid voor het beheer van radioactief afval en verbruikte splijtstof. Dit beleid staat omschreven in het nationale programma radioactief afval. De ANVS is betrokken bij de uitvoering van dit programma en draagt vanuit haar kennis en deskundigheid bij aan de opstelling hiervan.

Stakeholders

De ANVS is onderdeel van een speelveld met diverse nationale en internationale overheden en instanties. Naast IenW zijn dat de ministeries van VWS (medische stralingstoepassingen, Pallas), SZW, JenV (coördinatie nationale crises, terreur dreiging/beveiliging), EZK (kernenergie) en BZ (non-proliferatie). Daarnaast wordt er operationeel samengewerkt met andere inspecties (ISZW, IGJ, NVWA, Douane, SodM), de veiligheidsregio's en gemeenten. Het RIVM ondersteunt de ANVS met wetenschappelijk onderzoek, met technische ondersteuning voor inspecties (meet- en laboratoriumfaciliteit) en bij crisisvoorbereiding en -respons.

Nederland sluit zich aan bij internationaal beleid op het gebied van stralingsbescherming en nucleaire veiligheid afkomstig van het IAEA en Euratom. De ANVS neemt op basis van haar kennis en deskundigheid deel aan bijeenkomsten van deze organisaties, waarin onder meer de standaarden voor nucleaire veiligheid en stralingsbescherming worden vastgelegd. Daarnaast werkt de ANVS in internationaal verband samen met collega-autoriteiten in andere landen (zoals België en Duitsland) en de OESO. De ANVS heeft ook geregeld contact met de Nederlandse Vereniging voor Stralingshygiëne (NVS), Nuclear Nederland en ngo's, zoals Greenpeace, Wise en LAKA en lokale actiegroepen.

Airport Coördination Netherlands (ACNL)

Werkzaamheden & kerntaken

Airport Coordination Netherlands (ACNL) is per 1 april 2020 omgevormd van een privaatrechtelijk naar een publiekrechtelijk zbo en is verantwoordelijk voor het toewijzen van slots aan luchtvaartmaatschappijen op de gecoördineerde Nederlandse luchthavens. Een slot is een toestemming van de slotcoördinator om op een bepaalde dag en tijd gebruik te maken van een gecoördineerde luchthaven voor het uitvoeren van een start of landing. Voor de slotallocatie geldt dat er geen ministeriële bevoegdheid is om besluiten van ACNL te vernietigen en ook geen bevoegdheid bestaat om beleidsregels vast te stellen over de taakuitoefening van ACNL. Dit heeft te maken met de functionele en financiële onafhankelijkheid die moet worden geborgd vanuit de EU Slotverordening.

ACNL is bij wet aangewezen. De primaire verantwoordelijkheid van ACNL betreft het toewijzen van slots aan luchtvaartmaatschappijen op de gecoördineerde luchthavens in Nederland en de monitoring hiervan. De toewijzing van slots vindt onafhankelijk, transparant en non-discriminatoire plaats op basis van de systematiek van de EU Slotverordening 95/93 en met inachtneming van mondiale richtlijnen (de zogenaamde IATA Worldwide Airport Slot Guidelines (WASG) en lokale regels. Momenteel biedt ACNL deze diensten aan voor de luchthavens Amsterdam Airport Schiphol, Rotterdam The Hague Airport en Eindhoven Airport. ACNL is lid van de European Union Airport Coordinators Association (EUACA) en de Worldwide Airport Coordinators Group (WWACG).

De basis om te komen tot het toewijzen van slots betreft de capaciteitsdeclaratie die tweemaal per jaar wordt vastgesteld (voor het zomer- en winterseizoen). In het Besluit Slotallocatie is de bevoegdheid voor het twee keer per jaar vaststellen van de capaciteitsdeclaratie belegd bij de luchthavenexploitant. In de capaciteitsdeclaratie staat hoeveel slots er in een seizoen verdeeld kunnen worden op de betreffende luchthaven. Vaststelling van de capaciteitsdeclaratie volgt een mondiale planning.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12

Centraal Bureau Rijvaardigheidsbewijzen (CBR)

Werkzaamheden & kerntaken

Vanuit de missie ‘Voor veilig thuis komen’ wil het CBR een krachtiger rol spelen op het gebied van de verkeersveiligheid. Naast ‘toetsen’ – kerntaak – gaat het CBR de klanten actiever informeren en verkent het CBR de mogelijkheden van monitoring. De kernactiviteiten van het CBR zijn:

- Theorie- en praktijkexamens afnemen van motorrijders, automobilisten en bromfietsers.
- Beroepsexamens afnemen van aanstaande en ervaren professionals in het wegvervoer, de binnenvaart en de logistiek, evenals de theorie-examens van beroeps- en privévliegers.
- Verplichte nascholingscursussen certificeren voor goederen- en personenvervoerchauffeurs en toezicht houden op de uitvoering van deze cursussen.
- De lichamelijke en geestelijke geschiktheid van bestuurders beoordelen en de eventueel voor hen benodigde aanpassingen aan het voertuig.
- De rijgeschiktheid of rijvaardigheid van bestuurders onderzoeken bij een vermoeden van ongeschiktheid, bijvoorbeeld na een verkeersovertreding.
- Educatieve maatregelen opleggen, onder andere op het gebied van alcohol en verkeer.

- Het CBR is sinds 2013 een publiekrechtelijk zbo en heeft een raad van toezicht. Het CBR bestaat uit vier divisies: Theorie, Rijvaardigheid, CCV (beroepsexamens) en Rijgeschiktheid.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12

Examinering en certificering voor de mobiliteitsbranche (IBKI)

Rijksgecommitteerden

Werkzaamheden & kerntaken

IBKI is een stichting, onderdeel van de organisatie Innovam. IBKI ontwikkelt theorie- en praktijkexamens voor de mobiliteitsbranche en voert deze uit. Jaarlijks leggen ruim 50.000 kandidaten examen af bij IBKI. IBKI voert enkele taken voor LenW uit: examinering APK keurmeester (onder toezicht van RDW), LPG-technici, Tachograaftechnici en WRM rijinstructeurs. LenW benoemt de Rijksgecommitteerden die toezicht houden op de WRM examinatoren.

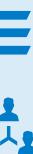
Voorzitter van het bestuur Luchtverkeersleiding Nederland (LVNL)

Werkzaamheden & kerntaken

De kernactiviteit van de LVNL is het leveren van luchtverkeerdiensten. In de Wet luchtvaart zijn ook alle andere taken van LVNL vastgelegd. Daaronder vallen onder meer het vernieuwen en beheren van technische systemen, het verstrekken van luchtvaartinlichtingen, het verzorgen van opleidingen voor luchtverkeersleiding en het verzorgen van luchtvaartkaarten en -publicaties. Kortom, LVNL is verantwoordelijk voor het beheer van het burgerluchtruim en alles wat daarbij komt kijken. De LVNL doet dat sinds 1923 en sinds 1993 als Zelfstandig Bestuursorgaan (ZBO).

LVNL is voor civiele luchtverkeersaangelegenheden de schakel tussen de overheid en alle overige partijen die bij luchtverkeersleiding betrokken zijn. Met alle betrokkenen proberen we de luchtverkeersleiding zo goed mogelijk vorm te geven. Met een evenwicht tussen veiligheid, efficiëntie en milieu. En met alle aandacht voor kwaliteit.

Volgens de Wet luchtvaart is LVNL verantwoordelijk voor:

- Het verlenen van luchtverkeersdiensten binnen het vluchtinformatiegebied Amsterdam.
- Het verlenen van communicatie-, navigatie- en plaatsbepalingsdiensten.
- Het verlenen van luchtvaartinlichtingendiensten en het uitgeven van luchtvaartpublicaties en kaarten.
- Het verzorgen of doen verzorgen van opleidingen ten behoeve van luchtverkeersbeveiliging.
- Het adviseren van de Minister van Infrastructuur en Waterstaat alsmede de minister van Defensie betreffende aangelegenheden op het gebied van de luchtverkeersbeveiliging.
- Het verrichten van andere bij of krachtens de Wet luchtvaart opgedragen taken.

Stichting Nationale en Internationale Wegvervoer Organisatie (NIWO)

Werkzaamheden & kerntaken

Op grond van de Wet wegvervoer goederen verleent de NIWO Eurovergunningen aan transportondernemingen die zich in Nederland bezighouden met het goederenvervoer over de weg. De NIWO toetst iedere 5 jaar of deze bedrijven aan de vier in de wet omschreven kwalitatieve eisen voldoen: kredietwaardigheid, betrouwbaarheid, vakbekwaamheid en reële vestiging. Ook verstrekkt de NIWO bestuurdersattesten voor niet EU-chauffeurs, ritmachtigingen en CEMT-vergunningen en geeft de NIWO TIR-carnets af. Daarnaast beheert de NIWO de VIHB-lijst van afvalinzamelaars, -vervoerders, - handelaren en -bemiddelaars.

ProRail

Werkzaamheden & kerntaken

ProRail is verantwoordelijk voor de aanleg en het beheer, onderhoud en vervanging van het hoofdspoorgewegennet van Nederland. ProRail regelt ook de capaciteitsverdeling, voor zowel reizigerstreinen als goederentreinen. ProRail is onderdeel van het samenwerkingsverband Operationeel Controle Centrum Rail (OCCR), waar de landelijke verkeersleiding de afhandeling van calamiteiten en incidenten op het spoor coördineert.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12

110

Dienst Wegverkeer (RDW)

Werkzaamheden & kerntaken

De RDW is een zelfstandig bestuursorgaan en publieke dienstverlener in de mobiliteitsketen. De RDW beschikt over een grote expertise door jarenlange ervaring met de uitvoering van wettelijke en opgedragen taken. Het betreft taken op het gebied van: toelating van voertuigen en onderdelen daarvan; toezicht en handhaving; registratie; informatieverstrekking; en documentafgifte (e.g. rijbewijzen).

De RDW kent de volgende kerntaken:

- Toelating: Voertuigen en voertuigonderdelen toelaten op de Nederlandse en Europese markt.
- Toezicht en controle: Toezicht houden op door de RDW erkende bedrijven en controle uitoefenen op de technische staat van voertuigen.
- Registratie en informatieverstrekking: Verzamelen, opslaan, bewerken en beheren van gegevens over voertuigen, hun eigenaren en voertuigdocumenten en het verstrekken van informatie aan belanghebbenden over deze gegevens.

Documentafgifte: Documenten afgeven die nodig zijn voor voertuigen of eigenaren, zoals kentekenbewijzen, rijbewijzen en het APK-formulier.

Overige ZBO's en RWT's

Bevoegde autoriteiten Rijnvaart

- Commissie Milieueffectrapportage (Commissie MER)
- Erkenninghouders Algemene Periodieke Keuring (Cluster)
- HISWA-vereniging
- Keuringsartsen voor de scheepvaart (Cluster)
- Keuringsinstanties geluidshinder (Cluster)
- Keuringsinstanties Infrastructuur & Milieu overig (Cluster)
- Keuringsinstanties pleziervaartuigen (Cluster)
- Keuringsinstanties uitrusting zeeschepen (Cluster)
- Kiwa Register BV
- Klassebureaus als bedoeld in art. 6 Schepenwet en art. 6 en 3.1 Schepenbesluit 1965
- Loodswezen (Nederlands Loodswezen BV en drie regionale lood-sencorporaties en RLC's)
- Rijkshavenmeesters (Cluster)
- Stichting Afvalstoffen & Vaardocumenten Binnenvaart (SAB)
- Stichting Buisleidingestraat Nederland (LSNed)
- Stichting Milieukeur
- Stichting Vakopleiding Automobiel- en Motorrijwielbedrijf
- Havenbeheerders
- Keuringsinstanties explosieven
- Keuringsinstanties kabelbaaninstallaties
- VTS-operators: Reguleren van scheepvaartverkeer op rivieren en havens.

Introductiedossier 2024 – de organisatie is een uitgave
van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Versie april 2024

112